METSZET

ÉPÍTÉSZET | ÚJDONSÁGOK | SZERKEZETEK | RÉSZLETEK

TÉMA:

LAKÓHÁZ

Feszes lakóház
Fa bérház
Tisztelgés
Teheránban lakni
Nem csak hasábok
Kertvárosi mikrokozmosz
Ockham borotvája

9 789632 061276 10

1190 Ft ISSN 2061-2710 tervlap.hu 2023/2 március–április

Megújult a Terrán

ArchiCAD ADDON

ahol már a TERRÁN GENERON is elérhető és betervezhető!

Terrán tetőcserepek és rendszerelemek **tervekbe integrálása.**

Széleskörű, komplex tervezéstámogató felület az ArchiCAD felületének elhagyása nélkül.

Minden **fontos és releváns információ** elérhető a Terrán termékekről.

Fotorealisztikus látványkép készíthető, akár már a **Generon napelemes tetőcseréppel** is.

További részletek: www.terranteto.hu/tervezoknek

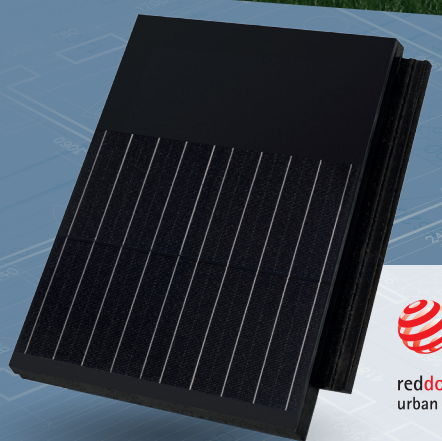

reddot winner 2021
urban design

TERRÁN®
GENERON
a naprakész tetőcserép

TERRÁN
OTTHON A JÖVŐBEN

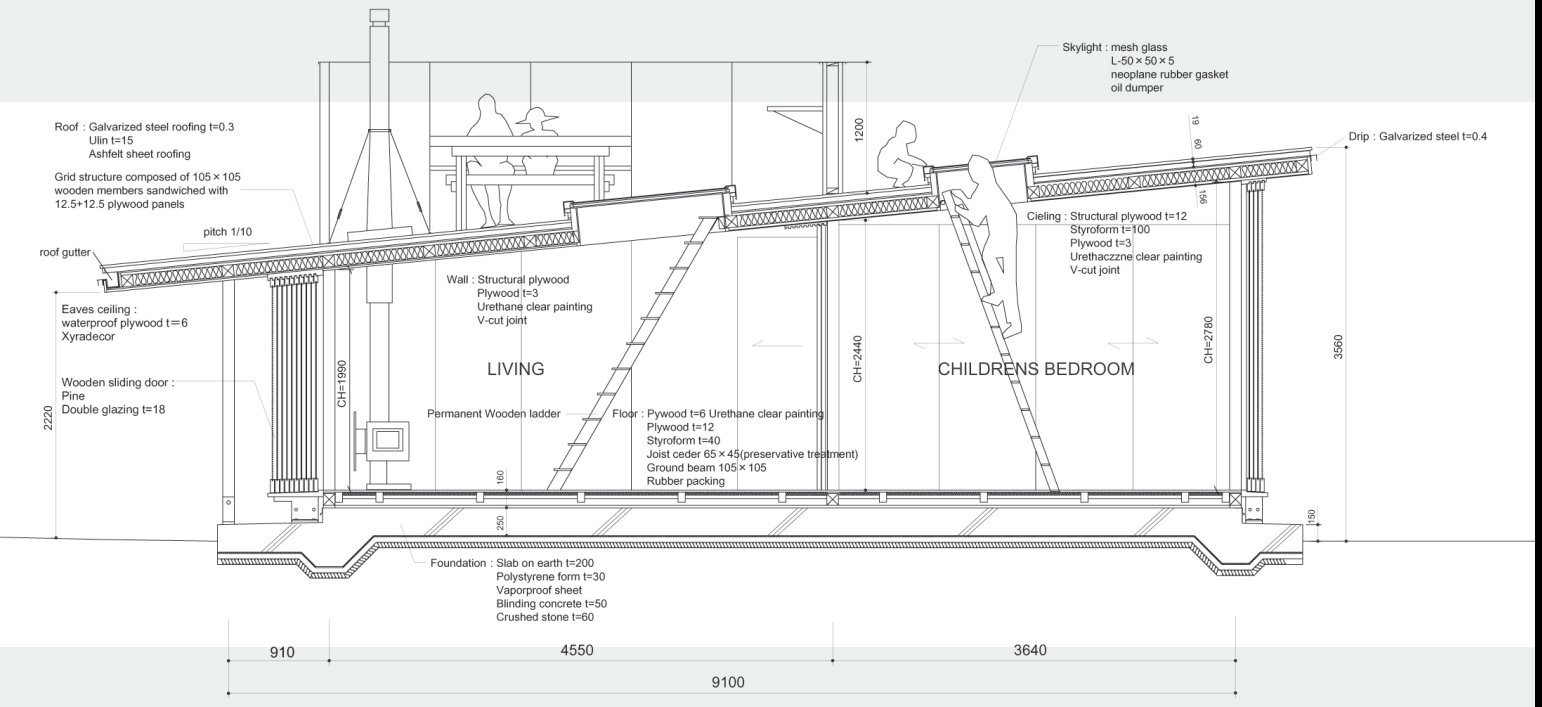

SECTION S:1/150

Roof House (Tetőház, Hadano, Kanagava prefektúra, Japán),
Yui és Takaharu Tezuka; rajz: Tezuka Architects

__Nem minden építész tervez színházat, múzeumot, ipari csarnokot, stadiont; de minden tervező tervezett már lakóépületet. Talán itt kísért legjobban a rutin, hiszen ha ekkora és ekkora, ilyen és ilyen házat már terveztem és bevált, biztosan jó lesz a következő kuncsaftnak is. Veszélyes ez, hiszen családi házaknál különösen, de még többlakásos épületeknél is mások a használók, mások a körülmények.

__Jó példa erre Yui és Takaharu Tezuka „Tetőháza", mely már több mint 20 éve készült el és került be azonnal a The Architectural Review-ba, de még ma is különlegesnek és egyedinek számít. Hiszen a beköltöző család szeretett volna olyan házat, aminek jókora tetőterasza van, ahová mindenki feljut a saját szobájából, ki tud ülni, de akár együtt ebédelhetnek, letusolhatnak. Egyedi igények, testre szabott megoldások. A családi házak tipikusan ilyenek, de lehetnek ilyenek többlakásos házak is, ahogy az itt bemutatott példák is igazolják: lehet szükség többemeletes faszerkezetű épületre, a teherán felső középosztály igényeinek kielégítésére, vagy éppen egy korábbi nyaraló bővítésére – legyen szó Kaliforniáról vagy Gödről.

CSANÁDY PÁL

IMPRESSZUM |
Kiadja az Artifex Kiadó Kft., 1119 Budapest, Pajkos utca 28. | 36-1-783-1711 | info@artifexkiado.hu | www.tervlap.hu, www.epitesimegoldasok.hu, www.artifexkiado.hu, www.cpr.hu, www.epitkezes.info.hu, www.kamaraikepzesek.hu | ISSN 2061-2710 | Terjesztő: Magyar Posta Zrt. | Hirdetésfelvétel, termékek: Sárdy Csaba 36-20-240-7232 | Alapító-főszerkesztő: Szende Árpád | Főszerkesztő, felelős kiadó: Csanády Pál 36-20-312-4514 | Főszerkesztő-helyettes: Ware-Nagy Orsolya | Szerkesztő: Dobossy Edit | Szakmai tanácsadók: Csajbók Csaba, Vukoszávlyev Zorán, Wesselényi-Garay Andor, Gáspár László, Katona Vilmos, Nagy Sándor, Czigány Tamás (Győr), Lengyel István (Debrecen), Patartics Zorán (Pécs), Ripszám János (Siófok) | Lapterv: Salt Communication Kft. | Tördelés és nyomdai előkészítés: Csányi Tamás, xfergrafika.hu | Nyomda:Virtuóz Globál 30 Kft. | Olvasószerkesztő: Sólyom Beáta | Előfizetés egy évre: 7 900 Ft, két évre: 12 900 Ft, három évre: 17 900 Ft. Előfizetés kizárólag elektronikusan a tervlap építész közösségi portálon keresztül: www.tervlap.hu | Az építészeti alkotásokat bemutató cikkek lektoráltak. E számunk címlapja Tóth Ádám fényképfelvételének felhasználásával készült.

.

MAPEI MEGOLDÁSOK
KÖZTÉRI BURKOLATOKHOZ
URBAN
RENDSZEREK
Mapei Urban rendszerek: biztonságos, korszerű termékek választéka a szép és tartós városi járdák, közterek építéséhez és karbantartásához.
További részletek: mapei.hu
www.mapei.hu
MAPEI
RAGASZTÓK • FUGÁZÓK • ÉPÍTÉSKÉMIAI TERMÉKEK

TARTALOMJEGYZÉK

	TERMÉKEK		ÉPÍTÉSZ	SZERZŐ
4	**Szárazépítészeti innováció - debütál a Star House**			
6	**A cserepek külön szolárpanelként mködnek**			
7	**Födémek fókuszban**			
8	**Egy szépen megújult városi tér**			
10	**Falazás gyorsan és hatékonyan**			
	MAI SZEMMEL			
11	**Négylakásos teraszház a Rózsadombon | (1965-1969)**		Varga Levente (1939-2019)	Pénzes Klaudia
	A PRO			
12	**Város és folyó**			Pokol Júlia
	METSZET			
14	**Feszes lakóház a IX. kerületben**	Letisztult szemlélet Abou-Abdo Tamás Berzenczey utcai épületében	Abou-Abdo Tamás	Szűcs Imre Ferenc
	KÜLHON			
22	**Fa bérház**	Szociális lakások | Párizs	Fabien Brissaud	Csanády Pál
28	**Tisztelgés**	Ház a kőfejtőben | Montecito, CA, USA	Josh Blumer	Móré Levente
34	**Teheránban lakni**	Lakóépület | Irán	Amir Hossein Sirjani	Monory Rebeka, Szabó Árpád
	TÉMA: LAKÓHÁZ			
40	**Nem csak hasábok**	Karsai-ház | Nagykovácsi	Földes László	Módly Emőke
46	**Kertvárosi mikrokozmosz**	Nyaralóépület átalakítása | Göd	Klobusovszki Péter, Rose Balázs	Váncza Márk
52	**Ockham borotvája**	Családi ház | Budaörs	Oroszlány Miklós, Gulyás Levente, Losonczi Júlia	Kalmár László
	TERVPÁLYÁZAT			
58	**Cholnoky Jenő Gyermek- és Ifjúsági Kikötő, Diáktábor**	Révfülöp, MCC-pályázat		Márkus Péter
	ZÖLD OLDALAK			
60	**Retrofit HUB**			Goda Gabriella
62	**Kétnapos jubileumi építészkongresszus**			Timon Kálmán
66	**Balatoni építészet**			Perényi Flóra
68	**Abstracts**			
70	**Tervezők | Szerzők**			
72	**Ciki**			Csépé

SZÁRAZÉPÍTÉSZETI INNOVÁCIÓ

DEBÜTÁL A STAR HOUSE

01 Az acélszerkezetes, Star House technológiával készülő családi ház teherhordó szerkezete a falakkal, a födémmel és a tetőszerkezettel együtt maximum 1-2 hetet vesz igénybe
02 A Star House technológiával épült épületek a szerelt technológiának köszönhetően könnyen átalakíthatók és bővíthetők.
03 A skandináv stílusú, 100 m²-es családi ház gyártmánytervi modellje
04 Az egész épület egy térbeli rácsos vázszerkezetként működik

Az építészeti tervezés összetett feladat. Nemcsak a mérnöki szaktudáson és a megrendelővel történő folyamatos egyeztetésen, hanem a megfelelő technológia ismeretén és szakszerű ajánlásán is múlik a siker. Cikksorozatunkban a szárazépítészet egyik leginnovatívabb megoldását mutatjuk be, a Horizont Global acélszerkezettel és a Saint-Gobain Hungary Kft. anyagainak felhasználásával épült Star House-t. A két cég kivitelező partnere az országos hálózattal rendelkező Star Construct Innovation Group. Sorozatunk első részében az acélszerkezetes házak tervezési folyamatát ismertetjük, olyan megoldásokat részletezünk, amellyekkel mind a tervezés és a kivitelezés is átlátható és kézenfekvő lesz a résztvevők számára.

__A megrendelő skandináv stílusú, tágas, 100 m²-es, négy főre optimalizált családi házat szeretett volna építtetni a Velencei-tó partján. A megbízók szempontként jelölték meg a beruházás ár-érték arányát, a gyorsaságot, a megfelelő energetikai besorolást és a hasznos alapterület maximalizálását. „A szempontokat figyelembe véve az acélszerkezetes megoldás mellett döntöttünk, mert a családiház-építésben a nagy belmagasságú és szélesebb fesztávú szerkezetek kivitelezése a hagyományos technológiákkal jóval drágább. Ellenben egy acélszerkezetes épület gyorsan elkészíthető, egy családi ház teherhordó szerkezete a falakkal, a födémmel és a tetőszerkezettel együtt maximum 1-2 hetet vesz igénybe” – mondta Schifter Gergely, a Star Construct Innovation Group okleveles építészmérnöke. A részletek kidolgozásakor a megbízó számára is kézzelfoghatóvá vált az acélszerkezet adta könnyen variálható alaprajz és a hagyományos technológiához képest elérhető, nagyjából 10-15 százalékkal nagyobb hasznos alapterület. Az építészeti koncepciók kötetlenül megvalósulhatnak, ugyanis nincsenek fix modulméretek és konszignációk, egyszerűen kialakíthatóak akár íves falak és nyílások is. A határozott belső és külső szerkezeti síkkal rendelkező határoló szerkezeteken a termikus burok megtervezése és annak folytonossága jól követhető. A gépészeti és elektromos hálózatok szinte szabadon alakíthatók, nem kell a vésések vagy a szerkezeti elemek kerülgetése miatt a nyomvonalakat bonyolítani. A légtechnikai berendezés alapterület-veszteség nélkül betervezhető akár a padlástérbe is, ahol a légcsatornák is szabadon vezethetők a végpontokhoz. Minden szakági berendezés és hálózat utólagosan is könnyen áttervezhető, bővíthető és cserélhető, jelentősebb rombolás nélkül, szerelt megoldásokkal. A Star House technológiával épült épületek a szerelt technológiának köszönhetően könnyen átalakíthatók és bővíthetők. A szerkezeti tervek az adatbázisból bármikor visszakereshetők, így az újabb gyártmánytervezés teljes pontossággal tud megtörténni.

__Janurik Csaba, a Horizont Global főmérnöke általában a koncepciótervek elkészülte után kapcsolódik be a közös munkába, szerinte „ha felmerül egy szakmai probléma, akkor gyors, a ’polcról’ levehető megoldásokra van szüksége a kollégáknak”. A Horizont Global honlapján elérhető tervezési segédlet azt a célt szolgálja, hogy az építész tervezők megismerjék a technológiát, és az építési engedélyezési tervdokumentáció elkészítéséhez szükséges információ a rendelkezésükre álljon. A gárdonyi ház tervezésénél viszont olyan csomópontokat kellett kialakítani, amelyekre a sztenderd megoldások nem működtek. Schifter Gergely középületet, hotelt és számos mintaházat tervezett már Horizont acélszerkezetes megoldással, de a megrendelő közel hatméteres belmagasságú nappali iránti igénye statikai konzultációt igényelt, illetve a csomóponti kialakításnál kifejezetten ügyelni kellett a hőhidak elkerülésére, ugyanis a 40 m²-es amerikai konyhás nappaliba 12 m²-es, 6 m magas üveg nyílászáró, továbbá tetősíkablak is be lett tervezve.

AZ ACÉLSZERKEZETES HÁZAK TERVEZÉSE

SZERZŐK |
Janurik Csaba, Horizont Global főmérnök
Schifter Gergely, a Star Construct Innovation Group okleveles építészmérnöke
Dr. Csordás Hédi Virág, Alkotás Cégcsoport kommunikáció-tervezője

02

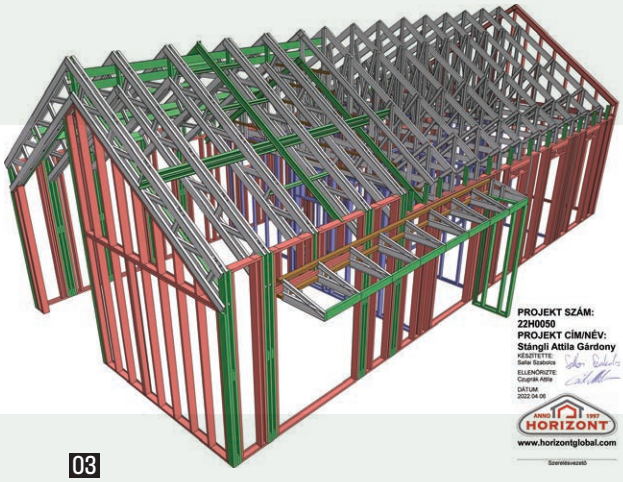

03

04

__Tartószerkezeti szempontból az épület 2 részből áll. Az egyik a vízszintes mennyezetű hálószobacsoport, melyet a HorizontTM rendszernél szokásos rácsostartós tetőszerkezet kialakítással készítettek el. Az igazi kihívást a nappali rész nagy belmagasságú tere jelentette, melyet végül kétcsuklós keretszerkezetként méreteztek. Az egész épület egy térbeli rácsos vázszerkezetként működik, ami gazdaságosan méretezhető mind szokásos terhelésekre, mind a földrengés hatásaira. A szerkezet erőjátékának meghatározását, az igénybevételek és elmozdulások számítását, a teherkombinációkat, valamint a keresztmetszetek szilárdsági méretezését az AXIS VM 6 végeselemes programmal végezték, az MSZ EN előírásai szerint.

ÉPÍTÉS KÖZBEN

__A Horizont™ acélszerkezetes építési rendszernél a megrendelő a szerkezet minőségével kapcsolatban teljesen nyugodt lehet. Az acélprofilok, a vázszerkezet és a burkolt szerkezet (építési elemkészlet) is ÉMI által minősített. A gyártmánytervezés, a profilok gyártása és a szerkezet üzemi előszerelése az ÉMI és a Certop által felügyelt üzemi gyártásellenőrzés, valamint minőségbiztosítási rendszer alapján történik. A kivitelezést csak betanított szakkivitelezők végezhetik. Ezek mind garanciákat nyújtanak a szerkezet tökéletes megfelelőségére.

__Az acélszerkezetes házak tervezési metódusa az építészmérnök-képzés része, az elméleti ismeret önmagában kevés. A Horizont Global több mint 25 éves tapasztalatával és támogató mérnöki szolgáltatásaival végigkíséri a tervezési és kivitelezési folyamatot. A gyártmánytervek 25 éve ArchiCad alapon, saját fejlesztésű 3D programmodullal, a BIM elveknek megfelelően készülnek, lehetővé téve a szakági tervezőkkel való kommunikációt. A Saint-Gobain Hungary Kft. együttműködésével szoftveres tervezői segédprogram készítése van folyamatban, ami jelentősen megkönnyíti a következő Star House tervezését és kivitelezését a beépülő modulokkal és a költségvetési tételkiírásokkal. (x)

A CSEREPEK KÜLÖN SZOLÁRPANELKÉNT MŰKÖDNEK

MINDEN, AMIT A GENERONRÓL TUDNI ÉRDEMES

01

01 A Generon napelemek felhős időben is 50-90 százalékos kihasználtsággal képesek működni

02 A napelemek edzett üveglapjai kiváló védelmet nyújtanak a jégesővel, széllel és más mechanikai behatásokkal szemben

Új lendületet adhat a hazai ingatlanállomány fenntarthatóbbá válásához a rezsiköltségek emelkedése. Ráadásul az elmúlt években egyre fontosabb szempont lett az energiahatékonyabb otthon. A megújuló energiaforrások iránti érdeklődés élénk, a nagy múltú Terrán pedig saját megoldást kínál a zöldenergia-termelésre a Generon napelemes tetőcseréppel.

FOLYAMATOSAN NŐ A MEGÚJULÓK IRÁNTI IGÉNY

__Az Eurostat legfrissebb, 2021-es adatai szerint a tagországok energiafelhasználásának 22,9 százaléka származott megújuló, így többek között szél-, illetve napenergia felhasználásából. A Nemzetközi Energiaügynökség 2023-as villamosenergia-piaci jelentése azt prognosztizálja, hogy a megújuló energiaforrások három éven belül a világ első számú villamosenergia-forrásává válnak. Hazánkban a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal januári adatai szerint összességében 169 387 darab háztartási méretű kiserőművet telepítettek, amelyek döntő többsége napelemes egység.

A TERRÁN EGYEDI MEGOLDÁSA A GENERON

__A Terrán saját megoldást kínál a zöldenergia-termelésre a Generon napelemes tetőcseréppel, amely abban egyedi megoldás, hogy minden cserép külön szolárpanelként működik. Tökéletesen illeszkedik a tető síkjába és a környezetébe, ez a prémium megjelenés pedig különlegessé teszi az összképet. Az esztétikai szempont mellett azonban fontos, hogy kialakításával nem sérül a tető védelmi funkciója, nincs szükség áttörésre.

__A Terrán Generon edzett üveglapjai kiváló védelmet nyújtanak a jégesővel, széllel és más mechanikai behatásokkal szemben. A megépített cseréphéjazatok mögött minimum 7,5 cm vastagságú átszellőztetett légrést kell kialakítani, ahol a felmelegedő levegő távozhat, és helyére a környezeti levegővel azonos hőmérsékletű levegő érkezhet. Az így kialakított légrésben cirkuláló levegő kellően intenzív hűtőhatást biztosít, így a Generon biztosan nem melegszik fel a nyári forróságban. A napelemek felhős időben is – amikor úgynevezett részterhelésen működnek – akár 50-90 százalékos kihasználtsággal képesek működni.

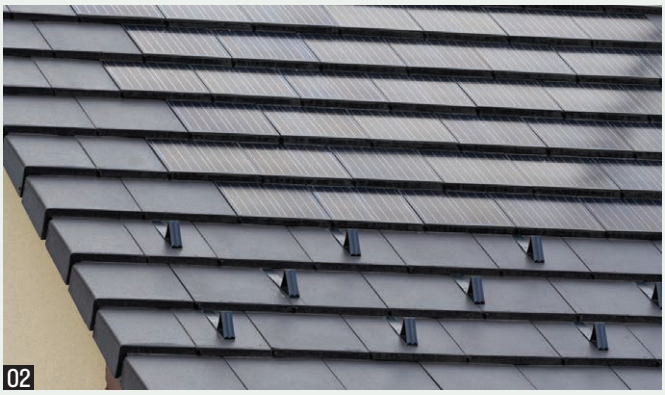

02

__A több mint száz éves Terrán mindig is fontosnak tartotta, hogy segítse a szakma képviselőit. Ezért kifejezetten az építészeknek szóló komplex tervezéstámogató felületet kínál az ArchiCAD alá beépülő Terrán AddOn platformmal, ahol a Generon napelemes tetőcserépről is részletes tervezői információk érhetők el. A termék a tervekbe illeszthető és ráhelyezhető a megrajzolt tetőre, így már a tervezési fázisban a látványterveken láthatja az építtető a Generon esztétikai előnyét.

__Olvassa be a QR-kódot és tudjon meg többet a Terrán Generonról!

GYÁRTÓ |
Terrán Tetőcserép Gyártó Kft., Bóly

FÖDÉMEK FÓKUSZBAN

HŐSZIGETELÉSEK GAZDASÁGOSSÁGI-MEGTÉRÜLÉSI KITEKINTÉSSEL

01

02

Egy átlagos „kádárkocka” jellegű épület hőszigetelésének gyors előkalkulációját végezve hamar ráeszmélhetünk, hogy nem mindegy, mivel kezdjük az adott épület energiahatékony felújítását.

__Az épületeken leglátványosabb a külső falak utólagos szigetelése lehet – ám ez sajnálatosan a legkevésbé gyorsan megtérülő beruházás is egyben. Egy normál méretű, minden különlegességtől mentes családi ház esetében körülbelül 160 négyzetméternyi homlokzat szigeteléséről beszélhetünk, 15 cm vastagságban. Ez 2023-ban a legalacsonyabb áron elérhető polisztirol szigetelőtáblák felhasználásával és a legjutányosabb munkadíjak kialkudásával sem úszható meg nettó 5 millió Ft alatt. És ez még csak a falszigetelés! A nyílászárók – korszerűtlen ablakok és ajtók – cseréje további tetemes költséggel jár, de ezt a két munkálatot mindenképpen együtt érdemes elvégeztetni.
__A tapasztalatok azt mutatják, hogy költséghatékonysági és megtérülési szempontból javasolt a padlásfödém és a pincefödém együttes szigetelése. A kettő kombinációjával hasonlóan alacsony hőveszteség érhető el, mint ami a teljes homlokzat szigetelésével lenne elérhető – azonban a kettő összköltsége nemhogy nem haladja meg, de meg sem közelíti a külső falnál kalkuláltakat.
__Átlagos családi háznál nagyjából 100 négyzetméternyi padlásfödém szigetelésével kell számolni. Legegyszerűbb megoldásként – nem járható padlásfödémre – a legmagasabb hővezetési tényezőjű szálas ásványgyapot szigetelőanyagból (például Ursa DF 39) már elegendő 30 cm vastagság – alacsonyabb lambdájú anyagból pedig ennél kevesebb is bőven elég. E megoldás további előnye, hogy a zárófödém szigetelése nem ördöngösség, semmiféle különleges szaktudást nem igényel, így akár a szigetelés munkadíja is megtakarítható: elvileg 400-500 ezer forint körüli összegből már kihozható.
__Az alulról hűlő helyiségek födéme – eleve a helyiség földszint alatti elhelyezkedéséből, továbbá a használat céljából eredően is – számos fizikai-környezeti tényezőnek ki van téve. Szigetelésének lényegesen ellenállóbbnak és öntartónak kell lennie, mint egy egyszerű padlásfödémé, ez pedig speciálisabb anyagválasztást kíván. A beépítendő szálas ásványgyapot tábla így nyilván az alapnál magasabb árkategóriájú lesz, de egy pincefödém többnyire nem több 80 m^2-nél, így ennek az épületrésznek a szigetelési költsége még profi anyagok alkalmazásával sem haladja meg az egymillió forintot. Hozzá kell tenni, hogy a pincefödém szigetelési költségét az is nagyban befolyásolja, hogy milyen installálási módszert alkalmaznak: dübelezést vagy a jelenleg legkorszerűbb és kedvezőbb árú ragasztást. A tapasztalatok szerint több százezer forintban mérhető a különbség a két megoldás között: amennyiben – például az Ursa Tectonic „Ceiling” – ásványgyapot táblákat négyzetméterenként 4 dübellel, speciális fúrószerszámmal, kemény fizikai munkával rögzítik a mennyezetre, a munkadíj akár másfélszerese is lehet a könnyebben végezhető, egyszerűen – körülbelül 4 kg/m^2 – ragasztóval történő felrakás költségének. A csak ragasztással rögzített felületeknél ráadásul a pontonkénti dübelezés indukálta pontonkénti hőveszteség sem jelenik meg a szerkezetben.
__A legmodernebb Ursa szigetelési módszerek nemcsak egyszerű és gyors kivitelezést ígérnek, hanem mind költséghatékonysági, mind minőségi – azaz teljesítmény – szempontból is kiemelkedőek.

01 Az alulról hűlő helyiségek födéme számos fizikai-környezeti tényezőnek ki van téve, ezért szigetelésének lényegesen ellenállóbbnak és öntartónak kell lennie, mint egy egyszerű padlásfödémé - ez pedig speciálisabb anyagválasztást kíván
02 Nem járható padlásfödém legegyszerűbben magas hővezetési tényezőjű szálas ásványgyapottal (például Ursa DF 39) szigetelhető

GYÁRTÓ |
Ursa Salgótarján Zrt., Budapest

EGY SZÉPEN MEGÚJULT VÁROSI TÉR

PIAZZA GARIBALDI, MANDELLO DEL LARIO, OLASZORSZÁG

01

02

03

Az észak-olaszországi Mandello del Larióban található Piazza Giuseppe Garibaldi ragyogó színekben pompázik – a kivitelezők ugyanis tarka fedőbevonatok kreatív alkalmazásával teremtették meg az összeköttetést a városközpont, a kertváros és a Comói-tó északi partja között.

__A helyi önkormányzat által kezdeményezett fejlesztési projekt célja, hogy a parkolókat és az aszfalt járdaburkolatokat különféle színes megoldásokkal „feldobva” hívogatóbbá és hasznosabbá tegyék a város köztereit. Színes bevonatok segítségével olyan kis „szigeteket” kívántak létrehozni a területen, ahol szívesen találkoznak és időznek az emberek. Ahhoz, hogy a tervet sikerüljön valóra váltani, nem volt elég magas esztétikai minőséget képviselő „festékekkel” dolgozni, hanem olyan bevonatokat kellett alkalmazni, amelyek hosszú ideig ellenállnak az agresszív környezeti hatásoknak, és a tényleges használattól sem mennek egyhamar tönkre.

__Ezt az elvárást sikerült maradéktalanul teljesíteni a Mapecoat TNS Extreme színes epoxi-akrilgyanta rendszerrel, amelyet a járművek által intenzíven használt utak, a gyalogjárdák és a kerékpárutak színes bevonataként alkalmaztak, és mechanikai jellemzői szerint nemcsak kopásálló, de az agresszív vegyi anyagokkal – útszóró sókkal, olajjal és üzemanyagokkal – szemben is nagymértékben ellenálló. Emellett, mivel széles színválaszték-ban kapható, a taktikai urbanizmus elméletébe is kiválóan beilleszthető, hiszen a segítségével egyrészt kellemesebbé, hívogatóbbá tehetők a közterek, másrészt az esetlegesen eltérő használatra szánt felületek is kellőképpen elkülöníthetők.

__A hagyományos festékekkel ellentétben a Mapecoat TNS Extreme rendkívül gyorsan szárad, vagyis gyorsabban bedolgozható, így a gyalogos- és gépkocsiforgalmat a megszokottnál rövidebb időre kell szüneteltetni, ami ebben az esetben – tekintve, hogy a környéken sok az üzlet és más kereskedelmi egység – hatalmas előnyt jelentett. Esztétikai szempontból a Piazza Giuseppe Garibaldi lényegesen szebb lett, mint amilyen volt, ráadásul – a Mapecoat TNS Extreme színes védőbevonatban lévő speciális, válogatott töltőanyagoknak köszönhetően – a felületek még esős időben sem csúsznak.

__A Mapecoat TNS Extreme olyan védőbevonatot képez, amely megfelel az MSZ EN 1504-2. számú szabványnak, vagyis rutinszerű karbantartás mellett hosszú ideig megőrzi előnyös tulajdonságait. Ellentétben más, hagyományosan alkalmazott színes, aszfaltból vagy betonból készült városi felületekkel, amelyeket anyagukban kell megszínezni, a Mapecoat TNS Extreme lehetővé teszi, hogy csak a felszínt fessék meg, így nem szükséges az esetlegesen sérült részek teljes felbontása – ami egyrészt költséghatékonyabb, másrészt gyorsabban kivitelezhető megoldás a felújításukra.

__A Piazza Giuseppe Garibaldi felületei ma sokkal innovatívabbak, mint más, hagyományos közterek burkolatai, és tökéletesen illeszkednek a városképbe.

01 A téren a járművek által intenzíven használt utak, a gyalogjárdák és a kerékpárutak színes bevonataként alkalmazták a Mapecoat TNS Extreme színes epoxi-akrilgyanta rendszert

02 A Mapecoat TNS Extreme rendkívül gyorsan szárad, így a gyalogos- és gépkocsiforgalmat a megszokottnál rövidebb időre kell szüneteltetni

03 A színes bevonatok segítségével olyan kis „szigeteket” sikerült létrehozni a területen, ahol szívesen találkoznak és időznek az emberek

GYÁRTÓ |
Mapei Kft., Budaörs

EUROCODE
tervezési segédletek

Megrendelés: www.tervlap.hu/szakkiadvany_elofizetes

SCHÖCK
Megbízhatóságra építve

A láthatatlan hőszigetelés

Schöck Isokorb® XT

Kecses, vékony erkélyvonalak hőhíd nélkül. A Schöck Isokorb® elem innovatív, időtálló megoldás a homlokzat minden problémás csomópontjára pl. erkély, attika, mellvéd. Alkalmazásával csökkenthető a hőveszteség és megelőzhetők az esetleges épületkárok. További információért látogasson el a **www.schoeck.com** weboldalra.

FALAZÁS GYORSAN ÉS HATÉKONYAN

ÚJ TERMÉKEKKEL BŐVÜLT A POROTHERM RAPID PORTFÓLIÓ

01

02

A Rapid technológia lényege, hogy a téglákat a gyártás során felfekvő felületükön síkra csiszolják, így – mint két asztallap – nagyon pontosan egymásra helyezhetők a következő sorokban. Ezáltal kevesebb kötőanyagra lesz szükség a falazáshoz, illetve gyorsabbá válik a kivitelezés, emellett jobb hőszigetelő képességgel rendelkező falak nyerhetők.

01 A Rapid falazóelemek síkra csiszolva készülnek, ezáltal kevesebb kötőanyagra van szükség, és a falazat is gyorsabban elkészíthető

02-03 A kiegészítő termékek között a Rapid falazatok elkészítéséhez szükséges rendszereszközök is megtalálhatók

__Az elmúlt időszakban a házépítések kapcsán is kiemelt figyelmet kapott – nemcsak a kész épület, hanem már a kivitelezési munkák során is – a fenntarthatóság, illetve a hatékonyság kérdése. A Wienerberger egyik válasza e kihívásokra a Porotherm Rapid falazási technológia, amelyet a 21. század építési elvárásainak megfelelően dolgoztak ki a cég szakemberei.

__A Rapid falazási technológia lényege, hogy a téglák a felfekvő felületükön síkra csiszolva kerülnek ki a gyárból, így azok, mint két asztallap, tökéletesen egymásra helyezhetők a következő sorokban. Ezáltal kevesebb kötőanyagra lesz szükség, és a falazat gyorsabban elkészíthető.

__Hazánkban is egyre népszerűbbek a csiszolt falazóelemek – ezt a Porotherm termékkínálata is mutatja. 2023 januárjától a 20 cm vastagságú elemek is elérhetők Rapid (csiszolt) változatban, így bármilyen vastagságú falazat építésére is legyen szükség, a Porotherm kínálatában található ahhoz termék.

A Porotherm Rapid termékkínálat

Energy+ termékcsalád:
- Porotherm 50 Thermo Rapid (Dryfix),
- Porotherm 44 Thermo Rapid (Dryfix),
- Porotherm 38 Thermo Rapid (Dryfix).

Comfort termékcsalád:
- Porotherm 50 X-therm Rapid (Dryfix),
- Porotherm 44 X-therm Rapid (Dryfix),
- Porotherm 38 X-therm Rapid (Dryfix),
- Porotherm 30 X-therm Rapid (Dryfix).

Classic termékcsalád:
- Porotherm 30 N+F Rapid (Dryfix),
- Porotherm 25 N+F Rapid (Dryfix).

Belső termékcsalád:
- Porotherm 20 N+F Rapid (Dryfix),
- Porotherm 10 N+F Rapid (Dryfix).

03

GYÁRTÓ | **Wienerberger Téglaipari Zrt., Budapest**

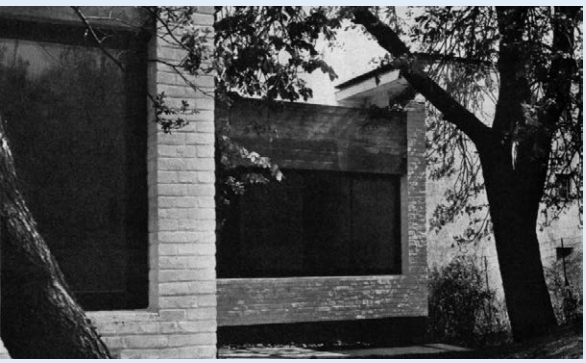

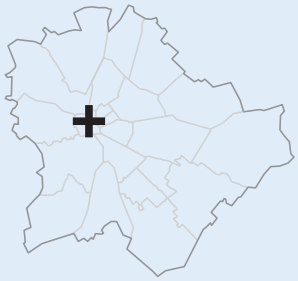

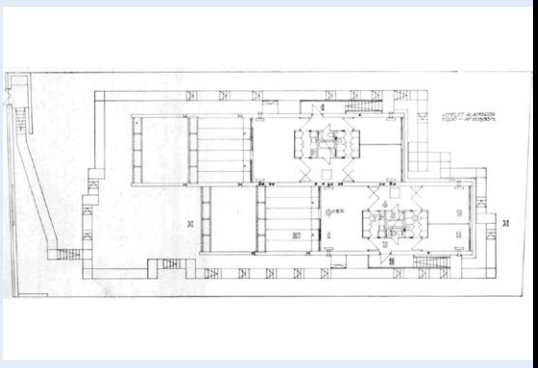

MAI SZEMMEL

NÉGYLAKÁSOS TERASZHÁZ A RÓZSADOMBON | (1965–1969)

ÉPÍTÉSZ |
Varga Levente (1939-2019)
SZÖVEG | FOTÓ |
Pénzes Klaudia
ARCHÍV: **MÉ 1971/2**

AKKOR / A budai hegyvidék feltöltődése és sűrűsödése a hatvanas évektől lendületet kapott. A tervezővállalatok keze nyomán gombamód szaporodó típustársasházakat funkcionalista modorosság, műszaki kiépítettség tekintetében jó átlagosság, a magabiztos helyfoglaláson túl környezeti vonatkozásban legfeljebb a kilátásra orientáltság jellemezte. A fogatolt lépcsőházi rendszerű tömbházak között feltűnő környezetreflektív tudatossággal jelentek meg ekkortájt a teraszházak, melyek skandinávos figyelmességgel viszonyultak különleges telekadottságokhoz, építészeti minőség tekintetében a környezet és az épület párbeszédes relációjára, a privát élettér és a félprivát teraszon keresztül a kert kapcsolatára figyelemmel, finomhangolt minőségi anyaghasználatot és téri formaképzést magukénak érezve. Alig kilométernyire a budai körúttól, a zöldövezeti keskeny telek a lejtős utca középszintjétől 6-7 métert, átlósan 11 métert emelkedik. Szabadon álló beépítés lehetősége, kihasználva a telek adottságait, remek kilátással a Várra és a Gellért-hegyre, valamint az Országházra – ez találja meg a friss diplomás Varga Leventét. A négy 80-85 m^2-es, 2 és fél szobás lakást kétszintes tömegben, felső szintjén terasznyival hátrébb mozdulva, a középfőfal mentén kubusaiban enyhén eltolva illeszti a terepre. Így az egymás alatt-felett lévő lakások mindegyikénél nagyméretű teraszok alakulnak ki, melyek a harántfalas szerkesztésben teljes felületű felnyitásra adnak lehetőséget. Az egymás mellett is eltolt traktusok a telket félig nyitott udvarokra bontják, minden lakáshoz lehetővé teszik a tereppel való közvetlen kapcsolatot. És ezekkel együtt: a minden részletmegoldásra kiterjedő tervezés és az állandó művezetés igénye. A műgond.

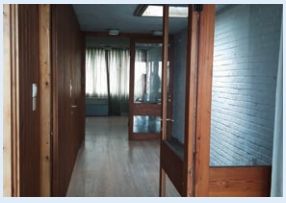

ROVATSZERKESZTŐ |
Vukoszávlyev Zorán

MOST / A társasház az utcáról nézve egyáltalán nem látszik, az előkertet teljesen benőtte a növényzet. Átadás-elengedés körüli állapot – a korábbi művelő figyelmességet intenzív foglalással viszonozza a természet. A markánsan megjelenő harántfalak geometrikus pengék a burjánzó zöldben. Közöttük a középmagos rendszerű alaprajzi megoldásban a belső mag előtt a teraszhoz (a kilátáshoz) kapcsolódóan a nappali tere, mögötte a kertre néző hálók, két oldalán pedig az előszoba és a felülvilágított étkező helyezkednek el. Ez utóbbi helyiség a nappalival, hálóval, konyhával, fürdőszobával és gardróbbal egyaránt összenyitható. Az alsó szinten a kiszolgálóhelyiségek a középfőfalhoz rendeződnek. A köztes terek elválasztására üvegajtókat használt a tervező, a ház egyszerre átlátható hosszában, ugyanakkor függönnyel privát tér teremthető. Kisméretű téglából épült falak, mély fugával, kívül és belül is fehérre meszelve. A lakásban lévő válaszfalak eredeti nútféderes dörzsölt fenyő burkolattal. A padló natúr fenyő hajópadló. A többi szerkezet, mint a lábazat, pince, lépcsők, áthidalók, valamint a mellvédek nyersen hagyott léczsaluzott beton. Az épülethez felvezető lépcső, járdasor eredeti, de elhanyagolt állapotú, léccel húzott betonból. A nyílászárók korabeli pácolt faszerkezetek, egy lakásnál ezek felújítva, az építés kori értékek figyelembevételével utalnak fél évszázados önnön magukra. A lakások szépen tükrözik az eredeti állapotot, belülről karban tartva, a téri átjárhatóság és összenyithatóság, az intenzív környezetkapcsolat nagyon is élő. Ezzel szemben az épület kívülről és az udvar erősen elhanyagolt. A korábbi odafigyelő egyensúly megbomlani látszik, a műgondosságot eluralja a természet.

ROVATSZERKESZTŐ |
Pokol Júlia
javaslatokat várja:
julia.pokol[kukac]gmail.com
címen

VÁROS ÉS FOLYÓ

__Talán még nem mindenki tudja, kik állnak a Duna partján fel-felbukkanó grillezők, a rakparti homokozó, a merengő emuk, szabad fekhelyek, padok és számos közösségi program mögött, amelyek elérhetővé és – még ha csak egy pillanatra is, de – élhetővé tették a városi folyópartot.
__Mi sem illik jobban az A_Pro' rovat tematikájához, mint egy olyan környezeti beavatkozásokkal operáló, alulról építkező csapat, amilyen a Valyo. Alapító tagjával, Tömör Miklóssal beszélgettünk az egyesület indulásáról, aktuális projektjeikről és hosszú távú terveikről.
__„Tíz évvel ezelőtt indultunk, amikor a városi zöldre, természetre gondolva a legtöbb budapestinek nem is jutott eszébe a Duna, pedig legtöbbünk számára nap mint nap, könnyen elérhető. Eleinte kisebb rendezvényeket szerveztünk, kihasználva a rakparton kialakult lezárásokat, de egy évvel később már megjelentek bútorok, padok és kisebb pop-up beavatkozások. Ezek mind arra hivatottak, hogy városlakóként elérd a Dunát, szó szerint betehesd a kezed a folyóba.
__A későbbi évek során formáltuk ki stabil eszközkészletünket, amely a használók igényeihez igazodik. Ilyenek a piknikasztalok, napozóágyak, köztéri játékok, infópontok, grillezők és tűzrakó helyek is."
__Az elmúlt évek kitartó munkája mára hatalmas igényt teremtett ezekre a helyspecifikus akciókra, amelyek a kihasználatlan partszakaszokat élettel, funkcióval töltik meg, rámutatva, mekkora érték rejlik itt.
__A Valyo fejlesztéseinek ikonikus elemei például a Ficcenések, azok a kis beton platformok a Gellért tér környékén, amelyek kezdetben a Szövetség '39-cel együttműködve jöttek létre egy BME-s kurzus keretében. A lépcsőként, ülőhelyként, telefonhangosítóként, kutyaitatóként használható beton ékek a túl meredeken kialakított partszakaszokon lehetővé teszik a biztonságos lejutást és az ücsörgést a Duna mellett. A projekt olyan népszerű lett, hogy a Főváros által meghirdetett közösségi költségvetésen 15 millió forintot nyert további elemek lehelyezésére, így idén augusztusig a Margit-szigetnél és a Moszkva sétányon is felbukkannak majd grillező és ücsörgő ficcenések a Duna természetközelibb szakaszain.
__A kisebb projektek után átfogó, urbanisztikai léptékben is érvényesülhetett a Valyo gondolatvilága. „A tavaly megnyitott Árasztópart már a kezdetektől egységes programként alakult, a politikai vezetés által is támogatott városépítészeti elem. Újbuda alpolgármesterével végigbiciklizve a part mentén elmeséltem neki, hol milyen lehetőségeket látok, és ebből az anyagi kereteknek (ez sajnos mindig szűkös ilyen projektek esetén) megfelelő koncepció alakult. Újbuda és a Főváros közös támogatásával valósult meg az általunk elnevezett Árasztópart, amelyet reményeink szerint hamarosan »Újbuda Római-partjaként« emlegetünk. A megnyitó szimbolikusan pont a Rómain indult, és az óbudai csónakházaktól átevezve érkeztünk meg a megújult partszakaszhoz."
__Enni, tűz mellett, közösségben lenni mindenki szeret, ez hozta az Árasztópart sikerét. Családok, baráti társaságok rendszeresen járnak ki a grillezőkhöz, sőt mostanra már akkora az érdeklődés, hogy jelentkezési rendszer kiépítése is szükséges, hogy mindenki helyhez jusson. Ennél még nagyobb siker, hogy Újbuda integrált területfejlesztési stratégiájában kiemelték az ehhez hasonló projektek jelentőségét, mint megőrzendő értéket a kerület számára.
__Ezekre a tapasztalatokra alapozva közösségi tervezés és „placemaking" terén a Valyo már nemcsak civil aktivistaként, hanem urbanista szakértő szerepben vesz részt Budapest formálásában. „Amellett, hogy több hazai egyetemen, a MOME-n, a BME-n, a METU-n és Győrben is tartunk előadásokat, egyre több együttműködés jön létre önkormányzatokkal."
__Hosszú távú fennmaradásukhoz és a város-folyó kapcsolatának fejlődéséhez azonban még az itthoni rendszernek is fel kell nőnie, és megérteni azt, hogy a civil szervezetek nem szereteten élnek, hanem szükségük van olyan támogatásra, ami a hatalmas lelkesedésükből, elhivatottságukból gyökerező szakértelmet és a rendkívül hatékony munkavégzést fenntartja. Anyagi háttér mellett jogokra és felhatalmazásra is szükségük van a városlakók igényeit szolgáló törekvések megvalósításához, amit mind a lakosság, mind a város és az állam biztosíthat. Tömör Miklós szerint tevékenységük a városigazgatás vagy az önkormányzatok állandó eleme is lehetne, olyan fejlesztőirodaként, amely a jogszabályok ismeretében hatékonyan foglalkozhatna a közösség építésével és a közterek megújításával. Így mindkét fél jól jár: a kerület és a főváros korábban elhanyagolt területei értékessé válnak, a tenni vágyó szakértők pedig felelősségük birtokában hathatósan tehetnek szívügyükért.
__Bízom benne, hogy a csapat lelkesedése kitart addig, míg céljaikat elérik. Addig is: mi fürdőzzünk a Duna-parti napsütésben és a habokban, amelyet a Valyo munkája visszaadott nekünk.

01

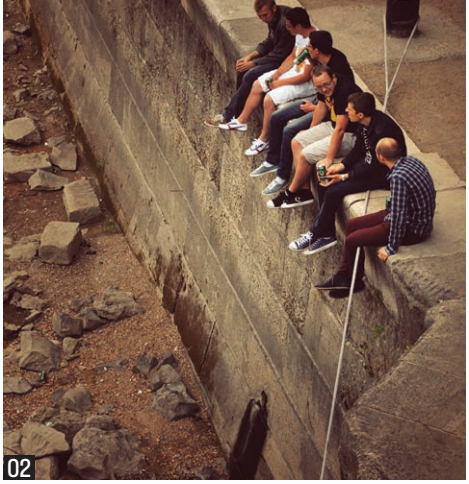
02

03

04

05

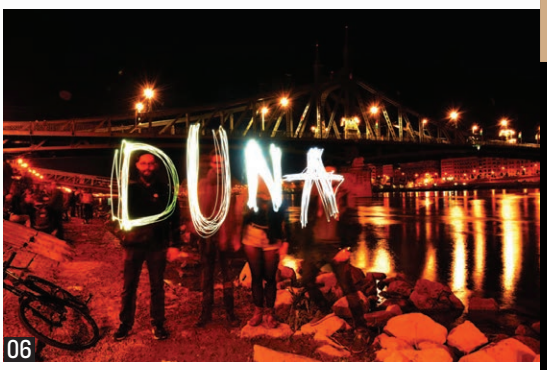

06

07

08

09

10

11

01 Szabad rakpart
02 Duna-parti ücsörgés
03 Városi plázs
04 Napfürdő
05 Mobil szauna
06 Esti piknik
07 Épül az Árasztópart
08–11 Budapest átevezés 2022

SZÖVEG: **Pokol Júlia** |
FOTÓ: **Valyo – Város és Folyó Egyesület**

Szűcs, Imre Ferenc: Taut apartments in the IX. district (Feszes lakóház a IX. kerületben)
Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 14-27, https://doi.org/10.33268/Met.2023.2.1
Received: 23 January 2023
Accepted: 01 March 2023
Published: 17 April 2023
APARTMENTS, BUDAPEST, HUNGARY; ARCHITECT: TAMÁS ABOU-ABDO
Budapest has many recent instances of infill projects being undertaken, often the only motive being to turn a profit. This development in architectural and urban planning terms is well adjusted to its surroundings in terms of form and function. Beyond this the development has encompassed a truly sustainable approach considering appropriate use of materials, maintenance issues and longevity. Creating comfortable spaces for its future residents.

01

FESZES LAKÓHÁZ A IX. KERÜLETBEN

LETISZTULT SZEMLÉLET ABOU-ABDO TAMÁS ÉPÜLETÉBEN | *BERZENCZEY UTCA, BUDAPEST*

A magyar lakáspiacon átlagosan sokkal nagyobb arányban vannak jelen a magántulajdonú lakások, mint az európai piacon. [1][5] Ezt a trendet az elmúlt évtizedben a magyar lakáspolitika is elősegítette, jelenleg az ingatlanberuházások csak egy szűk szeletét teszik ki a bérlakásépítések. A kiadás céljából vásárlók többnyire csak eladásra szánt ingatlanokhoz jutnak hozzá, ami viszont problémás a felmerülő üzemeltetési, optimalizálási és a változó igényekhez történő adaptáció szempontjából. Azonban még ebben az erős trendben is vannak kivételes beruházások, ahol a tervezők sikeresen kezelik a bérlakások ezen kihívásait.

01 Utcakép
02 Berzenczey utcai homlokzat

02

ÉPÍTÉSZ |
Abou-Abdo Tamás

FOTÓ |
Tóth Ádám

SZERZŐ |
Szűcs Imre Ferenc

A HÁZ SZERVEZÉSI ELVE

__Abou-Abdo Tamás és csapatának legújabb háza a IX. kerület rehabilitált részén, a Berzenczey utca egyik foghíjtelkén valósult meg. A szigorú homlokzati szerkesztés és kompakt tömegformálás jól működik a heterogén építészetű városi szövetben. A szomszédok változatos párkánymagasságai és tetőidomai közé harmonikusan illeszkedik ötletes kulisszahomlokzatával. Az erkélyek sakktáblaszerű eltolása dinamizálja a homlokzat feszes szerkesztését, miközben kellően szellős, hogy ne zavarja az lakásokból feltáruló kilátást. Az anyaghasználat egyszerű, felsőbb szintjein fehér, vakolt felülettel, a földszinten kőburkolattal idézi meg az utca elején álló, '70-es évekbeli társasház arculatát.

01

A szigorú homlokzati szerkesztés és kompakt tömegformálás jól működik a heterogén építészetű városi szövetben

02

03

03

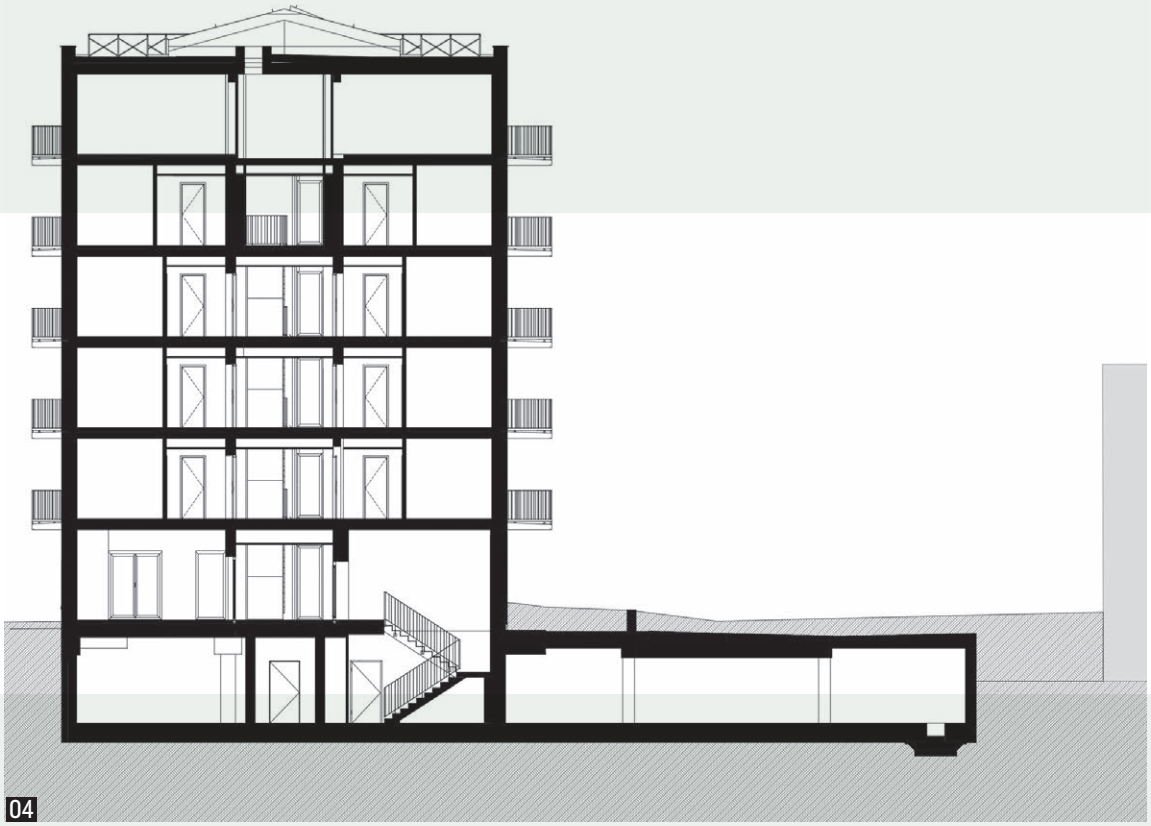

04

03 Udvari homlokzat
04 Metszet

Több család fogott össze, hogy együttesen valósítsa meg a Budapest Berzenczey utca 28. alatti passzív társasházat. Lehetőséget kaptam a projekt lebonyolítására a tervezés során, az épületkivitelezésben és végül az üzemeltetés területén. A telek adottságai és a meglévő tapasztalataik alapján a tulajdonosok már a tervfázis elején döntöttek a lakások méretéről, a kiszolgáló mélygarázs létesítéséről és a minimális energiafelhasználásra és karbantartásra való törekvésről. Fontos megjegyezni, hogy nem egy generálkivitelező, vagy a piacon található társasházépítő vállalkozás lett megbízva az építéssel, hanem a tulajdonosok által létrehozott építő közösség. Ezt a döntést nemcsak anyagi indokok vezérelték, hanem annak az ellenérdekeltségnek a kiküszöbölése is, amely az építtetők és a fővállalkozók között feszül sok esetben a pillanatnyi profit és a hosszú távon megtérülő minőség terén. Az értékteremtés volt a beruházó fő szempontja. Használhatóság, fenntarthatóság, energiahatékonyság, és még sok fel nem sorolt igény bonyolult és komplex rendszerét kellett mérlegelni ár-érték alapján, ami minden résztvevőtől többletmunkát igényelt a teljes folyamat alatt. Soha nem lesz tökéletes épület, hanem a célok meghatározása után törekszünk a legoptimálisabb megoldást választani. Ennél a háznál az eddigi visszajelzések pozitívak, sikerült megfelelően egyensúlyozni a tulajdonosok, lakók és a környezet közös szövetében. | **Abou-Abdo Roland kivitelező**

__A gyalogos főbejárat helyét a homlokzat karakteres visszahúzása jelöli ki. A tágas lobbiból nyílik a földszinti lakás, a gépészet üvegfallal elválasztott helyisége és egy kis iroda. A tömegben az egykarú lépcsővel párhuzamosan futó folyosó tárja fel a lakásokat, szintenként négyet. A középfolyosóra jellemző komor, szállodaszerű hatást jól oldja az üveglift nagyvonalú formálása és az egész épületen végigfutó világítóudvarok, amelyek a természetes fényt egészen a földszintig vezetik.
__Az egyszerű tömegformálás sok vázlaton keresztül formálódott. Összesen 60-70-féle változat készült, amelyek jelentős része már skicc formájában kiesett, más részüket csak a költségelemzés során vetették el.

04 06 07

OPTIMALIZÁLÁS ÉS FUNKCIONALITÁS

__A megrendelővel ápolt többéves partneri viszony lehetővé tette a korábbi szegedi házak tapasztalatainak beépülését a teljes beruházási folyamatba. Ilyen párhuzam a tengelyes homlokzatszerkesztés, az ötletes közlekedési rendszer, a robusztus burkolatok vagy a karakteres földszinti gépészeti helyiség, melyek ebben a házban már-már stílusjeggyé érve jelennek meg. A korábbi házakhoz hasonlóan az új bérlakások piacképességét igyekeztek nemcsak az átadás és értékesítés pillanatában vizsgálni, hanem a teljes életciklusra vetítve megjósolni. Ezért a műfajra jellemző módon az alacsony üzemeltetési költségek prioritást élveznek a tervezés során. [6] A rezsiköltségek mérséklésének legjobb módját – az önkormányzati bérlakásberuházásokhoz hasonlóan – a passzívházminőség elérésében látták a 3A stúdiónál.

05

06

07

05 Lakásbelső
06 Folyosó és az üveglift
07 Folyosó és az egykarú lépcső
08 Első emeleti alaprajz

__Mivel bérházaknál az eladható négyzetméter helyett a kiadható funkció az elsődleges, ez vált az alaprajzi szerkesztés egyik fő szempontjává. A bérlemények méreteit nem a jogszabályi minimumok kötik, hanem az adott funkciónak való megfelelés. A helyiségeket kellő téri tartalékkal tervezték, ami egyrészt a tárolók számára megfelelően tágas helyet nyújt, másrészt biztosítja az átrendezhetőséget és átalakíthatóságot. A középfolyosóról minden lakóegység a geometriai középpontból nyitható, ezzel csökkent a lakáson belüli közlekedő területe, ami tisztább alaprajzokat eredményezett.

08

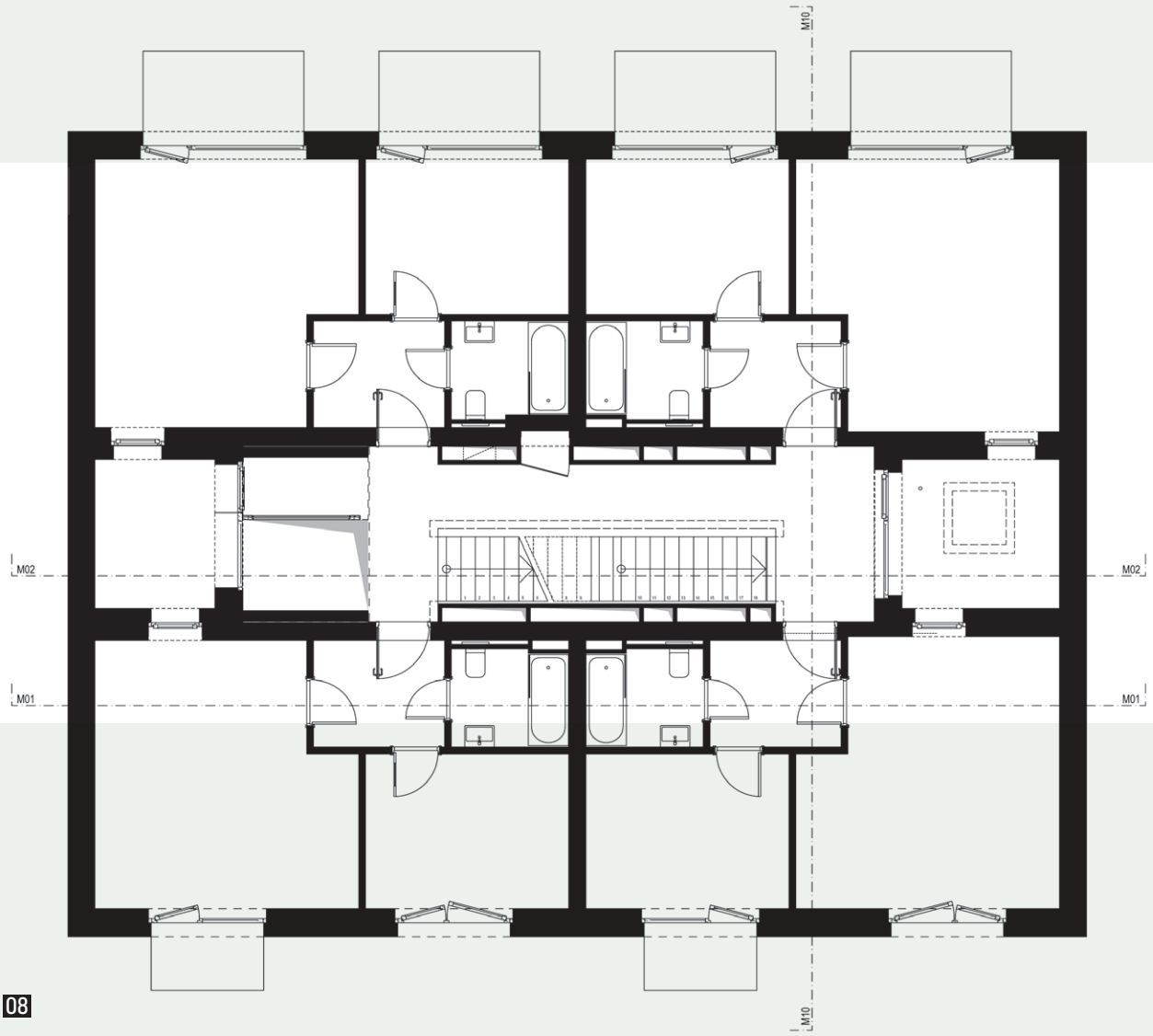

08

KARBANTARTHATÓSÁG

__A szigorú térbeli szerkesztés lehetővé tette az elhúzásoktól mentes, egyszerűen szerelhető gépészeti nyomvonalakat. A folyosó két oldalán, könnyen hozzáférhető aknákban fut a függőleges gépészeti csövezés, ez a karbantartásra és a gépészeti rendszer életciklus végi cseréjére is jó megoldást kínál. Az aljzatok minősége biztosítja, hogy a fontosabb szerkezetek sérülésmentesen átvészeljék a burkolatok cseréjét. A lakáselválasztó falak az általánosan használt lakáselválasztó téglával azonos akusztikai minőségű könnyűszerkezettel készültek. Ez kivitelezési szempontból munkaigényesebb, de feleslegessé tette a födémek külön méretezését, így a falak áthelyezhetőek egy nagyobb átalakítás esetén.

__A passzívházaknál megszokott módon a szellőztetési hőveszteség visszafogására nagy hangsúlyt fektettek. A hűtésifűtési rendszer szerkezettemperálással valósult meg, mely így hatékonyan használja ki a ház teljes hőtároló tömegét. A kivitelezés közben elérhetővé vált technológiát – a szennyvízrendszer hővisszanyerőjét – még nem sikerült telepíteni, de a tartalékoknak hála, igény szerint további berendezésekkel bővíthető a rendszer.

BERUHÁZÓI CÉLOK

__A közepes méretű telek kiválasztásával a befektető egyedi stratégiát valósított meg. A nagy telkek, az eladásra fókuszáló tőkeerős beruházók és a Budapest külső kerületeiben építkező kisebb cégek között egy közepes méretű belvárosi telekre fejlesztett.

__A Corvin-negyed közelségének köszönhetően a magyar piacon hosszú távon is piacképes keresletet jelentő mobilis, külföldi munkavállalók és diákok jelentik a fő bérlői célcsoportot, [2] ezért a ház egy

Abou-Abdou Tamás nagyon okos tervező, az általa tervezett Berzenczey utca 28. társasház nagyon okos ház. Nagyon okos, mert beruházóként olyan helyet választott, ahol a ferencvárosi rehabilitáció jól kigondolt és végigvitt történeti beépítése élhető városi környezetet ad. A terv észszerűen és jól élhetően használja ki a tájolás, az utca és az intim belső kert adta lehetőségeket. A megvalósítás folyamatát minőség- és költséghatékonyan irányította a tervező, hiszen a lebonyolító, a kivitelezést irányító is ő volt. Miután az üzemeltetést, a bérlakások kiadását is ő végezte, így a maga teljes komplex vertikumában ki tudta használni a szinergiákat. A Berzenczey utcai társasház nemcsak egy passzívháza Tamásnak, mely a jelenkori energiakrízisben önmagában is előremutató, hanem olyan egységes és komplex irány, melyet érdemes megismerni és megtanulni. | Nagy Csaba

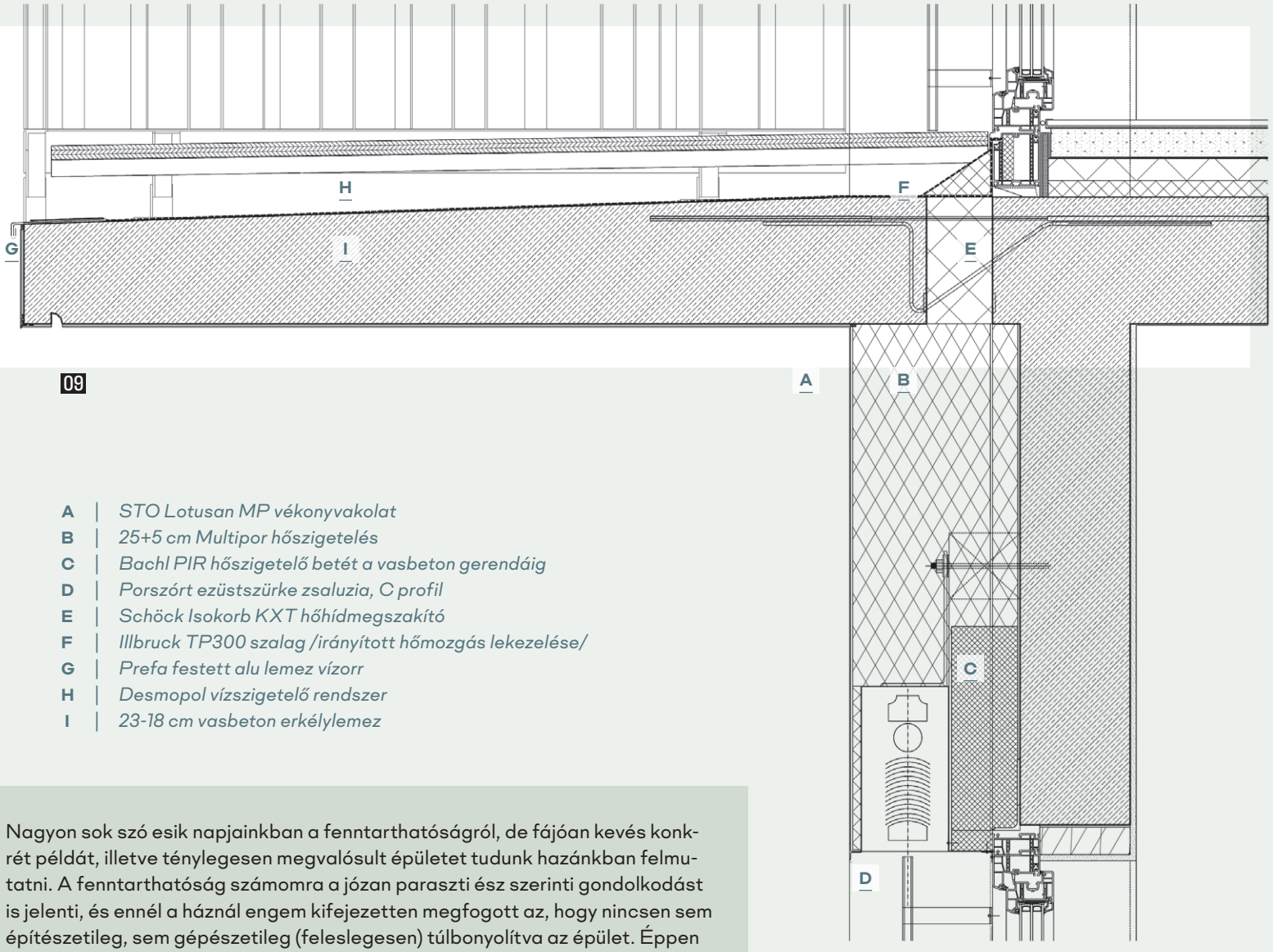

09

A | *STO Lotusan MP vékonyvakolat*
B | *25+5 cm Multipor hőszigetelés*
C | *Bachl PIR hőszigetelő betét a vasbeton gerendáig*
D | *Porszórt ezüstszürke zsaluzia, C profil*
E | *Schöck Isokorb KXT hőhídmegszakító*
F | *Illbruck TP300 szalag /irányított hőmozgás lekezelése/*
G | *Prefa festett alu lemez vízorr*
H | *Desmopol vízszigetelő rendszer*
I | *23-18 cm vasbeton erkélylemez*

Nagyon sok szó esik napjainkban a fenntarthatóságról, de fájóan kevés konkrét példát, illetve ténylegesen megvalósult épületet tudunk hazánkban felmutatni. A fenntarthatóság számomra a józan paraszti ész szerinti gondolkodást is jelenti, és ennél a háznál engem kifejezetten megfogott az, hogy nincsen sem építészetileg, sem gépészetileg (feleslegesen) túlbonyolítva az épület. Éppen ellenkezőleg; az átgondolt építészeti megoldásokkal az emberközpontúság kerül hangsúlyba és nem a profitmaximalizálás, a gépészetnél a feleslegesen túlbonyolított és ezáltal költséges rendszerek helyett az észszerű és ténylegesen az energiahatékonyságot szolgáló berendezések lettek integrálva. Ez a passzívház hosszú távra lett tervezve; élhető belső terekhez társulnak az ultraalacsony rezsiköltségek, és mindez egy belvárosi közegben. Számomra ez az épület a fenntarthatóság egyik jó iskolapéldája; jól átgondolt építészet és gépészet, kimagasló energiahatékonyság, hosszú életciklusra tervezés. A jó hír, hogy felesleges túlbonyolítani a dolgokat, hisz észszerű megoldásokkal igenis kimagasló eredmények érhetők el, és ennek ékes példája ez a ház is. | **Barta Zsombor, a Greenbors Consulting Kft. alapító partnere, a HuGBC elnöke**

09 Terasz csomópontja
10 Terasz a szomszéd felől

hotel és egy bérház között van félúton. A projekt megtérülése a korábbi házak tapasztalatait alapján jól felmérhető, a tervezéskor becsült 16-20 éve a mostani inflációs környezetben 10-12 évre módosult.

JELENTŐSÉGE

__A cikkben bemutatott praktikákkal a tervező csapat képes volt az eladásra szánt, de bérlakásként üzemeltetett házak minőségét meghaladó épületet tervezni. Hoszszú távon, magas minőségű lakókörnyezet nyújt bérlőinek, miközben ütemezhető, kiszámítható karbantarthatóságot biztosít az üzemeltető és a tulajdonos számára.

__Ha az ehhez hasonló minőségű bérházak szélesebb társadalmi rétegek számára is elérhetőek lennének, feltehetően nőne a lakásmobilitás és vele a lakhatási biztonság. Erre alapozva gyarapodna a munkaerőpiaci és családi kihívásokra dinamikusan reagálni képes háztartások száma, ez pedig összességében stabilabb társadalmat eredményezne. [3][4] A szükséges műszaki megoldáskészlet egy jelentős része láthatóan már rendelkezésre áll.

10

IRODALOM / REFERENCES

[1] **Gilbert, A**: „Rental housing: The international experience”, *Habitat International*, Vol 54, No 3 (2016), pp 173-181.

[2] **Hegedüs - Horváth - Somogyi**: „A magánbérlakás-szektor működése és lehetséges szerepe a közösségi lakáspolitikában”, *Esély*, Vol 27, No 2 (2016), pp 29-61.

[3] **Hegedüs, J**: „Lakásmobilitás a magyar lakásrendszerben”, *Statisztikai Szemle,* Vol 79, No 12 (2001), pp 934-955.

[4] **Koltai, J - Nemes, D**: „A lakóhely hatása a társadalmi kapcsolatokra”, in Kovách Imre (ed): *Társadalmi integráció: Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban*, 2017, pp 359-377.

[5] **Kováts, B**: „A magánbérlakás-rendszer szabályozása Magyarországon”, in Kováts B - Fehér K - Gosztonyi Á - Kőszeghy L - Mikola B - Németh B: *A megfizethető bérlakásszektor felé*, Habitat for Humanity International, Budapest 2017, pp 11-27.

[6] **Szabó, D**: *Szociális lakásügy, Kortárs magyar szociális alapú lakásépítés* (doktori értekezés), Budapest 2019.

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRS: **Sódar Norbert** | STATIKUS: **Kerek István** | GÉPÉSZET: **Köves Zoltán** | GENERÁLKIVITELEZÉS: **3A Invest Kft.**

Csanády, Pál: Wooden apartments (Fa bérház)
Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 14-27,
https://doi.org/10.33268/Met.2023.2.2
Received: 20 March 2023
Accepted: 22 March 2023
Published: 17 April 2023
APARTMENTS, PARIS, FRANCE; ARCHITECT: FABIEN BRISSUAD

Mass timber buildings are increasing in popularity as a method for construction despite the fact they are more expensive than their traditional counterparts. CLT panels have been employed to build this infill project in Paris. Apart from questions of reducing the carbon footprint, this development method can be faster in execution allowing for earlier occupancy. Moving towards environmentally friendly methods can now be viewed as a solution to urban development problems.

01

FA BÉRHÁZ

SZOCIÁLIS LAKÁSOK | *PÁRIZS*

Az utóbbi 5-10 évben sorra épülnek világszerte az egyre magasabb fa magasházak, „tömegfa” (mass timber) tartószerkezetű épületek, és Franciaország sem akar ebből kimaradni. Ez a szerethető kisebb épület egy párizsi foghíjtelekre épült, kis karbonlábnyommal.

01 Kívülről semmi sem árulja el, hogy a felső öt szint faszerkezetű
02 Balra egy közel százéves lakóblokk, jobbra egyedi társasházak
03 Metszet a kertecskén át

02

03

ÉPÍTÉSZ |
Fabien Brissaud

FOTÓ |
Cyrille Lallement

SZERZŐ |
Csanády Pál

__Míg idehaza a 85 méter magas bécsi HolzHochhaus a legismertebb a fa magasházak hullámából (2018-ból), a „világ legmagasabb faháza” cím szinte évente vándorol országról országra. Előbb a 85,4 méter magas Mjøstårnet vette át a stafétát Brumunddal városában, Norvégiában, 2019-ben, majd az Ascent MKE következett Milwaukee-ban (USA) 86,6 méterrel 2022-ben. [1] Ezek tartószerkezete is jelentős részben fa, azaz RRFA (rétegelt-ragasztott fa) rétegelt lemez, de legnagyobb mértékben CLT (keresztrétegelt fa). [2] Általában néhány emeletnyi vasbeton alapépületen állnak, és a közlekedőmagjuk is vasbeton. Persze a magassági rekordok hajszolása önmagában is eléggé ellentmond a fenntarthatóság elvének, a fogyasztás

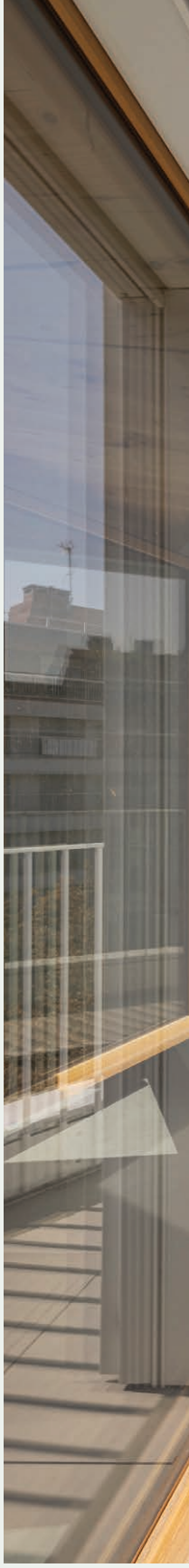

04

visszafogásának, ráadásul a magasház különösen is problémás ebből a szempontból, hiszen nagyobb terhelést, magasabb beépített energiatartalmat okoz. [3] Pedig az új trend legfontosabb hajtóereje éppen a fenntarthatóság. Egy köbméternyi fa beépítésével körülbelül egy tonna szén-dioxidot vonunk ki a körforgásból, remélhetőleg hosszú időre.

__Az új technológia annak ellenére terjed, hogy mintegy harmadával drágább a hagyományos építésnél, de vannak, akik szívesen kifizetik a többletet, így téve a klímaváltozás ellen. A pluszköltségek mellett az alacsonyabb tömeg, olcsóbb alapozás, gyorsabb építés, kellemesebb komfort előnyöket jelent. Párizsban 2023 őszére várható a legnagyobb európai faépítészeti projekt, a 125 ezer négyzetméteres

04 Fontos társadalmi üzenete is van a munkásnegyedben történő fenntartható építésnek
05 A legfelső szint visszahúzott az illeszkedés kedvéért
06 Harmadik emeleti alaprajz
07 Földszinti alaprajz

05

06

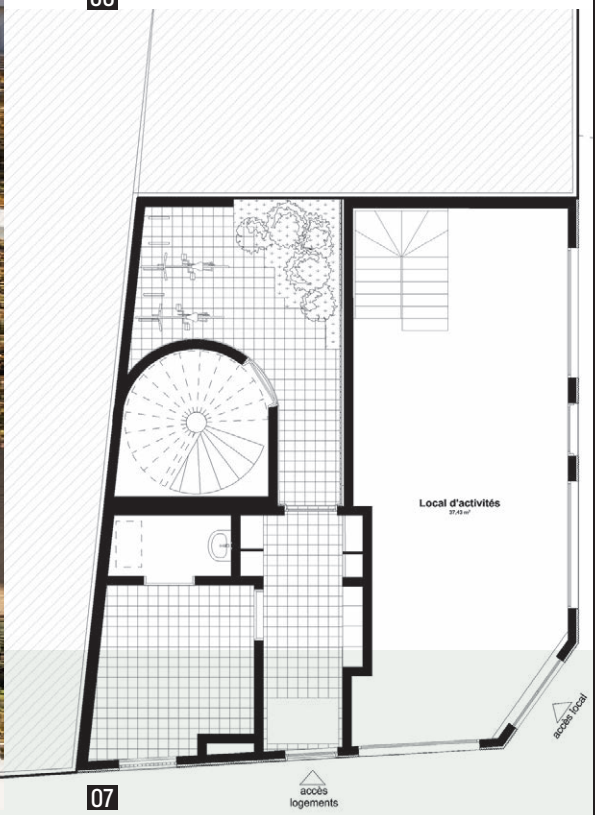

07

Arboretum befejezése. Valódi változást azonban nem ezektől a kirakati projektektől, hanem a sok kis, de felelősséggel megvalósított projekttől várhatunk.

__A Robert Blache utcai szociális lakóházház erre példa. A munkásnegyedben egyik oldalról fehérre vakolt, visszafogott díszítésű kisebb lakóházak, másik oldalról egy hatalmas, téglaburkolatos szociális lakótömb (HMB) határolják a sarok foghíjtelket. Szemben egy nyolcvanas évekbeli, talán posztmodernnek besorolható, de inkább arctalan szociális lakótömb.

__A külső meglehetősen visszafogott, de a porszórt matt fehér acél hullámlemez még ezen a környéken is tartósságot ígér, a fa ablakkeretek otthonosságot. Az izgalmas azonban belül van. Érdekes a hat lakás szervezése is: a földszinten

01
02
04 03
06 07

08

09

A pluszköltségek mellett az alacsonyabb tömeg, olcsóbb alapozás, gyorsabb építés, kellemesebb komfort előnyöket jelent

szolgáltatóhelyiségek találhatók, az elsőn és másodikon 2-2 garzon, míg a harmadik-negyedik-ötödik emeleten két háromszintes nagylakás. Így a lépcsőház csak a harmadik emeletig vezet, és liftre sem volt szükség.

__Az alacsony beépített szén-dioxid-tartalom érdekében a falak és a födémek CLT (kereszt-rétegelt fa) anyagból vannak, és a hőszigetelés fagyapot. A belső udvari homlokzat is fa vörösfenyő. A faanyagok Délnyugat-Franciaországból, a baszk régióból származnak. A melegpadlók linóleumból, szintén természetes anyagból készültek. A tetőről összegyűjtik az esővizet, amit a néhány zöldfelület öntözésére és vécéöblítésre használnak.

08 A belső udvarban vörösfenyő burkolat jelzi a fa jelenlétét
09 A CLT panelek a lakásbelsőkben is megjelennek
10 Homlokzati részlet
11 A szerkezetépítés pár nap alatt megtörtént

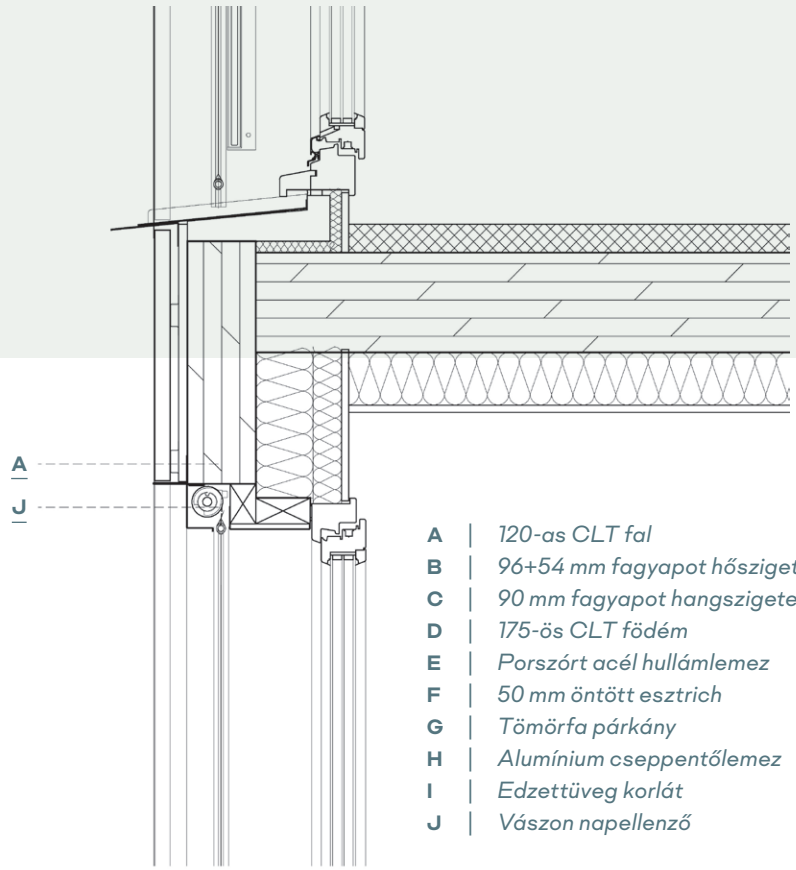

A | *120-as CLT fal*
B | *96+54 mm fagyapot hőszigetelés*
C | *90 mm fagyapot hangszigetelés*
D | *175-ös CLT födém*
E | *Porszórt acél hullámlemez*
F | *50 mm öntött esztrich*
G | *Tömörfa párkány*
H | *Alumínium cseppentőlemez*
I | *Edzettüveg korlát*
J | *Vászon napellenző*

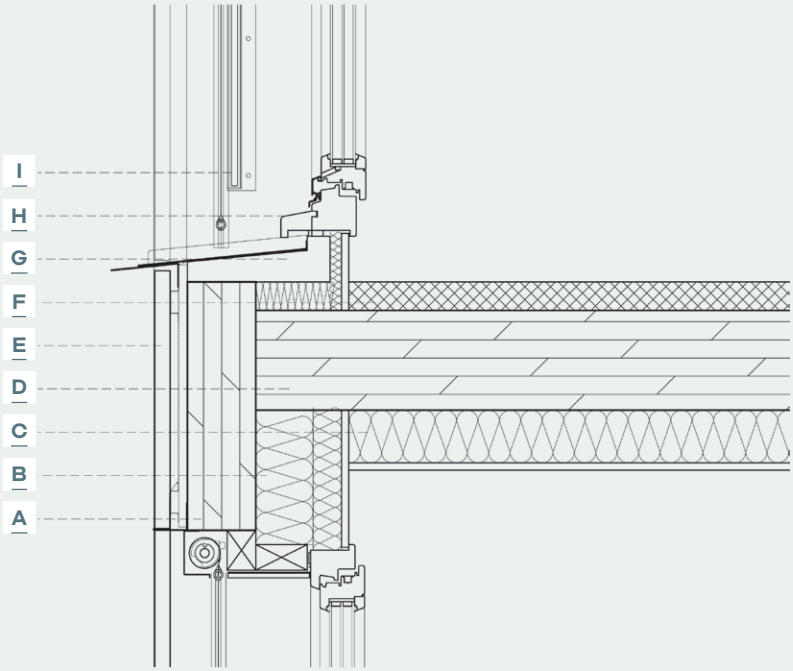

10

11

IRODALOM / REFERENCES
[1] **Post, Nadine**: „Record tall Wood on the Ascent”, *Engineering News-Record*, 08919526, 12-21-2020, Vol 285, No 13, pp 18-23.
[2] **Gonchar, Joann**: „In the Heights”, *Architectural Record*, Vol 210, Issue 9 (September 2022), pp 107-111.
[3] **Jones, Catrin**: „Tall buildings, high demands”, *International Construction*, Vol 62, Issue 1 (Jan/Feb 2023), pp 18-22.

ÉPÍTÉSZ: **Fabien Brissaud (MAO Architectes)** | ÉPÍTTETŐ: **RIVP (Párizs Város Ingatlanügynöksége)** | ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRS: **Aurélien Ferry** | STATIKA, GÉPÉSZET: **Ginko ingénierie (BET TCE)** | KÖLTSÉGVETÉS: **VPEAS**

Moré, Levente: Quarry House
(Tisztelgés - Ház a kőfejtőben)
Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 28-33,
https://doi.org/10.33268/Met.2023.2.3
Received: 24 March 2023
Accepted: 30 March 2023
Published: 17 April 2023
HOME, MONTECITO, CALIFORNIA, USA;
ARCHITECT: AB ARCHITECTS
Working to modernize a 1950s wood cabin located at a quarry near the foothills of the Santa Ynez Mountain range. Wooden decks link the homes parts to its landscape and pool, bordered by boulders. The restored house remembers its past qualities, connection to social history and the locally quarried stone. The composition of its windows informed possibly by Frank Lloyd Wright or the modernism of Mies van de Rohe, always connecting to the immediate landscape. Speaking of location in both place and time.

01

TISZTELGÉS

HÁZ A KŐFEJTŐBEN | *MONTECITO, CA, USA*

Milyen lenyomatot hagyhat házainkon egy aranykor építészete, és mennyiben adekvát ma múltat idézni? Egyáltalán mi, európaiak be tudjuk-e fogadni a mai amerikai építészetet? Talán nem is lehetne jobb alap a válaszkeresésre egy nyugati parti villánál.

01 Az érett modernizmus jegyeit szépen vegyíti kortárs elemekkel a belső homlokzat

02 Lemezfedése és markáns párkányai határozott keretet adnak a nagyméretű nyílászáróknak

02

ÉPÍTÉSZ |
Josh Blumer

FOTÓ |
Jason Rick (v2com)

SZERZŐ |
Móré Levente

__Santa Barbara környéke kétségkívül Kalifornia Szentendréje – persze léptékben amerikai mércével: hatalmas művészkolónia telepedett le ezen a hegyes-erdős vidéken, ami hamar odavonzotta a gazdagokat is. Montecito, Santa Barbara elővárosa a térség egyik legdrágább településévé nőtte ki magát pár évtized alatt – bár talán városként nem is érdemes azonosítani, hiszen szerkezete egy tanyavilág szeparáltságához közelít a legjobban. Úgy tartja a mondás, ebben a városban könnyen megtörténhet, hogy az ember hónapokig nem találkozik a szomszédjával.

__A felfoghatatlan méretű és értékű villák között persze megbújnak még az egykor elvonulást keresők kis épületei, mint az az ’50-es évekbeli faház, amelynek átalakításával született e szélesen terpeszkedő villa az AB Design Studio tervei szerint. Santa Barbara és a Santa Ynez hegység közötti, egykori sziklabányában található épületet Clay Aurell, Josh Blumer és munkatársai Tamara Honey belsőépítésszel, a House of Honey tulajdonosával együttműködve alakították át, és a szerény faházból a klasszikus modernizmus dicséretét hirdető rezidenciát hoztak létre, amelynek koncepcióját a környező sziklákra való minél jobb rálátás irányította.

01

02

03

__Amint arra Ballantyne is utal egy helyen: „A házak megőrzik a múlt építészetének nyomait.” [1] Alapfelvetésként itt a modernizmus legmaradandóbb korszakát láthatjuk feleledni. A tiszta formaalkotás, a könnyedség, az épületnek a környezete által való meghatározottsága egyaránt fellelhetők ezen a házon, amely ugyanakkor uralja is a tájat. Ez természetesen abból is ered, hogy a ház alapját is adó sziklákra mindegy ráül az erős karakterrel képzett, lapos tetős épülettömb, amelynek markáns párkányait kiválóan hangsúlyozza a sötét fémlemez fedés és az erőteljes, merev nyílászáró rendszer. Az alacsony hajlásszögű tetővel fedett egykori faházat konzerválták, megnyitásait bővítették és széles előtetővel látták el. A sötétre festett fa remekül működik együtt az eredeti elemek megőrzésével és a helyszínen található kő felhasználásával létrehozott új épületelemekkel, amelyek különlegessége, hogy a bejárat és a nappali helyett a fő háló belmagasságát emelték meg, ezzel pedig remek vizuális kapcsolatot teremtettek a medence melletti vendégházzal. Külön érdem, hogy a vendégház a főépület egyes elemeit nemcsak ismétli, de át is formálja: a medence felőli, szép arányokkal képzett, zárt homlokzata, valamint az ellenpontként az erdő felőli oldalra helyezett, a sarkon átforduló markáns nyílászárók kapcsolata nagyon kellemes összképet ad.

__A faház falait a kert és a medence irányában szalagablakokkal, bejárata felé pedig nagyméretű üvegtáblákkal szabdalták, ehhez illesztették a középfolyosóra szervezett helyiségsort. A tervezőknek izgalmas térélményt sikerült létrehozniuk azzal,

04

07

03 Kertje a sűrített látványra, illetve a természeti és épített környezet kontrasztjára épít

04 Főépülete és vendégháza szoros vizuális kapcsolatban állnak egymással

04

Az AB Design épülete pedig egy letűnt aranykor megidézőjeként a modernizmus dicséretének szimbóluma

hogy a régi ház teljes teréből tágas nappalit, míg a kiszolgálóhelyiségek által keretezett folyosó másik végpontjára, ellenpárként egy nagyvonalú hálót helyeztek. A precízen kidolgozott részletképzésű, világos belső teret egyedi famunkák és az épület múltját is megidéző bútorok teszik izgalmassá; belső terének legfontosabb értékét azonban nem ez, hanem az '50-es évek érett modernizmusát idéző világos fapadló, fehér falak és sűrű osztású, sötét nyílászárók adják meg – valamint a mennyezet nyírfa furnér borítása. Ugyanezek az elemek jelennek meg a medence mellé épített vendégházon is. Nyílászáróinak erőteljes keretezésével és a néhol raszterszerűen szabályos osztásával tervezői a környék múltja előtt is tisztelegtek: a hely, ahol egykor bohém költők, írók és festők csoportja lakott, számos modernista épületet rejt – Frank Lloyd Wright vagy Mies van der Rohe is tervezhetett ide lakóépületet; egykori lakói ugyanis nyitottan és lelkesen fogadták a kor friss építészeti megoldásait, és ne feledjük, gondolkodásunkat mindig befolyásolja az épület által számunkra kínált életforma is. [2]

08

03

__A nagy, szegmentált ablakokból körpanorámában élvezhetik a ház szerencsés lakói a környező tölgyest és a kertet, így annak kialakítása külön hangsúlyt kapott. Az elvonulásra hangolt lakóház kertjét az erőteljes látványokra és a természetes, valamint az épített elemek kontrasztjára építő kettősség hatja át. A teraszos kialakítású kert azonban nem csupán összekapcsolja az épületet a medencével és a vendégházzal, de a kompozíció fontos részeként annak hangulatát is érdemben befolyásolja.

05

06

05

06

07

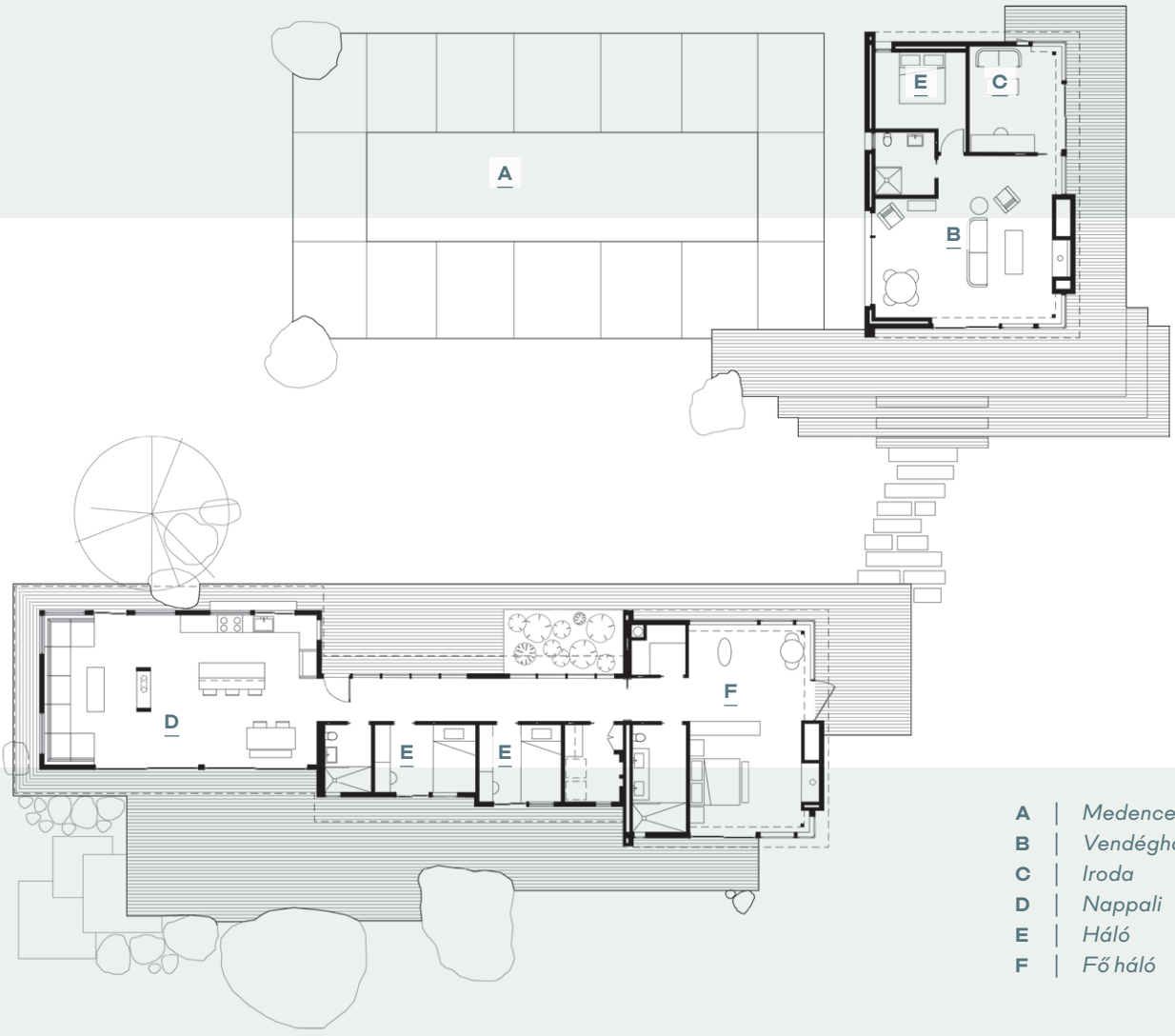

A | *Medence*
B | *Vendégház*
C | *Iroda*
D | *Nappali*
E | *Háló*
F | *Fő háló*

__Egy fizikai építmény mindig jelkép is egyben, az AB Design épülete pedig egy letűnt aranykor megidézőjeként a modernizmus dicséretének szimbóluma. E közelítésben, Gadamerrel szólva „a mű mintegy beszélgetésbe von minket”. [3] A tervezők e munkája pedig az arról való, korántsem egyszerű diskurzust nyitja meg: mennyi szellemi többletet találhatunk mai épületeinkben az egy emberöltővel korábbihoz képest?

05 Gyakran teljes homlokzatát kiváltó, sötét keretezésű, sűrű osztású ablakai a modern építészet aranykorát idézik meg
06 A kőfejtő hatalmas sziklái alapot és karaktert is adnak az épületnek
07 Alaprajz
08 Visszafogott belső terét a padló és a mennyezet faburkolatai, valamint a markáns nyílászárók uralják

08

IRODALOM / REFERENCES
[1] **Ballantyne, Andrew**: *Az építészet,* Magyar Világ Kiadó, 2004, p 92.
[2] **Ballantyne, Andrew**: *Az építészet,* Magyar Világ Kiadó, 2004, p 62.
[3] **Gadamer, Hans-Georg**: *A szép aktualitása*, T-Twins Kiadó, Budapest 1994, p 167.

ÉPÍTÉSZ: **Josh Blumer (AB Design Studio)** | PROJEKTVEZETŐ: **Glen Deisler** | ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSAK: **Clay Aurell, Robert Pester, Joel Herrera, Amy Tripp** | STATIKA: **Darkmoon Building Design and Engineering** | GENERÁLKIVITELEZÉS: **J Weir Masterworks; Jed Hirsch General Building Contractor** | GÉPÉSZET: **Mechanical Engineering Consultants** | BELSŐÉPÍTÉSZET: **Tamara Honey (House of Honey)** | TÁJÉPÍTÉSZET: **Progressive Environmental Industries**

Monory, Rebeka-Szabó Árpád: Living in Tehran (Teheránban lakni)
Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 34-39, https://doi.org/10.33268/Met.2023.2.4
Received: 10 March 2023
Accepted: 14 March 2023
Published: 17 April 2023
APARTMENT BUILDING,TEHRAN, IRANARCHITECT:
AMIR HOSSEWIN SIRJANI
Traditionally Iranian homes wereplaced around acourtyard, whilst contemporary homes tendto be placed as single volume bounded by a garden, preferablytowards the north side.The idea of manipulatingthe elevation of a building to create external lightwells has been explored in this designtoprovideall rooms on all sides with daylight.This idea of playing with the elevational for has also informed the decorative use of brick cladding to create a further play on light.

01

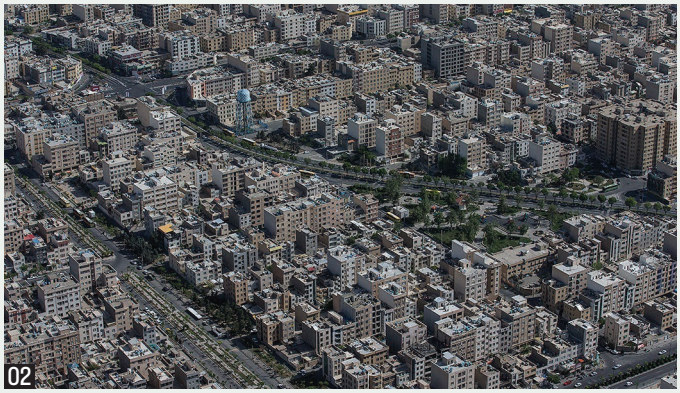

02

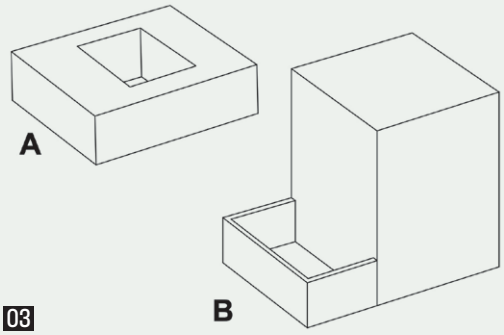

03

01 Teherán északi része a Milad-toronyról, 2019 (fotó: Amir Pashaei)
02 Teherán jellemző beépítésének részlete a 22. kerületben, 2018 (fotó: Mohsen Ataei)
03 Hagyományos és ma jellemző beépítési forma: (A) belső udvaros épület, (B) a telek északi telekhatárára helyezett zárt sorú beépítés a szabályozás szerint [3]
04 Az Isar 11 lakóház északi homlokzata (fotó: Farzin Fereidouni)

TEHERÁNBAN LAKNI

LAKÓÉPÜLET | *IRÁN*

Teherán az Alborz hegység déli lábánál, 1200-1600 méter közötti magasságban helyezkedik el, egy, a hegyekkel keletről és nyugatról is körülölelt völgyben. A város meghatározó földrajzi adottsága az, hogy a területe északról dél felé lejt, vagyis a tengerszint feletti magasság ellenére is jól benapozott, kellemes klímájú.

01

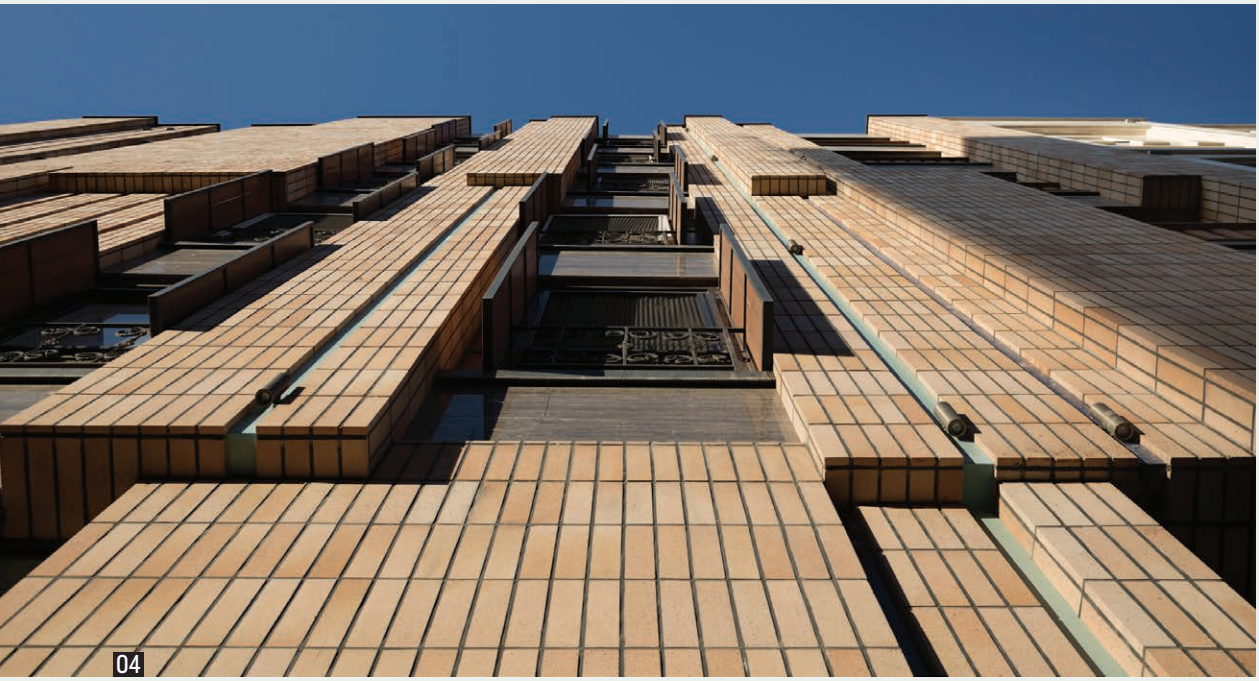

04

ÉPÍTÉSZ |
Amir Hossein Sirjani

FOTÓ |
Farzin Fereidouni

SZERZŐ |
Monory Rebeka, Szabó Árpád DLA

__Teherán a világ egyik leggyorsabban növekvő városa is, lakossága 1960-ban alig haladta meg a kétmilliót, ami a 2017-es népszámlálás idejére 8,737,510 főre, sőt mára az elővárosokkal együtt 15 millió főre duzzadt. A folyamatos növekedés eredményeképpen hatalmas nyomás nehezedik a lakásszektorra, mely szinte kizárólagosan a piaci szereplőkre épül: a városi lakásépítési beruházásokban a magánszektor aránya itt az egyik legmagasabb a világon. [1]
__A város annak érdekében, hogy a lakhatási nehézségeket kezelni tudja, az 1960-as évektől kezdődően tudatosan alakította városfejlesztési terveit. Ennek a folyamatnak az egyik mérföldköve Teherán első, 1968-ban elkészült városrendezési terve, mely Victor Gruen amerikai és Abdol Aziz Farmanfarmaian helyi építész konzorciumában született. A terv a kor legkorszerűbb elveinek megfelelően rugalmas, többközpontú térbeli rendszert fektetett le a brit új városok mintájára, melyben a központi városrészt 10 további alközpont vesz körül. [2] A terv az „általános”

05

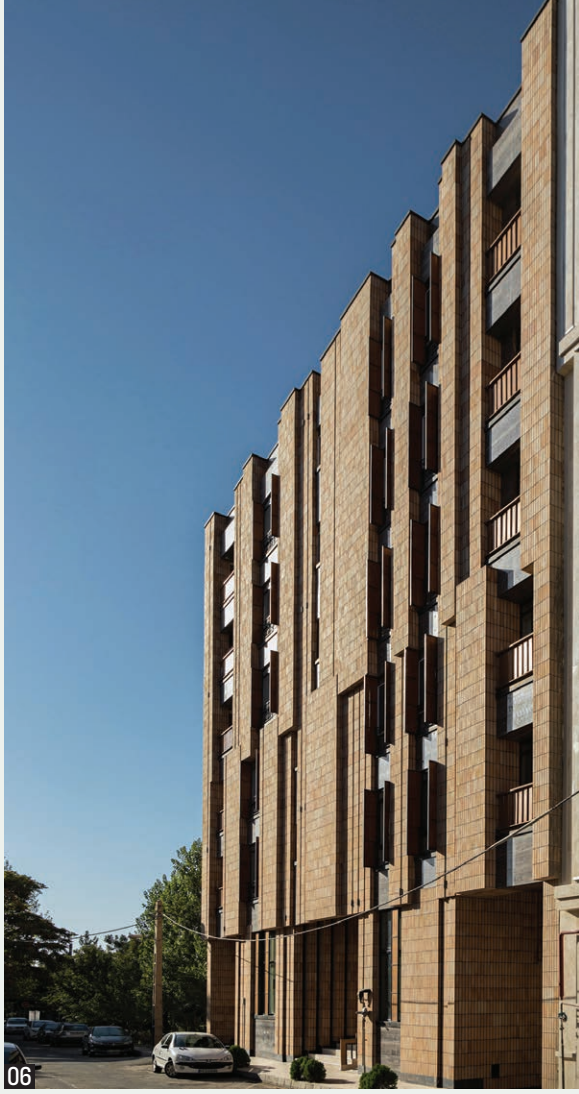
06

05–06 Az Isar 11 lakóház északi homlokzata (fotó: Farzin Fereidouni)
07 Bejárati részlet (fotó: Farzin Fereidouni)
08 Teherán kerületei és az ingatlanárak emelkedése észak felé az Isar 11 lakóház helyével [4]

lakóterületek fejlesztésénél egyszerű szabályokra és ebből adódóan könnyű és rugalmas alkalmazhatóságra épült. Az új fejlesztések esetén egységesen 60 százalékban határozta meg a telkek beépíthetőségét, és kötelezően előírta, hogy az épületeknek a telek északi oldalán, a telekhatáron kell állniuk, míg a déli oldalon fennmaradó telekrészt szabadon – beépítetlenül – kell hagyni. Az új parcellázásoknál alkalmazták teljes körűen ezt az egyszerű szabályt, amely hatékony, de egyszerű logikával biztosította a lakóterületek fejleszthetőségét, míg a létrejövő sávos beépítésekkel a klimatikus viszonyokra is reagált. Az épületsávok északi oldalra telepítésével a ház déli oldala és a kert jól benapozott, a téli napsütés a maximális napfényt juttatja el az épülethez, ugyanakkor biztosítja azt, hogy a leginkább jellemző kelet–nyugati irányultságú utcák mindkét oldalán lévő házak számára azonosak legyenek a napfényviszonyok. Ezt a beépítési formát a délutáni erős nyugati napsütés is indokolja, hiszen a helyi klimatikus viszonyok miatt a nyugatra néző házak elviselhetetlenül felmelegednének. Így jött létre az az általános elv, hogy az épületeket dél felé kell tájolni. [1] Ez meghatározza az utcák karakterét is, hiszen az egyik oldalukon az épületek homlokzatai, a másikon pedig a kertek falai és kerítései állnak. A szabályok befolyásolják a lakóházak tipológiáját is, és olyan beépítési formát hoztak létre, amely a sávos beépítések sorolásával alapvető hatással van a város morfológiájára is.

02

03

__A város legmagasabb presztízsű lakóterületei jellemzően az Alborz lábához legközelebb eső – vagyis legmagasabban fekvő, így leginkább élhető klímájú – 1., 2. és 3. kerületekben helyezkednek el. [4] Itt a legmagasabbak az ingatlanárak, de ennek ellenére itt is folyamatos a város fejlődése, terjeszkedése. A Shahid Mahallati negyed Teherán 1. kerületében, a Shemiranat szomszédságában található északkeleti városrészek egyike. A terület éghajlata a fekvésének köszönhetően kellemes. Ebben az első kerületi negyedben található Amir Sirjani „Isar 11" lakóháza.

08

04

__Az épület követi a szabályozási tervben lefektetett beépítési logikát: masszív tömegével a telek északi oldalára húzódik és zárja a házak sorát az utca felé. A kerület presztízséhez és helyi befektetői igényekhez igazodóan szintenként három nagyméretű, tágas lakás helyezkedik el, míg a közösségi terek és a közlekedők a lehető legminimálisabb alapterületűek. A befelé forduló, tágasan méretezett, jellemzően

11

07

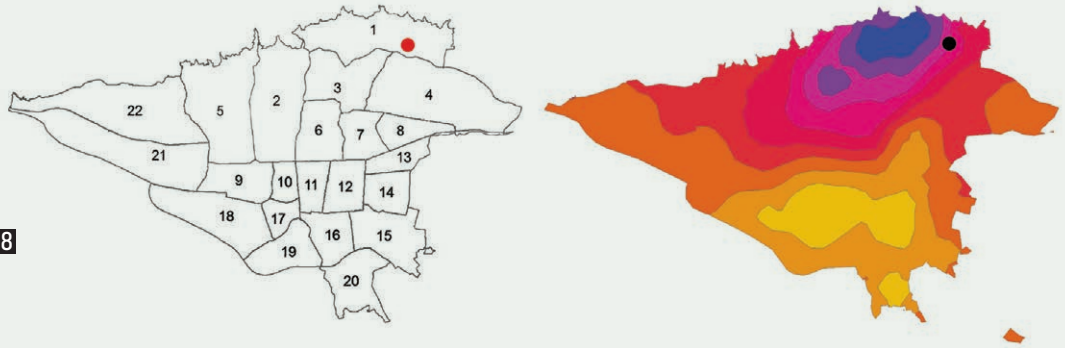

08

négyszobás lakások egy befektetői logikát mutatnak: a tömeg kifelé egyáltalán nem tagolt, és még a lakószobák egy része is a szűk bevilágító udvarokra néz. 05

__A lakások elrendezése hasonló sémát mutat. A lépcsőházból a megérkezés kisméretű előtéren keresztül történik a nappali-étkező-konyha egybenyitott terébe. Ezek a lakáson belüli közös terek nagyvonalúan méretezettek, de elrendezésük miatt kevésbé érzékelhetőek egy térként. A hálószobák jellemzően a bejárattól messzebb, a homlokzatokra kerülnek, így a nagy lakásméretek és viszonylag nagy traktusmélység miatt majdnem minden lakásnál kialakul egy sötétebb, hallszerű helyzet, ami a szobák előtereként fogható fel. Ez a tér, bár kapcsolatban van a közös terekkel, átjáró jellege miatt inkább csak elosztó funkciót tud betölteni. Az épület belső elosztása a pillérvázas rendszernek köszönhetően viszonylag szabad, de a magas presztízs, a befektetői szándékok, köztük a négyzetméterek maximalizálása megkötötte az építész kezét. Az épület belső alaprajzi rendszere így legalább annyira a teheráni felső középosztály kulturális-lakhatási igényeiről, mint a helyi ingatlanfejlesztők szándékairól mesél.

__Az építész igazi mozgástere a homlokzati burok formálásában van, ott, ahol a sűrű belső tömeg a külvilággal találkozik. Amir Sirjani a homlokzatképzésnél a hagyományos iráni téglaépítészethez nyúlt vissza, ennek modern átértelmezésével, a plasztika eszközeivel alkotott a szigorú feltételek ellenére is karakteres épületet. 06 07

__A téglaépítészetnek történetileg nagy hagyománya van Iránban, mely ma újra reneszánszát éli. Az

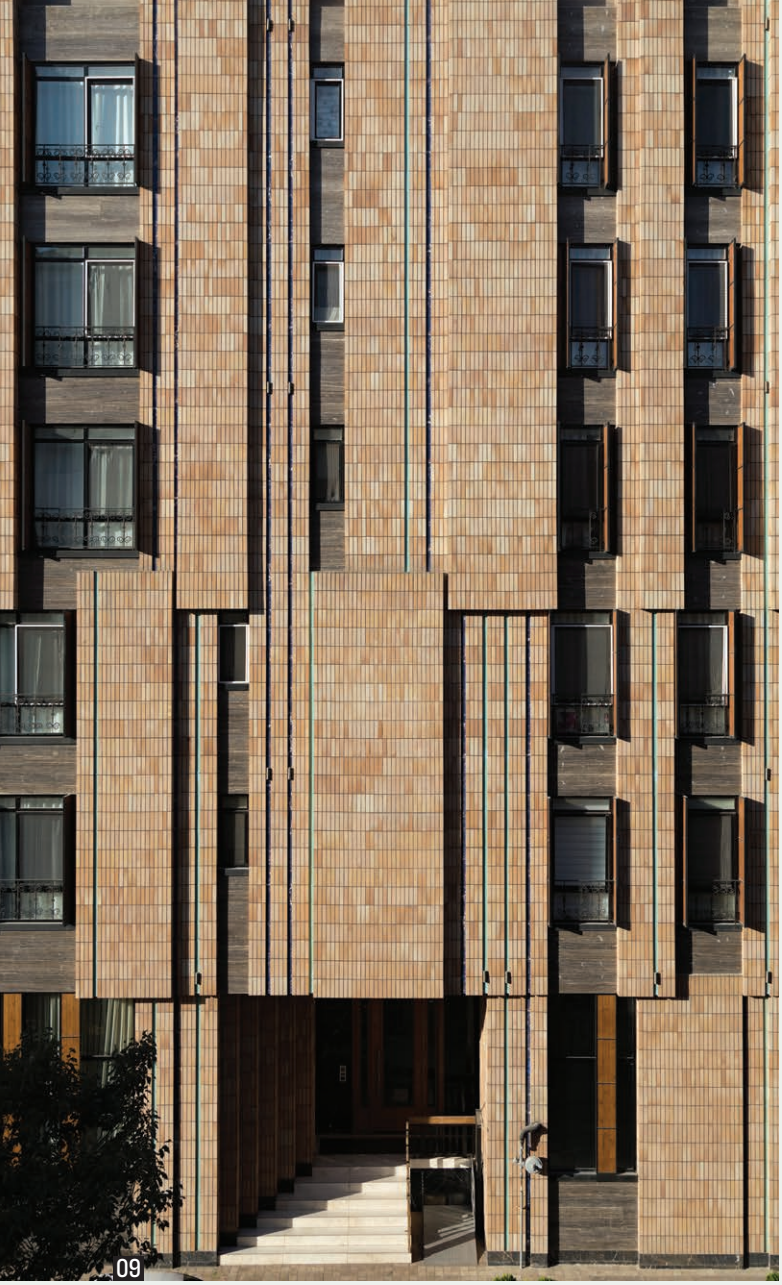
09

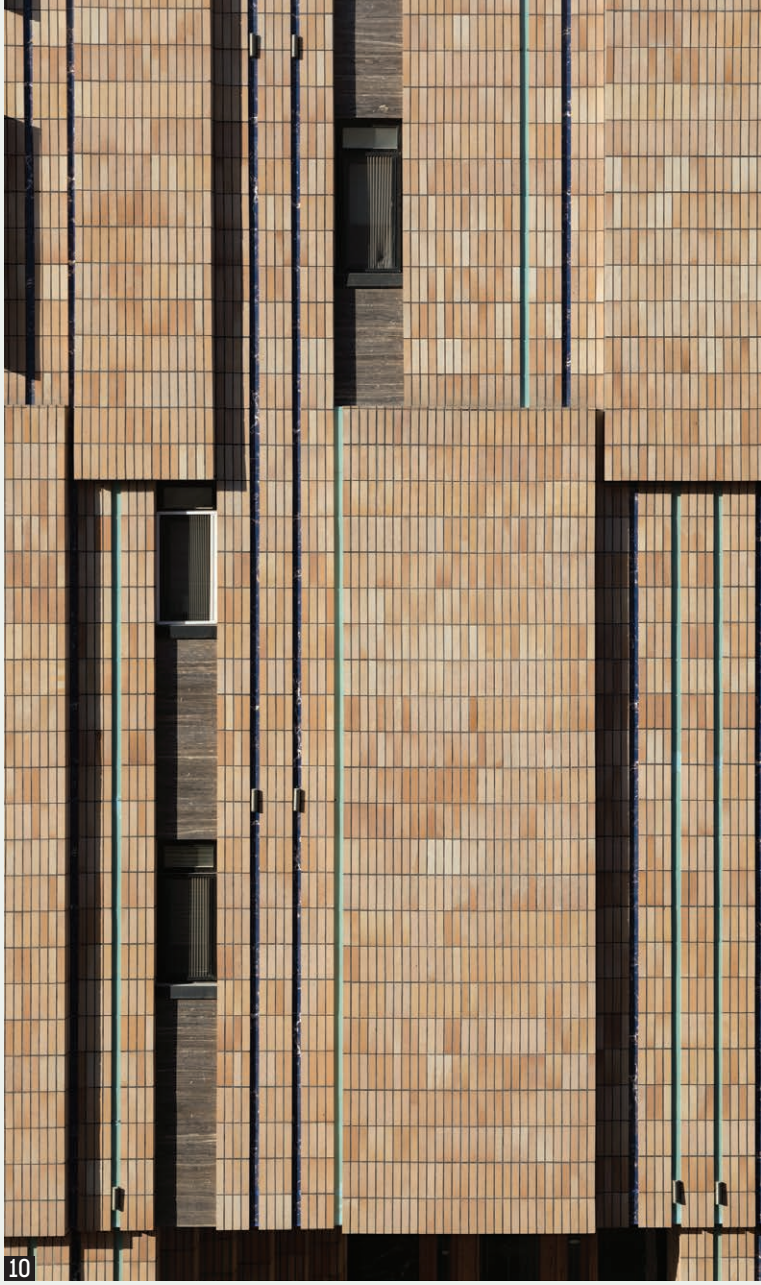
10

09–10 Homlokzati plasztika (fotó: Farzin Fereidouni)
11 Lakószint alaprajza

ország központi fennsíkjáról származó, könnyen hozzáférhető agyagból égetett, jó minőségű tégla a történeti épületeken használt szerkezeti funkcióján túl a kortárs iráni építészetben új funkciót talált magának: mivel az iráni épület-díszítőművészetre korábban is jellemző volt a mázas kerámia használata, ennek a hagyománynak a folytatásaként a helyi kortárs építészetben a tégla mint homlokzati elem felértékelődik és a geometrikus téglamotívumok alkalmazásával önmagában válik a homlokzat díszévé. [5]

__Ez a tendencia jól látható Teherán mai arculatában. Az elmúlt években több olyan épület megvalósult a városban, amely a hagyományos díszítőművészet szerepének újragondolásával a míves, dekoratív téglahomlokzatot értelmezi újjá kortárs kereskedelmi és lakóépületekben (Lásd: Tachra Design, Admun Design & Construction Studio, CAAT Studio).

__Az Isar 11 lakóházban is meghatározó a hagyományos kerámiahomlokzat átértelmezése. Fő karaktere a nyerstégla-plasztika és az ezeket tagoló kék kerámiasávok, amelyek markáns kontrasztot alkotnak a téglák semleges színével. A nyers és mázas kerámia kombinációja a homlokzaton olyan texturált felületet hoz létre, amely nemcsak komponálttá teszi az épületet, hanem mélységérzetet is kelt. A kék kerámiacsempék a játékosság érzetét keltik, de meg is törik a téglahomlokzat egyhangúságát, vertikális ritmust, reliefszerű megjelenést teremtve. Ezzel a ritmussal és a vertikális irány meghúzásával vezeti a szemet a kompozíció, a geometrikus tömegben hangsúlyos irányokat meghúzva.

09
10

__Az épület homlokzatán lévő extrudált kubikus formák mozgása szintén fontos tervezési elv volt. A hasábok nem egységes méretűek, és látszólag véletlenszerű mintázatot alkotnak, ami a homlokzaton a folyamatos változás és a mozgás érzetét kelti. A hasábok változó formáin és szögein mindig másképpen törik meg a fény, és folyamatosan változó dinamikus árnyékhatások jönnek létre.

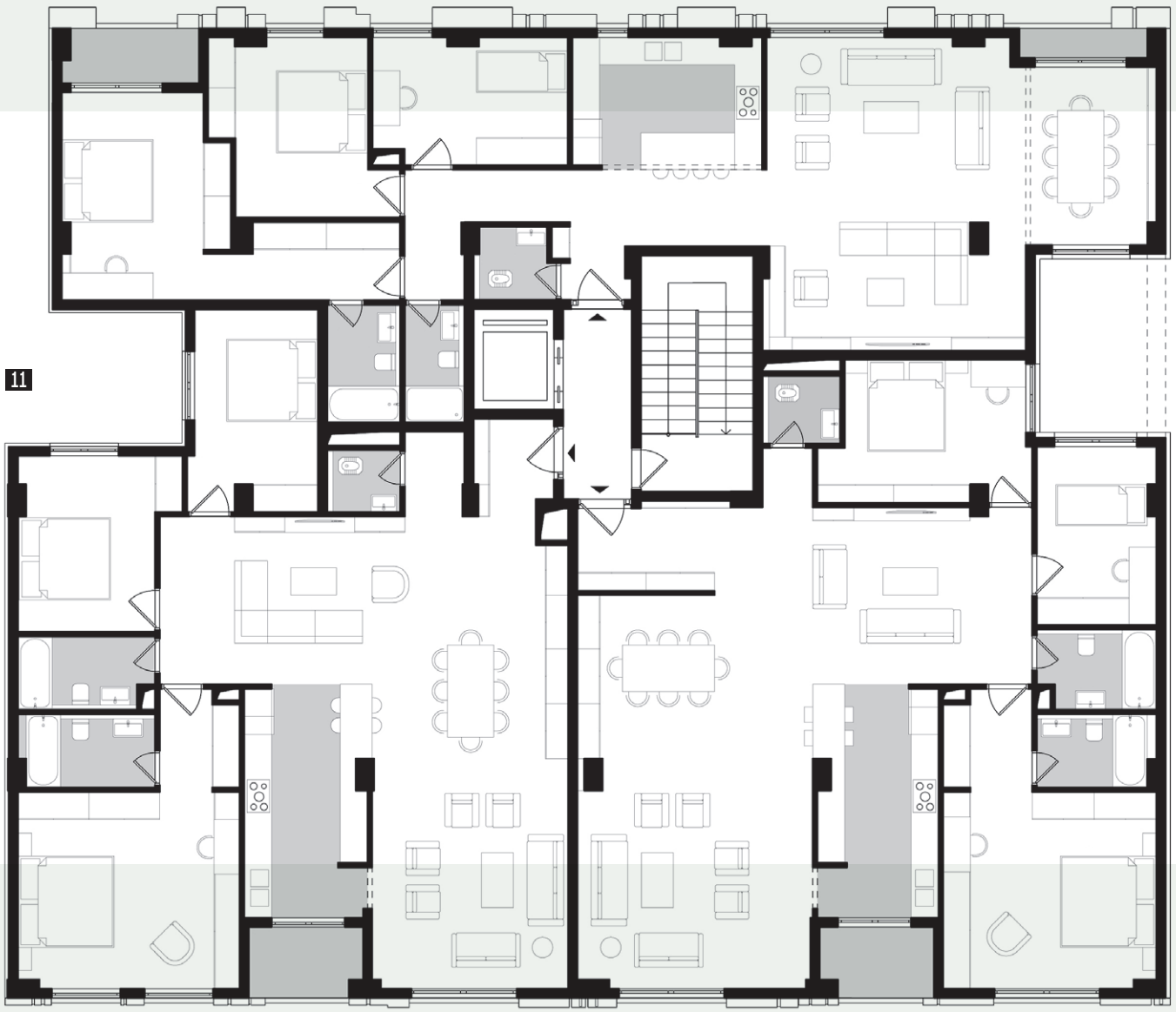

A nyers és mázas kerámia kombinációja a homlokzaton olyan texturált felületet hoz létre, amely nemcsak komponálttá teszi az épületet, hanem mélységérzetet is kelt

IRODALOM / REFERENCES

[1] **Shayesteh, Homeira - Steadman, Philip**: „The impact of regulations and legislation on residential built forms in Tehran", *Journal of Space Syntax 4* (2013).

[2] **Madanipour, Ali**: „Urban planning and development in Tehran", *Cities*, Vol 23, Issue 6, (2006), pp 433-438, ISSN 0264-2751.

[3] **Payami, Sepideh - Morinaga, Ryohei - Kobayashi, Hideki**: „Effect of Housing Layout and Open Space Morphology on Residential Environments - Applying New Density Indices for Evaluation of Residential Areas, Case Study: Tehran, Iran", *Journal of Asian Architecture and Building Engineering*, 17 10,3130/jaabe,17,79 (2018).

[4] **Hosseini, S M - Bahadori, B - Charkhan, S**: „Spatial analysis of housing prices in Tehran city", *International Journal of Housing Markets and Analysis,* Vol ahead-of-print No ahead-of-print (2022).

[5] **Baldwin, Eric**: „Brick by Brick: Rethinking Masonry Construction in Iran" *ArchDaily*, 2019-10-31, hozzáférhető: <https://www.archdaily.com/927558/brick-by-brick-rethinking-masonry-construction-in-iran> [utolsó belépés: 2023-03-23], ISSN 0719-8884.

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSAK: **Farzin Fereidouni, Hossein Namazi** | TARTÓSZERKEZET / ÉPÜLETGÉPÉSZET: **Eshel Consulting Engineers** | MEGBÍZÓ: **Mehdi Ghahramani & Partners** | KIVITELEZŐ: **Esfandiar Fereidouni** | PROJEKTMENEDZSER: **Farzin Fereidouni**

Módly, Emőke: Not Just volumes (Nem csak hasábok)
Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 40-45, https://doi.org/10.33268/Met.2023.2.5
Received: 22 February 2023
Accepted: 06 March 2023
Published: 17 April 2023

VILLA, NAGYKOVÁCSI, HUNGARY; ARCHITECT: LÁSZLÓ FÖLDES

A home executed in two volumes creates an interesting spatial composite when placed on a small, hillside plot. Surrounded by more traditional homes the impact created by this spatial game and choice of materials establishes an elegant way of living. The limited use of colour is well balanced against the garden and choice of furnishings. The upper volume being rotated at right angles to the ground floor forms a sheltered terrace, linking the internal and external areas of this home.

01

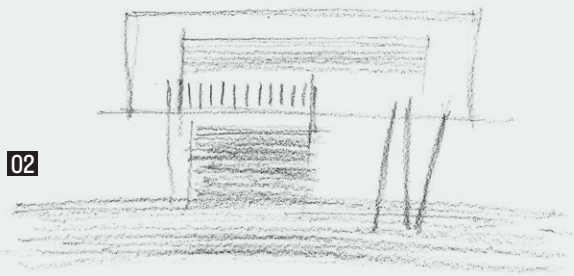

02

01 A földszint és az emelet megnyitása a kilátás felé
02 Kézi skicc
03 Az épület az utcafront felől
04 Helyszínrajz a kilátás felé legyezőszerűen megnyíló telekről

NEM CSAK HASÁBOK

KARSAI-HÁZ |*NAGYKOVÁCSI*

Nagykovácsi beépítettsége az 1960-as évek óta erősen növekszik, az Ófalu köré rendeződnek a beállt lakóterületek, de egyre jelennek meg az új, folyamatosan fejlődő részek. Míg az Ófaluban a kötött, hagyományos beépítések dominálnak, a fejlődő területek folyamatosan változnak, az épület tervezése óta ez a környék is jelentősen átalakult. [1]
A Zsíros-hegy lankáin fekvő telekre tervezte a Földes és Társai Építésziroda a Karsai-házat, ami természeti környezetével vonzó helyszínnek ígérkezett.
A telek délre enyhén lejt, a lejtő irányába legyezőszerűen nyílik meg, így a kilátás kontrasztban áll a telkek párhuzamos osztásával.
A tervezés során több tervváltozat is készült, ezek közül a megbízó választotta ki a neki legjobban tetsző megoldást.

03
04
06

03

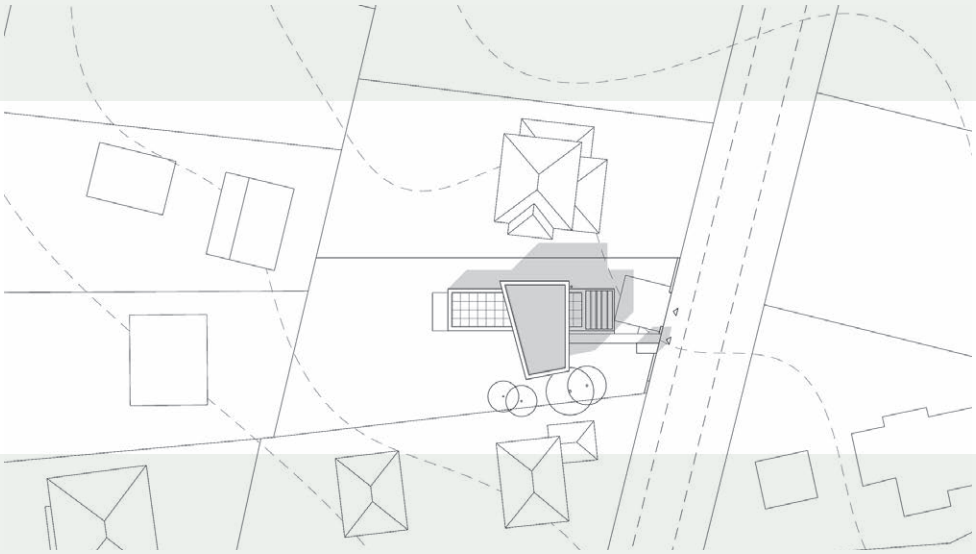

04

ÉPÍTÉSZ |
Földes László

FOTÓ |
Danyi Balázs

SZERZŐ |
Módly Emőke

__Az alapkoncepció két hasáb egymásra helyezéséből alakult ki, a földszinti tömeget a lejtés irányába, az emeletit erre merőlegesen helyezték el. Az földszinti tömeg az északnyugati telekhatárral párhuzamosan húzódik, nagyvonalú kertkapcsolatot biztosítva a kedvező tájolás irányába. A felső tömeg ebből a rendből kissé kilépve, trapézos alakjával a kilátásra ráfordulva lebeg az alsó rész felett. 01 02

__A két tömeg dinamikáját azok elforgatása és konzolos kialakítása adja. A kreatív tömegformálás hatására izgalmas téri szituációk alakulnak ki, fedett-nyitott terek, emeleti teraszok jönnek létre. A különböző minőségű külső térrészeket a lakók így különböző módokon tudják használni. 05

__A konzolos épülettömeg alatt létrejött fedett-nyitott tér külső étkezőként tud működni, ugyanakkor innen közelíthető meg az épület főbejárata. Az ajtón belépve az előtérből nyílik az emeletre vezető lépcső. Az épület vertikális

05

06

közlekedőmagja a két tömeg csatlakozásánál lett kialakítva. A közösségi funkciók térsora innen vezet a kilátás felé; konyha, étkező, majd nappali található egy térben. Ezeknek a tereknek a határait belsőépítészeti eszközökkel érzékeltették a tervezők. A tereplejtést kihasználva három lépcsőfok vezet a térsor utolsó tagjához, hasonlóan az iroda egy másik projektjéhez, a pilisborosjenői hosszú házhoz. [2] A nappali a nagyobb belmagasság miatt így tágas érzetet kelt. A helyiség üvegfala a sarkon átfordulva biztosít nagyvonalú megnyitást a kert felé. Innen közelíthető meg a másik földszinti terasz, ami jóval védettebb, nyugodtabb, mint a bejárat előtti fedett-nyitott tér. Az előtértől az utcai homlokzat felé haladva a háztartási helyiségből nyílik a térfalakkal keretezett, nyitott tároló. Ez az épületrész lehetőséget ad későbbi beépítésre, a meglévő keretek miatt a jövőbeli építkezés során a ház karaktere nem fog megváltozni.

07
09

07

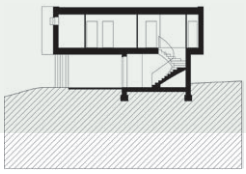

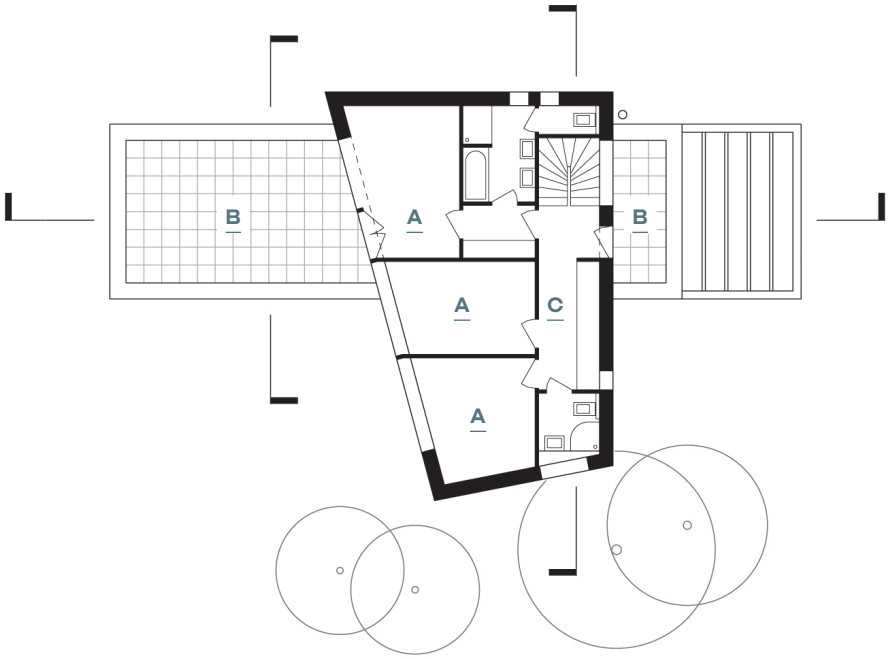

A | *Szoba*
B | *Terasz*
C | *Gardrób*

05 A bejárathoz vezető út
06 A kilátásra tájolt lebegő épülettömeg
07 Az épület metszete
08 Emeleti alaprajz
09 Földszinti alaprajz

08

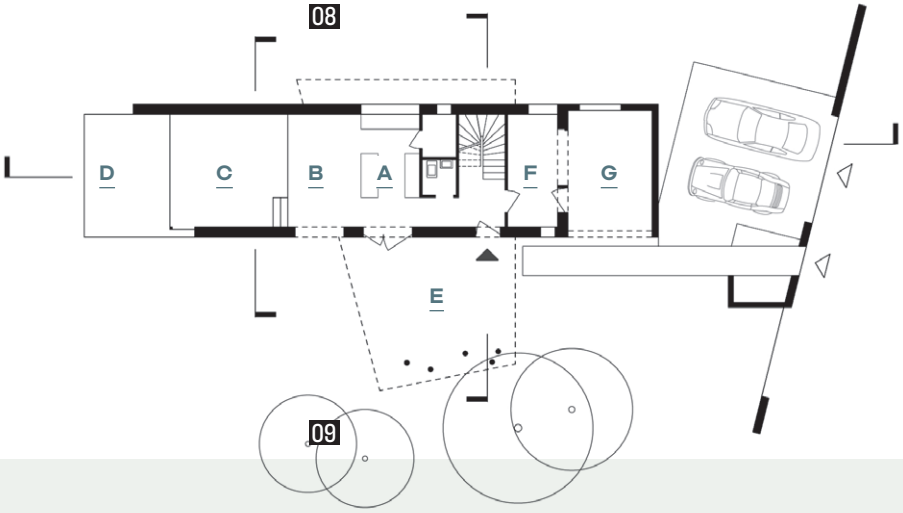

09

A | *Konyha*
B | *Étkező*
C | *Nappali*
D | *Terasz*
E | *Fedett terasz*
F | *Háztartási helyiség*
G | *Terasz*

__Az emeleti térrend a földszintire merőleges közlekedő tengelyéből indul ki, északnyugat felé csak kismértékben túllógva az alsó tömegen. Az emelet privát érzetét erősíti az utcafront felé zárt tömege. Az emeleti szobák csodálatos kilátással, kedvező tájolással vannak a ferde fal vonalára rendezve. Ezen épületrész könnyed, lebegő hatását a délkeleti rész erős kinyúlása adja, amit a fölszinten öt darab rendszertelenül álló acéloszlop tart. Hasonlóan a földszinthez, az emeleten is két különböző rendeltetésű terasz nyílik. A szülői háló óriási terasza privát, védett tér, ahonnan impozáns kilátás nyílik a budai hegyekre, ezt egészíti ki a közlekedőről az utcafront felé nyíló kisebb terasz.

__Összefoglalásként elmondhatjuk, hogy a homlokzatok egyszerűek és letisztultak, a tömegjátékot a nyílászárók arányrendszere egészíti ki. A földszinti homlokzat az utcafront és a szomszéd felé szinte teljesen zárt, bár délkeletre is valamelyest megnyílik, főleg kilátás felé irányul. Az alsó szinten bárhonnan, mint egy irányított csőből látjuk a tájat. Az emelet megnyitásai is hasonlóak, de a kilátás irányába itt a homlokzaton végigfutó szalagablakkal fordul a völgyre.

08

10

Ez a projekt bizonyíték arra, hogy egy kis léptékű épület kötött alaphelyzetű telkén is születhet könnyed, elegáns megoldás

10 A nappali és étkező közötti kapcsolat
11 Részletrajz a nappali és a terasz közötti megnyitásról

__Az anyaghasználat tekintetében is egyszerű, de átgondolt az épület. Csupán három anyag jelenik meg a homlokzaton; a fehér vakolat, az üveg és az oszlopok, nyílászárók antracit fémje.
__A ház belsőépítészetének alakítása során fontos volt a fényközpontú tervezés, kellemes lakókörnyezet létrehozása. A látszó nyersbeton mennyezet markáns megjelenését ellensúlyozza a letisztult anyaghasználat, a textil akusztikus elemek finomsága. [3] Az egyedi készítésű fabútorok az épület természetközeliségét hangsúlyozzák.
__A több helyen előtűnő türkiz szín keretet ad az épület belső alakításának, visszatérő elemként mindig máshogyan jelenik meg a különböző helyiségekben, jó ellenpontként a natúr fafelületekhez.
__Ez a projekt bizonyíték arra, hogy egy kis léptékű épület kötött alaphelyzetű telkén is születhet könnyed, elegáns megoldás.

10
11

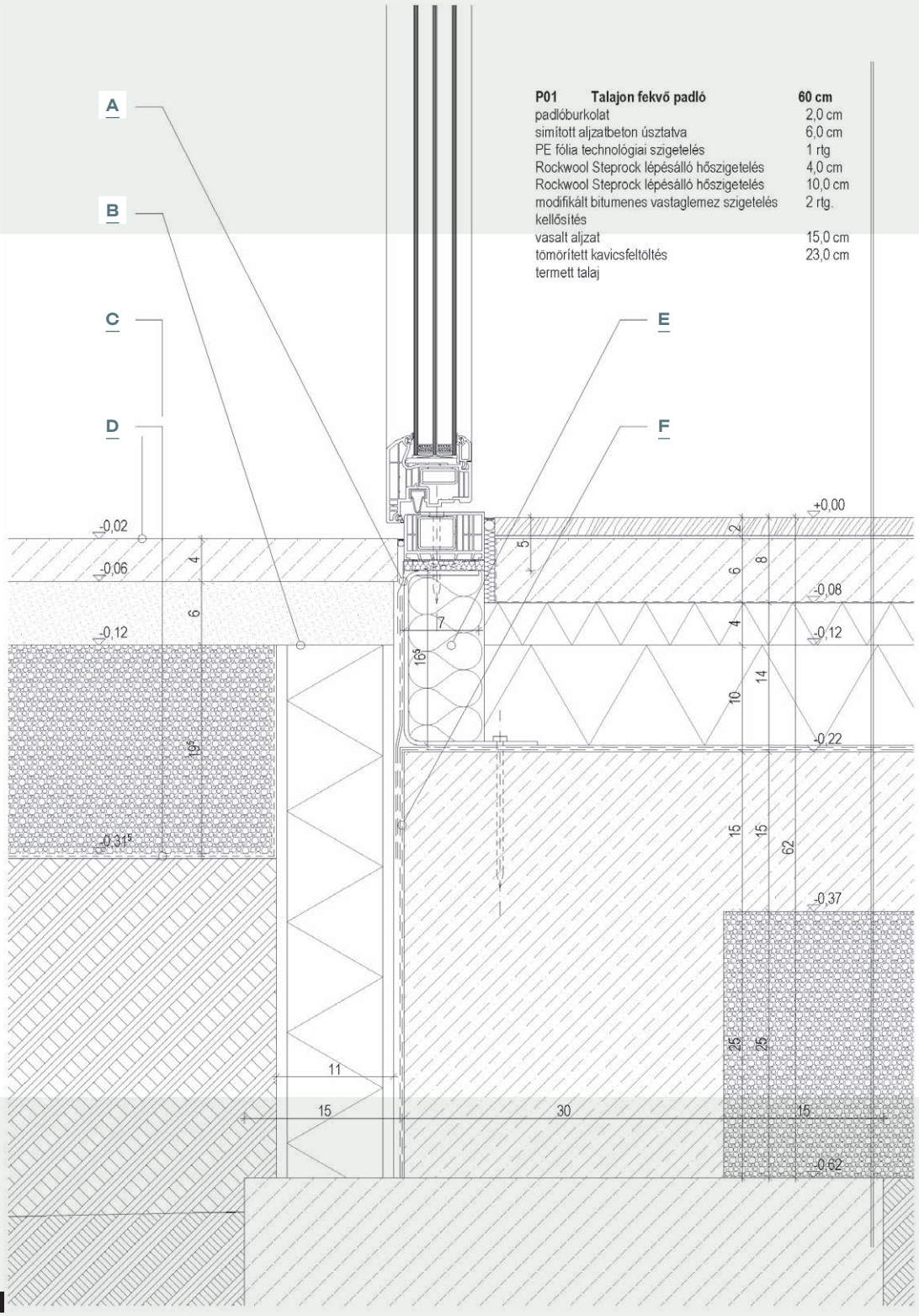

11

A | *EPDM lemez az oldalaknál 10 cm magasságig felvezetve*

B | *XPS hőszigetelés 11 cm vastagságban*

C | *Ipari filc elválasztóréteg a kavicságy alatt*

D | *Térkő burkolat ágyazórétegen*

E | *Hidegen hajlított rozsdamentes acél C profil hőszigetelés kitöltéssel*

F | *Vízszigetelés 10 cm átfedéssel*

IRODALOM / REFERENCES

[1] **Csapák, Alex**: „Az átalakuló Nagykovácsi”, *Tér és Társadalom*, Vol 21, No 3 (2007), pp 109-116.

[2] **Szépvölgyi, Viktória**: „Hosszú ház”, *Építészfórum*, 2014-06-30, hozzáférhető: <https://epiteszforum.hu/hosszu-haz> [utolsó belépés: 2023-03-06.

[3] **Varga, Péter István**: „Látszóbeton, egy építőanyag tervezői szemszögből”, *Építészfórum*, 2006-02-14, hozzáférhető: <https://epiteszforum.hu/arga-peter-istvan-latszobeton-egy-epitoanyag-tervezoiszemszogbol> [utolsó belépés: 2023-03-06].

GENERÁLTERVEZŐ: **Földes és Társai Építésziroda Kft.** | ÉPÍTÉSZ TERVEZŐ: **Laczó Dániel** | STATIKA: **Bach Gabriella** | GÉPÉSZET: **Borsos Tibor** | ELEKTROMOS: **Váradi Ákos - Rifter Bt.** | KIVITELEZŐ: **Éles Péter**

Váncza, Márk: Garden city microcosmos (Kertvárosi mikrokozmosz)
Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 46-51, https://doi.org/10.33268/Met.2023.2.6
Received: 29 December 2022
Accepted: 21 February 2023
Published: 17 April 2023

RESTORATION OF A WEEKEND HOME, GÖD, HUNGARY; ARCHITECTS: PÉTER KLOBUSZOVSKI DLA and BALÁZS ROSE

The house in Göd project presents the case that the preservation of existing buildings does not necessarily have to be based on the external appearance. Importance was placed upon increasing comfort and quality of space. The materials of choice, brickwork, timber, and fine metalwork details create a home where every space is logically interlinked offering views in all directions. In addition, a garden pavilion which offsets the main composition, whilst providing further accommodation.

01

02

KERTVÁROSI MIKROKOZMOSZ

NYARALÓÉPÜLET ÁTALAKÍTÁSA | *GÖD*

A Duna mentén található Göd a fővárost elhagyók kedvelt agglomerációs célpontja. A kiköltözés jelensége itt nemcsak az utóbbi évtizedekre jellemző, hanem legalább százéves előzményre tekint vissza. Magyarországon a századfordulóra erősödött meg a polgárság, mint önálló identitású társadalmi réteg. A mindennapi élet terén is újításokat hozó polgári értékrend része a nagyobb fokú mobilitás iránti igény, aminek egyik hozadéka a városból való kimozdulás volt. Természeti környezetének és a fővároshoz közeli elhelyezkedésének köszönhetően Göd a nyaraló célú kiköltözés célpontjává vált. Máig meghatározó kertvárosi karakterét az 1920-as években nyerte el, amikor a Dunára vágyó, nyugalmat kereső pesti polgárság építkezni kezdett a vízparthoz közel. [1][2] A nyaralóvilla mint épülettípus ekkor alakult ki és vált elterjedtté. Kritikánk tárgya a villáknál szerényebb méretű, de egykor polgári nyaralóként épült ház átalakítása, melyet Klobusovszki Péter és Rose Balázs terveztek.

02

01 Oromfallal zárt utcai homlokzat, földszinten a nappali monitorablakával
02 Anyaghasználat és részletképzés az oldalhomlokzaton

ÉPÍTÉSZ |
Klobusovszki Péter DLA, Rose Balázs

FOTÓ |
Danyi Balázs

SZERZŐ |
Váncza Márk

__A szűk Tompa Mihály utca jellegét a sűrű növényzet és a családi házak szabadon álló beépítése határozza meg. A kertvárosokra általában jellemző kerítéskompozíciók és utólagos melléképületek heterogén összképet adnak. Az épület saroktelken áll, környezetétől és az aktuális szabályozástól eltérő módon, a telek hosszanti oldala mentén. Elhelyezkedésének legnagyobb előnye, hogy a ház mögött használható méretű kert alakult ki, ami az eredeti épület megtartására és felújítására ösztönözte mind a tulajdonost, mind az építészeket. A döntés alapvetően meghatározta az épület térkapcsolatait, és lehetővé tette a tervezők számára a saroktelek nyitottságából adódó helyszínrajzi nehézségek elkerülését. A ház, a melléképület, a kerti pavilon és a kerítés mind egy átfogó téri kompozíció alkotóelemei, amelyeket az építészek egy öreg diófa köré szerveztek. A részek egységbe szervezésével az épített elemek egyfajta sűrűsödése alakult ki a telken. Az

01

07

03 Az udvar felé nyitott belső homlokzat eltolható fa-struktúrája
04 A hátsó oromfal képletszerű nyílásrendje a fal tömegszerűségét erősíti
05 Keresztmetszetek
06 Udvari homlokzat

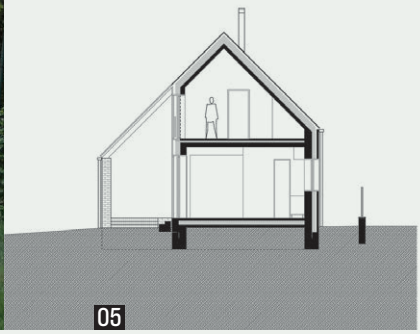

átfogó építészeti rend egyértelműsíti a térkapcsolatokat, elkerülve ezzel a kertvárosi beépítésekre sokszor jellemző homogén, jellegtelen téri helyzeteket. Az épített kerítés, a főépület zárt hosszhomlokzata és a melléképület bütüje egyértelműen zárja a telek hosszoldalát az utca felől. A kerítés szakaszonkénti áttörésével a zártságot mégsem érezzük erőltetettnek, a belátás ugyanis helyenként megengedett. A másik oldal felé az épített rend jó érzékkel fellazul, helyet adva a telek gazdag növényzetének. Az udvar a körbezárt kertek egy variációjaként intimitást ad, mégsem teljesen zárt.

__A kompozíció kiinduló eleme az egykori nyaralóépület, amelynek kontúrja változatlan maradt, szerkezete és homlokzatai azonban jelentős átalakításon estek át. A tervezők elbontották a régi nyaraló tetőszerkezetét. Helyére beton záródödém és koporsódödém került, így fenn ki lehetett alakítani a hálószobákat. A tető geometriájának mind funkcionálisan, mind formailag jót tett a gerinc eltolása: egyrészt a hálók teljes értékű oldalhomlokzatot kaphattak, ami mutatja az épület kert felé való nyitását. Másrészt az aszimmetrikus tető átírja az oromfalas homlokzat

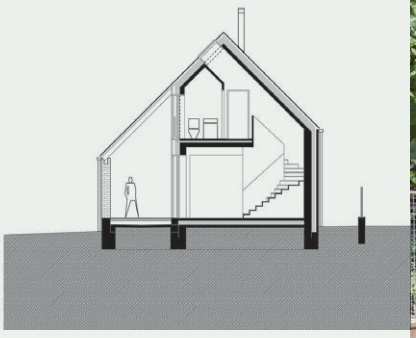

06

hagyományos összképét, kortárs ízt adva a homlokzatnak. Az alsó szinten, az eredeti épület háromosztatú elrendezését továbbörökítve a közösségi funkciók és egy dolgozószoba kapott helyet. Az észszerű megbízói program értelmes méretű, jól használható tereket eredményezett. A nyersbeton födém, a fehérre vakolt falak és a nagyméretű fa nyílászárók határolta térsor az építészek által tervezett beépített bútorok révén válik otthonossá és személyessé. A belsőépítészet egyetlen anyaga a tölgyfa, mégsem érezzük fullasztónak, mivel a bútorok részletképzése egységes, szinte szobrászi igényességgel készült. Egy jól kitalált bútor belsejében érezzük magunkat, ahol mindenhez jól esik hozzányúlni. 08

__Kívül a homlokzatokra új, korszerű kérget terveztek az építészek. A szükségszerű hőszigetelésre téglaburkolat került, ami átírta a ház összképét. Anyagszerű, érdes felülete enyhén színjátszó képet ad, ami a síkban tartott világosszürke fugákkal együtt történeti párhuzamokat ébreszt, gondoljunk akár az északnémet téglaépítészetre vagy a háború utáni skandináv modernre. Összhatásában az épület tömegszerűségét erősíti, finoman kiemelve kertvárosi környezetéből, utalva az egykori nyaralóvillák máig jelenlévő hagyatékára. Téglából épült a melléképület és a tömör kerítés is, amely anyagában is tovább erősíti a beépítés egységességét. A kert irányába felnyíló hosszhomlokzaton osztott fa struktúra jelenik meg, ami mögött eltolható spalettákkal nyílnak meg az üvegezett felületek. A részletek szépek és jól kitaláltak, nagy mennyiségű munkabefektetést tükröznek mind tervezői, mind kivitelezői részről. 09

__A kompozíció leginkább talányos eleme a kert végében álló pavilon. Térkapcsolatai és helyszínrajzi elhelyezkedése egyértelműen az építészeti kompozíció részévé teszik. Belül szinte szentély tisztaságú, fával burkolt, homogén összhatású centrális tér áll. Kívül a kedvesen aszimmetrikus tömeg bitumenes lemezzel burkolt felületén

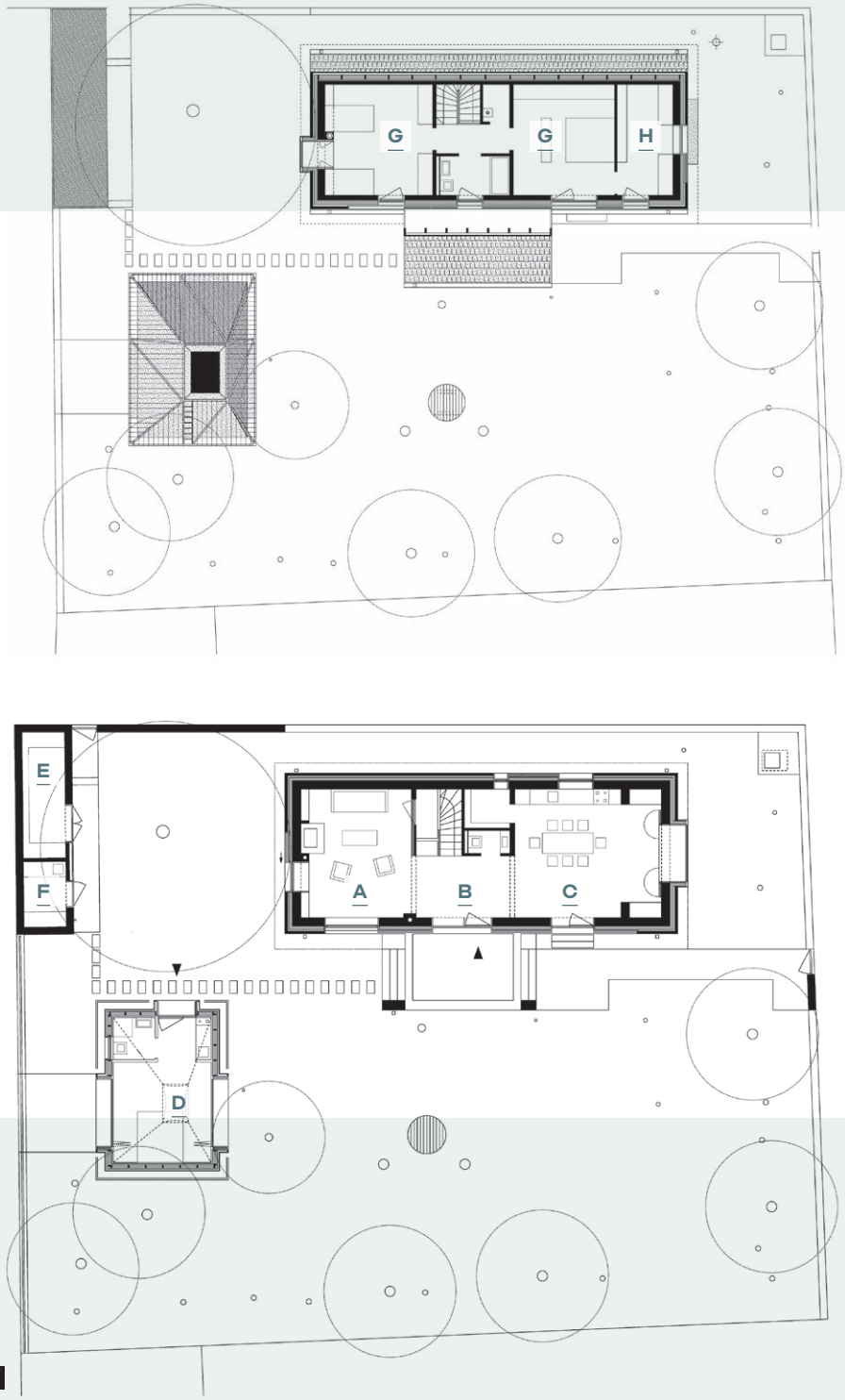

07

A | *Nappali*
B | *Előtér*
C | *Konyha, étkező*
D | *Pavilon*
E | *Raktár*
F | *Nyárikonyha*
G | *Szoba*
H | *Gardrób*

08

07 Helyszínrajz és vezérszinti alaprajz
08 A földszinti térsor
09 A pavilon felnyíló szerkezete
10 A pavilon és ház között kialakult udvar

rozsdamentes acélkeretre futtatott vadszőlő nő. Évszakonként változó képével ezáltal maga az építmény is szinte a természet részévé válik. Szép párhuzam ez a szomszédos telken elterülő, több hektárnyi kiterjedésű Szakáts-kerttel, amelynek buja növényzete a drótkerítés túloldalán kezdődik. A szándékoltan nyers, már-már durva anyaghasználatot átlényegíti a perfekcionista részletképzés igénye és a magas szintű kivitelezői megvalósítás. A technicizmus és intuíció egymást erősítő, jól eltalált aránya kategóriákon kívüli, enigmatikus tárggyá emeli a kis pavilon épületét.

10

__A gödi ház számomra fontos tanulsága, hogy a meglévő épületek megtartásánál nem feltétlenül a külső megjelenés prioritásából kell kiindulni. A helyszínrajzi adottságok felismerése és lehetséges továbbvitele legalább ilyen fontos potenciált, egyben nagyobb fokú alkotói szabadságot adhat a tervezőnek. A telepítésből adódó térkapcsolatok átörökítésével, a kortárs építészet eszközeivel történő továbberősítésével olyan nagyvonalú, átfogó kompozíciók születhetnek, melyekre kiindulópontként maga az eredeti épület adott lehetőséget.

A szerző a BME Építőművészeti Doktori Iskola hallgatója.

09

10

A gödi ház számomra fontos tanulsága, hogy a meglévő épületek megtartásánál nem feltétlenül a külső megjelenés prioritásából kell kiindulni

IRODALOM / REFERENCES

[1] **Buskó, Tibor László – Jószai, Attila**: „Az urbanizációs folyamatok megjelenése Budapest környékén, Előtanulmány egy történeti szempontú urbanizációs modell kidolgozásához”, *Tér és Társadalom,* Vol 27, No 4, pp 75-94. <DOI: 10.17649/TET.27.4.2547> [utolsó belépés: 2023-03-09].

[2] **Szabó, Julianna**: „Dunai nyaralás rejtett öröksége: Eltűnő nyaralók tanulságai Dunaharasztiban”, *Metszet*, Vol 10, No 3, pp 46-49. ISSN 2061-2710, <DOI: 10.33268/MET.2019.3.9> [utolsó belépés: 2023-03-09].

ÉPÍTÉSZ TERVEZŐK: **Klobusovszki Péter DLA, Rose Balázs (Klobusovszki Építészet Kft.)** | ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRS: **Budai Péter** | STATIKA: **Ther Tamás PhD** | ÉPÜLETGÉPÉSZET: **Oltvai Tamás** | ÉPÜLETVILLAMOSSÁG: **Méhész Márton** | ÉPÜLETSZERKEZETI KONZULENS: **Kapovits Géza** | KÖLTSÉGBECSLÉS: **Kollár László** | GENERÁLKIVITELEZŐ: **Gembau Kft.** | ASZTALOSMUNKÁK: **Bargel Károly**

Kalmár, László: Ockham's razor (Ockham borotvája)
Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 52-57,
https://doi.org/10.33268/Met.2023.2.7
Received: 26 March 2023
Accepted: 29 March 2023
Published: 17 April 2023

VILLA, NAGYKOVÁCSI, HUNGARY; ARCHITECT: LÁSZLÓ FÖLDES

A home executed in two volumes creates an interesting spatial composite when placed on a small, hillside plot. Surrounded by more traditional homes the impact created by this spatial game and choice of materials establishes an elegant way of living. The limited use of colour is well balanced against the garden and choice of furnishings. The upper volume being rotated at right angles to the ground floor forms a sheltered terrace, linking the internal and external areas of this home.

01

OCKHAM BOROTVÁJA

CSALÁDI HÁZ | *BUDAÖRS*

Az építészet egyik kulcsfogalma az arányosság. Azt gondolhatnánk, hogy ez geometriai kérdés, vagy esetleg stilisztikai (szelíd modorosok), és hogy a rajzasztalnál dől el. Végül persze a rajzasztalnál dől el, de nem ott kezdődik. Az arányosság valójában a tervezési programmal és a megbízóval kezdődik, egyeztetésekkel. Az építész ilyenkor figyel. Ha már eljutott odáig, hogy nem portfóliót és nem is életművet tervez, akkor rájöhet arra, hogy érdekei szinte mindenben megegyeznek a megbízó érdekeivel, de egy dologban mindenképp: ez a takarékosság.

A jó arányok így (és talán csak így) kelnek életre – mondja a ház

02

01 A kerítés felületváltása komplementere a ház utcaképi homlokzatának
02 A nyugati oldalon az bejárati acélháló árnyékot ad az emeleti folyosónak

ÉPÍTÉSZ |
Oroszlány Miklós, Gulyás Levente, Losonczi Júlia

FOTÓ |
Varga Marietta

SZERZŐ |
Kalmár László

__Ockham borotvája: filozófiai elv, amely szerint két, az adott jelenséget egyformán jól leíró magyarázat közül azt érdemes választani, amelyik az egyszerűbb. [1] A tétel kimondja, hogy egy jelenség magyarázatának minél kevesebb feltételezést kell magában foglalnia, kizárva azokat, melyek nem változtatnak a magyarázat végkimenetelén. Hogy Ockham borotvája miképp viszonyul Arisztotelész* szakállához, és hogy előzmény-e vagy következmény, nem tudom, hiába vakarom a borostámat. Akárhogy is, de ez az elgondolás vezethet minket a gazdaságosság, a takarékosság és a tömörség keresése felé.

03 Az épület tetőlejtése követi az utca meredekségét
04 Földszinti alaprajz
05 Emeleti alaprajz
06 A nappali a közösségi terektől pár lépcsőfokkal lejjebb a hátsó kert felé nyúlik

03

__Egy lakóház arányosságának nagy kérdései mögött pici döntések húzódnak meg. Mekkora legyen a ház? Minél kisebb. Építsünk-e garázst 2022-ben? Inkább ne. Legyen-e emeleti terasz? Felesleges stb. Így viszont a szükséges dolgok, a bútorok is, mind jó minőségben elkészülhetnek.
__Lehet, hogy az ország összes órája rosszul jár? – kérdezi komolyan Darvasi. [2]
__Milyen mozgástere marad ezek után az építésznek? – kérdezi sóhajtva a tervező.
__Nem a különlegesség keresése, hanem a megoldandó problémák gondozása a feladat, és ez pont elég. Megfelelő intimitás, belátásgátlás, árnyékolás, jó hőszigetelés és vízelvezetés, korrekt műszaki megoldások, anyagtakarékosság, energiahatékonyság, kompakt gépészet – válaszolja nekik a ház.

01 02
04 05

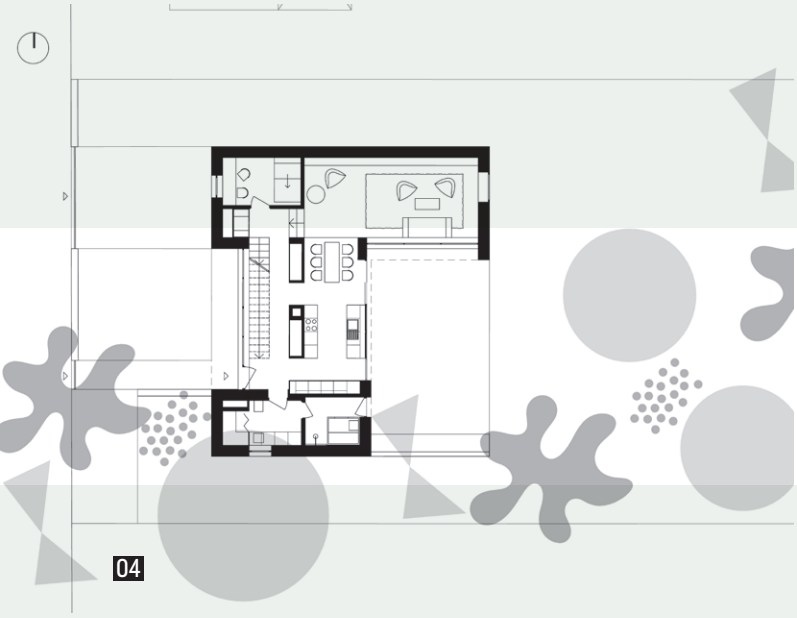

04

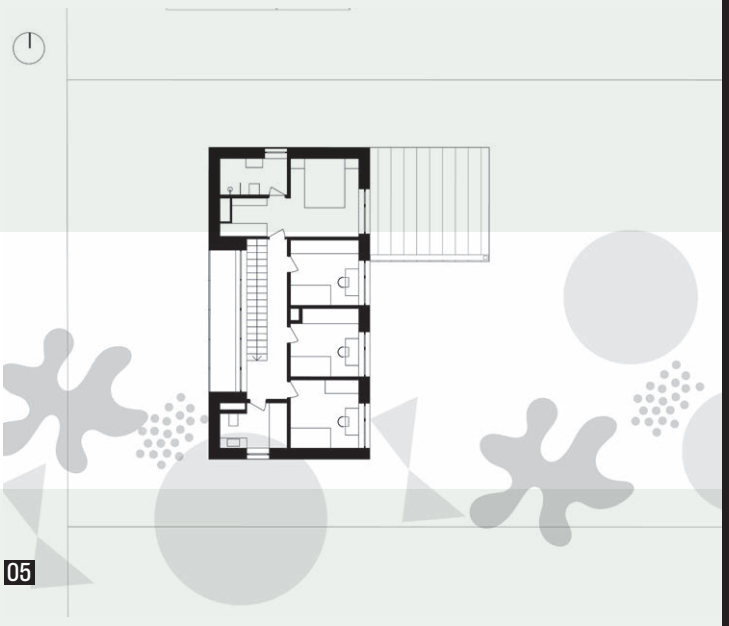

05

06

__Merthogy a jó építészet nem szobanövény, ahogy a hatalmasságok vélik, ezért a kurzusesztéták dogmáikkal hiába trágyázzák. A jó építészet gyom, felüti a fejét bárhol, ahol rendes emberek élnek – mondaná Spiró. [3]
__A jó építészet kisképű, alacsonyan hordja az orrát, lennhéjázik – mondaná Parti Nagy.
__A jó arányok így (és talán csak így) kelnek életre – mondja a ház.
__Közérthetően beszél, nem erőszakos.
__Talán az egyetlen különcség a perforált lemez árnyékoló. Karakteres és hasznos, de nem túl költséges, ennyi egyediséget a népi építészet is megengedett magának.
__Ma este Janáky-kiállítás lesz Janeschnél, talán emiatt jutott most eszembe a valamilyenségről és nem-valamilyenségről szóló gondolatsora. [4]

03

__„Ma a haladó építészetben a Valamilyen: csúnya, a Nem-valamilyen (de nem Semmilyen): szép” – így szól a felütés. A kifejtésből kiderül, hogy amikor már minden valamilyen lett, amikor már minden hasonlított valamire – elkerülendő a semmilyenség csapdáit –, az építészek számára mintha csak egyetlen út kínálkozott volna, ami a nem-valamilyen felé vezetett. Végül oda jut, hogy a Valamilyenség létrehozásának ősi mozgatórugója az önmagában való elmélyülés.

__Hogy mindebből mi következik?
__Megszerettem az építészetet – mondja a megbízó.

* Az ockhami gondolat forrása alighanem Arisztotelész lényeglátása és valóságmegfigyelése. És akinek engem a világos, de élvezetesen olvasható értekezés felé kellett volna vezetnie. ☺

07 A hajtogatott acéllépcső a ház kétszintes bejárati megnyitásában
08 A beépített bútorok az elő- és hátsó kert közti átlátást szabályozzák
09 Az acéllépcső tervei
10 Acéllépcső a látványterven

06

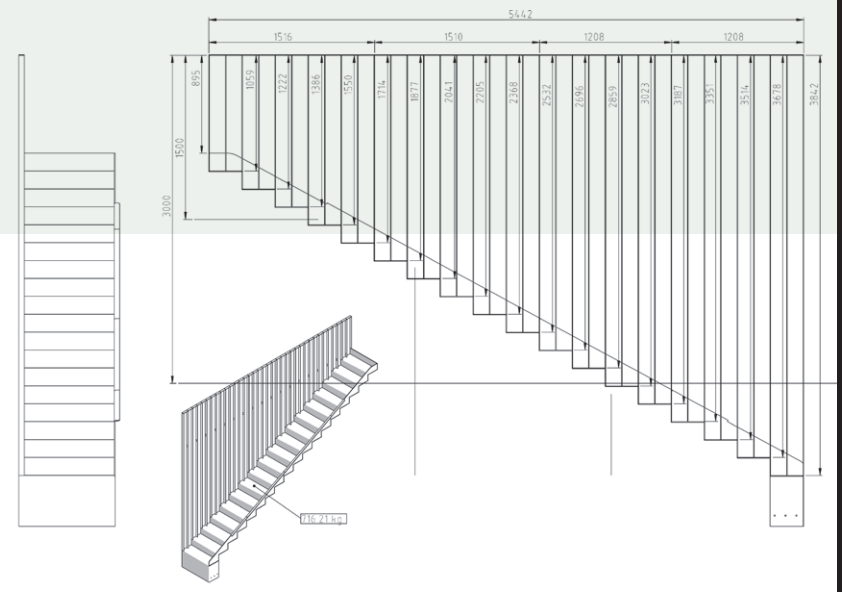

09

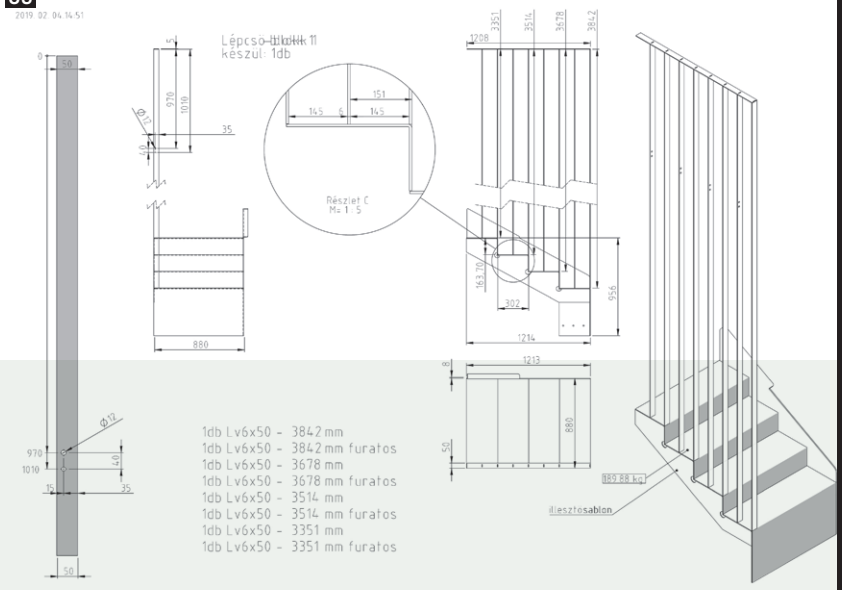

10

IRODALOM / REFERENCES

[1] **Balázs, Géza**: „Mesebeli lény neve vagy német jövevényszó? Rostáloszlop”, *Magyar Nyelv,* Vol 111, No 4 (2015), p 458, <DOI: 10.18349/MagyarNyelv.2015.4.458> [utolsó belépés: 2023-03-30].

[2] **Darvasi, László**: „A kelet-európai könyvespolc”, *Jelenkor*, Vol 62, No 11 (2019), p 1169.

[3] **Spiró, György**: „A színház gyom, felüti a fejét akárhol”, *Színház.hu*, 2018-09-21, hozzáférhető: <https://szinhaz.hu/2018/09/21/spiro_gyorgy_uzenete_a_magyar_drama_napjara> [utolsó belépés: 2023-03-30].

[4] **Janáky, István**: „Valamilyen és Nem-valamilyen”, *Magyar Építőművészet*, Vol 85 (1994), No 6, pp 34-36.

ÉPÍTÉSZ: **Oroszlány Miklós, Gulyás Levente, Losonczi Júlia (GINKGO Architects)** | VEZETŐ TERVEZŐ: **Oroszlány Miklós** | ÉPÍTÉSZ TERVEZŐ: **Gulyás Levente, Losonczi Júlia** | ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRS: **Kurucz Attila** | STATIKA: **Lengyel Csaba** | ÉPÜLETGÉPÉSZET: **Goda Róbert** | ELEKTROMOSSÁG: **Balla Krisztina** | KIVITELEZÉS: **Towin Kft.** | ACÉLSZERKEZET: **Miga-Metall Kft.**

CHOLNOKY JENŐ GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI KIKÖTŐ, DIÁKTÁBOR

SZERZŐ | **MÁRKUS PÉTER**

RÉVFÜLÖP, MCC-PÁLYÁZAT

__2022 júliusában pályázatot írt ki a Mathias Corvinus Collegium (MCC) Alapítványhoz tartozó Pelso Talentum Ingatlanfejlesztő Kft. a révfülöpi Kacsajtosi út 1-3. szám alatt található ingatlanokra. A pályaművek beérkezési határideje 2022. szeptember 27. volt. A tervezési terület egy erdős, volt üdülőterület néhány meglévő épülettel, Balaton felé néző domboldalon, melynek összterülete több mint 107 ezer négyzetméter. A pályázat célja olyan épületegyüttes létrehozása, mely alkalmas az MCC diákjainak üdültetésére, oktatására és tehetséggondozására. A pályázóknak a területen egy olyan tárborterületet kellett tervezniük, amely szálláshelyet ad 330-350 diáknak, közösségi és oktatási helyet biztosít egyidejűleg 300 diák számára, ezenkívül étkeztetési és sportolási lehetőséget is nyújt számukra.

__A pályázatra 18 érvényes pályamű érkezett be, melyek közül a zsűri a második helyezést a Hello Wood pályázatának ítélte, míg a megosztott első helyet az UNITEF'83 Zrt., valamint az A Fiúk Építész Stúdió tervpályázata kapta. Mindhárom helyezett legfontosabb tervezési szempontja az erdő megőrzése mellett egy központi tér létrehozása volt a terület közepén található megtartott Semsey-kastély körül.

MEGOSZTOTT 1. HELYEZETT: A FIÚK ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ

__A két megosztott 1. helyezett közül az A Fiúk Építész Stúdió tervét választotta ki a zsűri továbbtervezésre. Az ő elképzelésük szerint a tervezett ifjúsági tábor egy központi, szigorúan szabályosan szerkesztett kör alakú közlekedő köré szerveződik, mely egységbe rendezi az épületeket, a szálláspületek között egyenlőséget és harmóniát

teremt. A közlekedő sétány a telek déli oldalán elemelkedik a tereplejtéstől, és a Balaton felé kilátóhídként felemelkedik.

__A tervpályázat a közösségi épületeket, a konferenciaépületet és a Semsey-kastélyt – amely a pályamű szerint az eredeti formájában újul meg – a körön belül helyezi el. A körön kívül a már meglévő szálló mellé még öt egyforma szálláspületet terveztek, az egyenlőség jegyében (hogy a különböző országokból érkező látogatók között ne legyen különbség). A szálláspületek arányaiban kis léptékű épületek, melyek a kör középpontja felé vannak pozicionálva. A terv egyik különlegessége a szigorú, szabályos, de a területhez illő szerkesztési mód. A terv fontos eleme továbbá, hogy a táborozók számára sok szabadtéri és sportolási lehetőséget biztosít, melyek szintén a körútra vannak felfűzve. A telek északi részén megmarad a meglévő természetes, erdős terület, annak hangulatával, és kiegészül kisebb építményekkel, madárlessel, kilátóval, tanösvénnyel, futókörrel.

MEGOSZTOTT 1. HELYEZETT: UNITEF'83

__Az UNITEF'83 Zrt. tervezési koncepciója az új épületeket a fák közé úgy ékeli be, hogy az erdő folyamatosságát és egységét megtartsa, így a többi nyertes pályázathoz képest a területen szétszórtabb, de a Semley-kastély felé legyező alakban szétnyíló tömegeket terveztek.
A pályaműben kerülték a nagy, összevont épülettömegeket, nem akartak eltérni a településen található üdülőépületek léptékétől. A területen négy meglévő épületet tartottak meg, melyek közül a Semsey-villát kiemelt értéke miatt műemléki felújításként kezelték, míg a többit egységes arculatra hozzák a tervezett épületekkel.

__A tervezők a homlokzaton természetes anyagokat használtak, a kőburkolat mindegyik épületen megjelenik, köztük a villa épületén is, míg az új épületeken a természetesség jegyében főként a korcolt lemezfedés, faburkolatok, fa árnyékoló lamellák, faspaletták és fa nyílászárók dominálnak. A szállásépületek oromfalait nagy összefüggő függönyfalakkal nyitják meg a természet, az erdő és a balatoni panoráma irányába.

__A terület északi részén, ahol a kevésbé értékes fák találhatóak, a szabadtéri színpad kapott helyet Balatonra néző kilátóval, illetve a sportpályák, melyeket a fák közti sétányok organikusan kötnek össze. A sétányok vízáteresztő burkolattal rendelkeznek, ezek mentén tanösvény található, mely a Balaton-felvidék hegyeit és tájait hivatott megidézni.

2. HELYEZETT: HELLO WOOD

__A Hello Wood tervében az épületeket a Semsey-kastély körül organikus, C alakú fedett körtornác öleli körbe, amely teljes mértékben faszerkezetű, ebbe sugárirányban kapcsolódnak a szállásépületek. A körtornác váltakozó tetővonala egy elképzelt falu sziluettjét idézi meg, így hozva létre egy falusi főteret. A körtornác délen a Balaton irányába nyitott, itt a tornác teteje lefut a földbe, így hozva létre egy szabadtéri színpadot. A körtornác közepén, mint a „főtér” központi épülete áll a Semsey-kastély, melyet nem eredeti formájában újítanának fel. Új, kortárs faszerkezetű ráépítést kapna, ez lenne a „könyvtár”, illetve a kastély mellé faszerkezetű „magasles” kerülne, így biztosítva panorámát a Balatonra, az eredeti fák kivágása nélkül. A szálláshelyek és a különböző funkciók hivatottak összekötni a különböző helyszínekről érkező fiatalokat, találkozó- és alkotóhellyé téve a területet.

__A terv egyik legnagyobb erőssége, hogy nagy súlyt fektet a megújuló és fenntartható építőanyagokra. Az épületek szerkezete CLT, szigetelése farost hőszigetelő anyag. A tervezők a homlokzatra is fenntartható burkolatokat terveztek, mint a fa, vöröskő és korcolt lemez. A terv továbbá nagy súlyt fektet a környezetbarát és fenntartható megoldásokra, mint a napelemek, szolárkémény, esővízgyűjtés és gyökérzónás szennyvízkezelés.

AMIKRE ÉRDEMES FIGYELNI

KÖZELEDŐ HATÁRIDŐVEL LEADHATÓ PÁLYÁZATOK:

Ranolder Oktatási, Kulturális és Sportközpont (Keszthely) - tervpályázat
Megbízó: Ranolder János Vagyonkezelő Igazgatóság
Bonyolító: Paulinyi & Partners Zrt.
Beadási határidő | 2023. április 13.

01

RETROFIT HUB

Egyedülálló képzés indult a fenntartható társasház-felújítás és az energiahatékonyság jegyében

A HuGBC háromalkalmas ingyenes programsorozatot indított azzal a céllal, hogy tudásmegosztással és gyakorlati képzésekkel ösztönözze és támogassa a társasházak környezettudatos épületfelújításait. A hazai ingatlanpiacon rengeteg lehetőség kínálkozik az energiahatékonyság fejlesztésére és az épületek szén-dioxid-kibocsátásának csökkentésére.
A Retrofit HUB első online képzésén február 25-én az 1945 előtt épült hagyományos szerkezetű épületek kerültek fókuszba.

AZ ENERGIAHATÉKONY FELÚJÍTÁSOK ESETÉBEN FONTOS A KOMPLEX GONDOLKODÁS

__Dr. Magyar Zoltán (ügyvezető, Comfort Consulting Kft.) előadásában a szabályozási háttérről, a komfort és energiamegtakarítás összefüggéséről, a hazai épületállomány jellegzetességeiről, a mélyfelújítás fogalmáról és lehetséges lépéseiről, illetve az energiahatékony felújítások tervezéséről beszélt.
__Az 1944 előtti épületek esetében az energiaveszteség nagy része az ablakokon keresztül távozik (40%), de a falakon, tetőkön át a fűtésből származó energiaveszteség is jelentős. Összesen közel 60-70% energiamegtakarítás érhető el a felújítással.
__Az előadásban szó esett a különböző felújítási lehetőségekről és azok hatékonyságáról. Hangsúlyozta, hogy az energiahatékony fejlesztések tervezésénél a komplex gondolkodásmód és a megfelelő sorrend felállítása elengedhetetlen. Mindig az épületszerkezeti korszerűsítésnek (nagyobb költségű épületburok, nyílászárók) kell megelőznie a gépészeti korszerűsítést, mert így kisebb teljesítményű kazán és hőleadók elegendőek és alacsonyabbak a beruházási költségek. Az 1944 előtti épületekre jellemző nagy belmagasság esetében a felületfűtés alkalmazásával nagy energia takarítható meg. Ezután következhetnek a LED-világítással és a megújuló energiával kapcsolatos munkálatok.
__Beruházás nélküli intézkedésekkel is lehetséges javítani az energiafelhasználáson, mint a belső hőmérséklet beállítása és szabályozása, illetve a fűtési rendszer beszabályozása.

02

ROVATSZERKESZTŐ

HuGBC

www.hugbc.hu

SZERZŐ |
Goda Gabriella

01 Felújítandó társasház Budapesten (Forrás: Wikimedia)
02 Az energiahatékonyság sokrétű előnyei (Forrás: Magyar Energiahatékonysági Intézet)

__A második előadásban Illésné Szécsi Ilona (szakmai munkatárs, RenoPont projektmenedzser – MEHI) bemutatta az energiahatékonysági fejlesztések széles körű előnyeit, a hazai finanszírozási lehetőségeket és az egyablakos tanácsadási rendszer ingyenesen elérhető szolgáltatásait.
__A jelenlegi lakóépület-állomány nagy teret ad az energiamegtakarításokra, hiszen csupán 220 ezer ingatlan sorolható a korszerű épületek közé.
__Az energiahatékonyság előnyei jóval túlmutatnak a rezsimegtakarításoknál: egy felújított épületben alacsonyabb a légszennyezés és a kibocsátás, csendesebbek az otthonok, egészségesebb a beltéri levegő; miközben 20-50%-kal növekedhet az ingatlan értéke is. Emellett közelebb kerülhetünk a sürgető klímacélok teljesítéséhez.
__Számos elérhető finanszírozási forma van, ami felhasználható a felújítási projektekhez. Egyaránt elérhetőek változó és fix kamatozású hitelek, de minden esetben előnyös, ha a társasház az előzetes magtakarításaira építkezik a projekt során. Az innovatív finanszírozási lehetőségek is megoldást nyújthatnak, mint az EKR és az ESCO.
__A RENOPONT irodák a társasházi felújítási projektek sikeres megvalósításához jó példák bemutatásával, termékválasztási segédanyagokkal, szakember-adatbázissal, energiamegtakarítási kalkulátorral és számos egyéb eszközzel nyújtanak díjmentes támogatást.

A KÖZÖSSÉGI TERVEZÉSÉ A JÖVŐ

__Az utolsó előadásban Varga Zoltán (szakközgazdász és mediátor) a társasházak közösségi tervezésének módszertanáról, a társasházi felújítási projektek sikertényezőiről és a hatékony kommunikációs eszközökről beszélt.
__A sikeres felújítási projektek alapja a közösségi tervezés és az összes érintett hatékony bevonása. Varga Zoltán kiemelte, hogy a közös jövőkép és koncepció kialakítása alapvető. Ha jól sikerül helyesen tükrözni a közösség valós igényeit, az megalapozza a sikert. A jól működő projektek esetében nemcsak a szakemberek terveznek, hanem a lakóközösség is. Így a lakó azonosulni tud a saját döntéseivel, ismeri és vitatni tudja a folyamatokat.
__Legtöbbször alapvető probléma, hogy a lakói vélemények nem tudnak integrálódni a felújítási projektekben. Ez azzal küszöbölhető ki, ha sikerül felszámolni a szakadékot a szakembergárda és a tulajdonosok, bérlők között.
__Partnerség vagy közgyűlés? A megfelelő atmoszféra, motivációs technikák, facilitátorkészségek használata elengedhetetlen a hatékony lakógyűlések lebonyolításához.

KÉTNAPOS JUBILEUMI ÉPÍTÉSZKONGRESSZUS

SZERZŐ |
Timon Kálmán

A szokásosnál hosszabb, és világhírű építészekben gazdag programot kínált az idei Nemzetközi Építészkongresszus, mely a MÉSZ 120. ünnepi évének záróeseménye volt. Közel hétszázan vettek részt az eseményen.

__A 20. Nemzetközi Építészkongresszust 2023. március 10–11-én Budapesten, a budai ciszterci Szent Imre Gimnázium sportcsarnokában rendezték meg. A kongresszust az Artifex Kiadó, a Metszet folyóirat kiadója a 120 éves MÉSZ támogatásával szervezte. Először Csanády Pál, a Metszet főszerkesztője üdvözölte a 697 regisztrált résztvevőt. Bérczi Bernát ciszterci főapát üdvözletét Tóth Gábor apáti titkár tolmácsolta. A 900 éves cisztercita rend döntő szerepet vállalt a gótikus építészet elterjesztésében, amelynek jellegzetessége az egyszerűség, a fény-árnyék hatás és a funkcionalitás, akárcsak a tornacsarnok épületének. A kongresszust levezető Krizsán András, a MÉSZ elnöke köszöntötte a résztvevőket, az UIA vezetőit, a cseh, lengyel és szlovák építész szövetségek elnökeit, a kiváló külföldi építész előadókat és a szponzorokat. José Luis Cortés, az Építészek Nemzetközi Szövetsége (UIA) mexikói elnöke felidézte: neves magyarok, Maróti Géza építész és Róth Miksa üvegművész működésükkel hozzájárultak a mexikói főváros építéséhez.

__Istelianna Atanosova, az UIA II. Régió elnöke a 30 európai ország képviseletében szólalt fel.

__Lánszki Regő államtitkár Lázár János építési és közlekedési miniszter nevében üdvözölte a megjelenteket és megnyitotta a kongresszust. Elmondta, hogy az építés mennyiségi korszaka után a minőség korszaka következik. Az építészeti törvény koncepciójának társadalmasítása éppen befejeződik.

__Moravánszky Ákos számos vetített képpel illusztrált bevezető előadásának címe: A magyar építészet korszerűsége. A bemutatott példákkal azt kívánta alátámasztani, hogy a magyar építészek sokáig az európai építészet élvonalában voltak, néha még az előtt foglaltak helyet, például Olgyay Viktor és Aladár a Stühmer Csokoládégyár épületével. A Casabella olasz folyóirat 1943-as száma is ezt igazolta. Medgyaszay István rárósmülyadi vasbeton temploma szintén az elsők között szerepelt. Vágó József Otto Wagner és Lechner Ödön építészeket állította párhuzamba 1911-ben. A Deutsche Werkbund 1914-es kiállítása Kölnben a század elejének fontos eseménye volt. Érdekes epizód Le Corbusier budapesti látogatása alkalmával készített ceruzarajza a Tabánról, amit a legszebbnek talált, de nem sokkal később lebontottak. Vágó József 1927-ben a genfi népszövetségi palotára kiírt tervpályázatot nyerte meg, és az épület meg is épült. Alberto Sartoris építészeti albumában az angol és a magyar építészetet feldolgozó részek azonos oldalszámban szerepelnek. Ez a hazai építészet eredményességének bizonyítéka. Az 1950-es években Mátrai Gyula az Ipartervben tervezett, nagy fesztávú ipari csarnokai a világ élvonalába tartoztak. 1964-ben a magyar műemlékvédelem hasonlóképpen élen járt, a magyar építészek közreműködtek az 1964-es Velencei Karta kidolgozásában. A Balatonfejlesztési Tervet Abercrombie-díjjal tüntették ki. Makovecz Imre az utolsó olyan magyar építész,

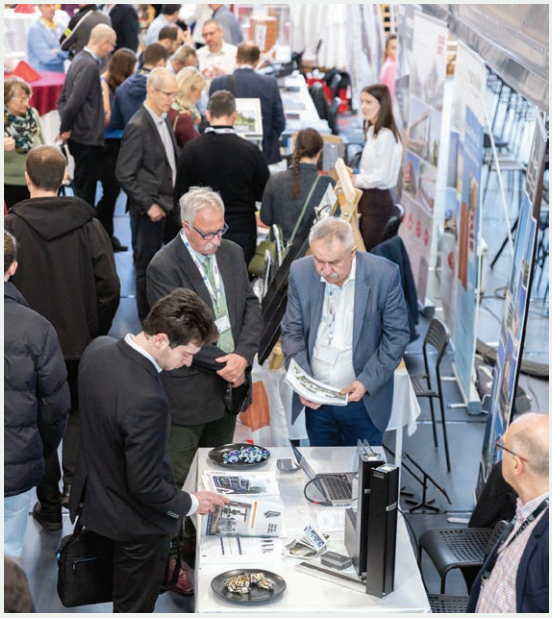

__Szünet után Níall McLaughlin (Níall McLaughlin Architects, London) előadása következett. Edward King püspök kápolna, Begbroke, Oxford, Anglia: Ovális térben, egymással szemben álló stallumok között oltár és imahely áll. A kőfalat kívülről sima és durva megmunkálású kőkockák alkotják, felette pengeállású ablaksor. Körüljáró folyosón belül karcsú faoszlopok hordják a tetőt, az oszlopok, mint elágazó fatörzsek, emelkednek a magasba. Az ovális térből kiágazik egy kisebb zsebtér, az apácák éneklő-imatere. Szemben vele a tabernákulum fülkéje található. Egy tölcséres, téglány alakú ablak nyílik a külsőbe. Ellenkező oldalon a torony nyúlik a magasba. Előzményként Bernini Rómában álló Sant' Andrea al Quirinale templomát (1661) és Rudolf Schwarz frankfurti Szent Mihály-templomát (1961) említette. Másik épülete a Magdalene College Cambridge-ben, ahol az 1686-ból származó épületrészt fejlesztették tovább kereszt alakú tetőformával, a lalibelai, gödörben álló sziklatemplom visszahatásaként. Harmadik objektum a Trinity Hall Cambridge-ben, mely tulajdonképpen egy zenepavilon a belső udvaron. Egy kastélynál magas kilátótornyot épített. Utolsó példája Limerick, Írországban, amelynek rögbicsapata a nemzeti tradíció része. A tervezőiroda munkásságát összegző, katalógusszerű kiállításon egy kör alakú, forgatható asztalon az egyes projektek famodelljei voltak láthatók.

__Bernard Tschumi New Yorkból online tartotta meg előadását. Itt reggel van, köszöntötte a kongresszus résztvevőit a neves építész, fekete pulcsiban, nyakára tekert, hosszú vörös sállal. Először a budapesti Néprajzi Múzeumra kiírt nemzetközi tervpályázatra általa készített elgondolást mutatta be, ahol az '56-os „acélék" emlékmű két oldalán szimmetrikusan, két-két hengerből összeállított pavilont tervezett. Építészetének alkotóelemei: a történés (akció), a háztömb, mozgásvektorok, az épületkoncepció materializációja. A párizsi Parc de la Villette tervpályázaton nyert különálló vörös alakzatokkal, 55 hektár, 550 000 négyzetméter területen, sok avult épület bontása helyén. Ez az alkotása alapozta meg világhírét. La Fresnoy-nál a meglévő apró épületek fölé óriási hengeres tetőt létesített. Kongresszusi csarnokot tervezett, 6-8000 főre, kettős héjjal, kívül acélból, belül betonból. Az athéni Akropolisz Múzeumot három szinten tervezte meg. A legalsó szint a régészeti ásatások szintje. Aztán a helyreállított szobrok szintje következik. A legfelső szint kissé a város beépítése fölé emelkedik, onnan látszik a szobrok eredeti helye, az Akropolisz. Binhai Tudományos Múzeum, Tiencsin, Kína. 335 ezer négyzetméteres területen az iparváros múltjának tárgyait mutatja be. Nyolc kúp töri át a hatalmas épületet. A központi legnagyobb kúp mindhárom szinten áthatol, spirál lejtőn lehet a tetőre felmenni, onnét pompás kilátás tárul a városra. A bevilágítást a kúpok ferde és az épület oldalfalain kerek ablakok biztosítják. A külső burkolatot téglalap alakú, perforált fémlapok adják.

__Félix Zsolt és Kenéz Gergely tervezők a Szent Margit Gimnázium új tornatermét ismertették. A tornacsarnok kézilabda- és kosárlabdapályának is használható. Az épületet a hegyoldalba süllyesztették. A lelátókhoz a közbenső szinten kívülről van bejárás. A tetőfödémet sűrű állású pengepillérek hordják. Az épület tetején sportpálya található, horganyzott fémpálcákkal határoltan. A külső pálya hátterét a gimnázium épülete szolgáltatja.

„Szeretném ezúton is megköszönni a meghívást a konferenciára, ami véleményem szerint kiválóan sikerült. Szerintem jó ötlet volt a két napot rászánni, egész szakmai ünneppé vált így. Külön öröm a cikk a Metszetben, ami szerintem a legjobb az eddigi publikációk közül. Nagy élmény volt bemutatni az épületet és hallani a sok dicsérő szót, nagy szakmai sikerként éltük meg."
| Peschka Alfréd építész

akinek külföldi elismerése számottevő. A magyar építészet az európai építészetben mindig kiemelkedő szerepet töltött be.

__A Sivatagi Kőrózsa Díjat 2023-ban Sisa József művészettörténész érdemelte ki Az építészet mesterei című, a magyar építészek munkásságát bemutató könyvsorozat szerkesztői munkálataiért. A díjazott elmondta, hogy Az építészet mesterei könyvsorozatot 2002-ben Gerle János építész alapította. „Eddig csak művészettörténészek ismerték el a sorozat értékeit. Első alkalom, hogy ezt most építészek is megtették. Újabb köteteken dolgozunk, amelyek megjelenése a jövőben várható."

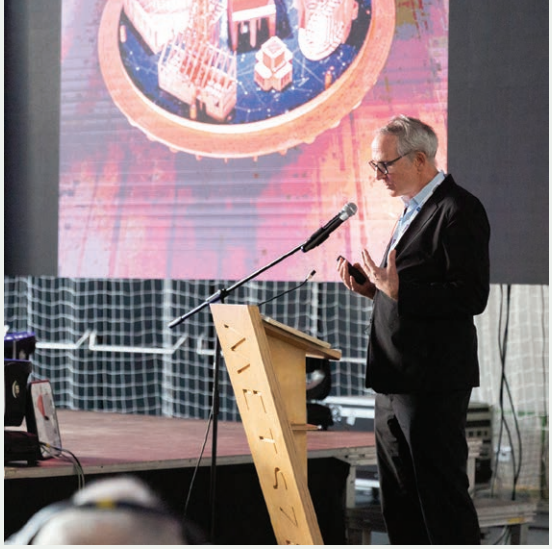

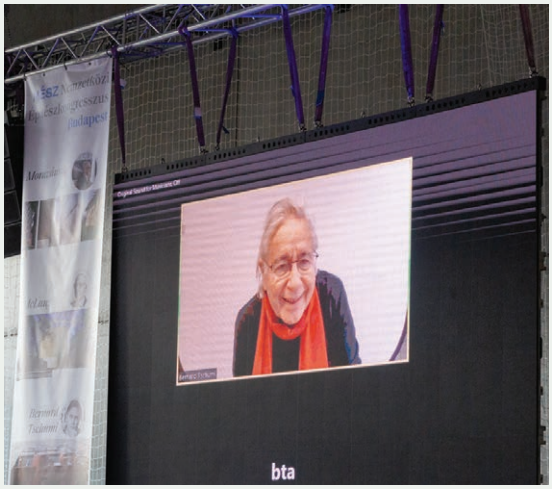

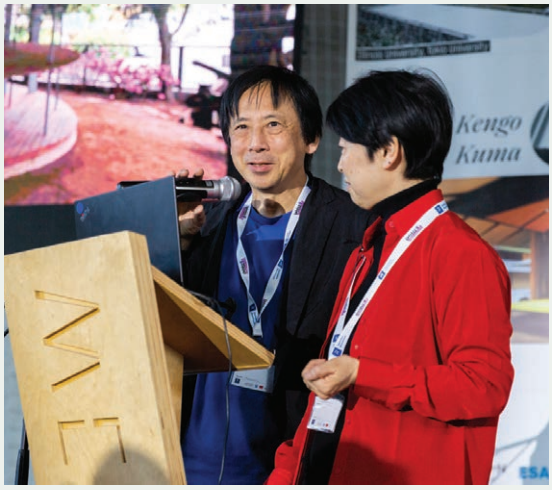

A neobarokk épületet 1930-ban Fábián Gáspár építész tervezte. A hegyoldal parkrészét a szerpentinúttal rekonstruálták.

__A jubileumi kongresszus másfél napos volt. Az előadások március 11-én folytatódtak. Alison Brooks tervezésében négy elvet vall: hitelesség, nemeslelkűség, városiasság, gyönyörűség. Építészeti gyökerei a sziklák és a fák. Projektjeiben a geometria fontos szerepet tölt be. Egy párizsi dizájnfesztiválra készítette 12 méter hosszúságú, íves pavilonját, amely csak középen támaszkodott a talajra, két vége felkanyarodott. Dél-angliai pályázaton a tengeri kagyló volt inspirálója, a homlokzati felületeket fémhálóval látta el. A Londoni Gazdasági Főiskola épületét és a Kings Cross pályaudvar rendezését tervezte. Oxfordban fontos munkája az Exeter College pályázat. A régi épületek négyzetes alaprajzait variálta, két L alakú, egymás felé forduló szárny U formát ad, de ha elfordítja egymással szemben a részeket, S alak alakul ki. Az építtető David Clifford. A késő György korabeli farmházhoz új nyugati emeletes szárnyat csatoltak pihenőkerttel, medencével, indiai és afrikai művészetek gyűjteményének.

__Yui és Takaharu Tezuka japán építész házaspáré volt a kongresszus legnépszerűbb, gondolatébresztő előadása. Vetített képen mutatták be családjukat: Yui, a mama piros ruhában, férje, Takaharu mindig kékben, nagylányuk sárgában, kisfiuk zöld ruhában szerepelt. 1999-es Tetőházuk a legtöbbet publikált családi ház a világon. Tetején derékszögű fal a széltől védi a konyharészt, itt főzni és étkezni lehet. Fuji óvodájukkal sok díjat nyertek, az OECD ajánlott tervvé avatta. A Fuji óvoda óriási ovális tető, amelyet fatörzsek törnek át. Szélét korlátok határolják, a fatörzsek körül hálók akadályozzák meg, hogy az óvodások az emeletről lepotyogjanak. A kis „majmocskák" szívesen összegyűlnek a hálós részen. A korlátosztás távolsága 11 cm, fejük nem fér ki, de a lábuk igen, sorban ülnek az épület szélén. Az esővizet összegyűjtik, nem baj, ha ezzel összevizezik magukat a gyerekek, legfeljebb száraz ruhát kapnak. A japán gyerekeket nem óvják annyira, mint az európaiakat. A gyerekek a tetőn körbe-karikába száguldanak, jól elfáradnak. Az óvoda belmagassága kevesebb mint 3 méter, ami nem szabályos, de a gyerekeknek jobb így. Alul a helyiségeket tolóajtók választják el egymástól, amelyek úgy tologathatók, mint a játékvonatok. A feljárat lépcsőfokai az ülőhelyek. Egy kisebb nyelvtanulási pavilonban az egymás fölötti alacsony födémek közé be lehet bújni, kuckós játszóhelyeket alakítottak ki. Egy másik óvoda esetében 12 darab, különböző méretű ernyőt csatlakoztattak egymáshoz a papírernyők mintájára, a középen létesített vízfelület mélysége maximum 30 centiméter, a kis fiókák nem tudnak elmerülni. Másik projektjük története akkor kezdődött, mikor a japán Niijima Jō 1864-ben Amerikába szökött, megkeresztelkedett, visszatért Japánba, mint egyetemet végzett prédikátor. 1875-ben megalapította a Doshisha Egyetemet. Az 1983-ban alapított magánfőiskolát róla nevezték el Niijima Gakuen Főiskolának. A Tezuka házaspár de csodás kinézetű kápolnát épített, mely belső megjelenésében a fák lombozatát idézi, sőt este kivilágítva kívülről is. Takaharu Tezuka favázból derékszögű téglány alakú teret hozott létre, melynek külső felületén fapanelek találhatók, de az egész konstrukció hermetikusan lezárt üvegdobozban helyezkedik el. A fapanelek lyukakkal ellátottak, az egész úgy néz ki, mintha egy erdőben lennénk. Egy másik japán emberbarát 2008-ban árvaházat alapított, ahol 105 gyereket nevel. A közösségnek nincs kellő anyagi ereje, hogy építkezzenek, ezért támogatja és segíti őket a Tezuka Architects.

__Ebédszünet után Bognár Botond lépett az emelvényre. A japán építészet történetének nemzetközileg elismert tudósa, 20 könyv szerzője, számos cikket publikált. Elmondta, hogy 61 éve itt, az akkor József Attilának nevezett gimnáziumban érettségizett, és 50 éve érkezett Japánba. Hosszú előadását számos vetített képpel illusztrálta. Történeti áttekintését a sintó vallás iszei szentélyével

kezdte, aztán a Kacsura villa következett. Japán építészek: Tadao Ando, Toyo Ito, Sigeru Ban épületeit, valamint az új tokiói városházát mutatta be. Aztán főleg Kengo Kuma építészetét elemezte. A Fehér iskolát és a Vörös iskolát vette sorra. Fudzsimoto budapesti Zene Házára is hivatkozott.

Az út átvezet a múzeumon. Sidney-ben a magasba törő felhőkarcolók között egy többszintes, kerekedő projektet tervezett, amit lágyan, magába forduló lécekből alakított.

__Panelbeszélgetés következett Bognár Botond és Kengo Kuma között. A beszélgetés moderátora Botond fia, Bognár Balázs volt, aki 15 éve a Kengo Kuma tervezőiroda munkatársa. Egy érdekes kérdés hangzott el: – Miért jó a földrengés? Válasz: – Mert alázatot lehet tanulni tőle.

__Befejezésül Peschka Alfréd és Nemes Bertalan építész a helyszínt, a Szent Imre Gimnázium új tornacsarnokát mutatták be. Kézi- és kosárlabdapályát kellett benne elhelyezni. A tervezés folyamatát ismertették. Egyszintes épületben a ház elnyomta volna az iskolát. Süllyesztve a talajvíz okozott volna gondot. A megoldást az emeletes kialakítás adta. A kézilabdapálya a 2. emeletre, a kosárlabdapálya a földszintre került, az öltözőket, zuhanyozókat az 1. emeletre és a földszintre telepítették. A bejárat a talajszinten helyezkedik el. A tornacsarnokot az iskolaépülethez könnyed, ferde acél-üveg híd kapcsolja, mely az iskola második emeletére vezet.

__Az iskolaépület átalakításáról Bánszky Szabolcs tervező adott tájékoztatást. Az épületet Wälder Gyula tervezte, 1929-ben épült meg. Az eredeti szimmetrikus kompozíció szerint az iskola pandanjaként a kéttornyú templom másik oldalán a rendház állt volna, de ez nem épült meg. Az ötszintes épület U alakú elrendezést mutat. Az épületben található tornatermet megszüntették, helyette tantermeket alakítottak ki, mivel az eredeti 12 osztállyal szemben mára már évente dupla mennyiségű osztály indul. Új konyhát és új étkezőt létesítettek. A helyreállítás során megtalálták a Szent Bernát-szobor barokk formaképzésű talapzatát. A szobrot magát az iskola vallástalanítása idején a plébániára menekítették. Most a szobrot szépen restaurálva posztamensén az összekötő híd alatt állították fel.

„A szervezőknek gratulálok a konferencia lebonyolításához, évről évre színvonalasabb a program!”
| J. Vera főépítész

„Nagyon tartalmas volt és fantasztikusak voltak az előadók.”
| B. T. Erzsébet építész

„Gratulálok a kongresszus megszervezéséhez, nagyon színvonalas volt.”
| M. László építész

„Igazán izgalmas volt a kongresszus - a témák, a szervezés, a közönség. Köszönjük a lehetőséget, jövőre újra jövünk!” | B-Sz Gábor építész

„Köszönöm a hétvégi élményt, nagyon klassz volt a konferencia.” | G. László építész

„Szeretném megköszönni a szervezést és a rengeteg energiát, amit beletehettek ebbe az idei rendezvénybe is. Szokás szerint nagyon színvonalas és tanulságos volt!”
| B. Zsolt építész

__Az utolsó külföldi előadó Kengo Kuma volt. Az egyik legjelentősebb mai japán építész, de nemcsak tervez, számos könyve is jelent meg. Amikor Bognár Botond 1997-ben felkereste 8 négyzetméteres irodájában, kilenc munkatárssal dolgozott. Ma négy kontinensen 350 munkatárssal dolgozik együtt. Ő tervezte a tokiói olimpiai stadiont. Különleges anyaghasználatáról ismert, például bambuszból is épít. 2021-ben a Time Magazin az év legbefolyásosabb emberének választotta. Japánon kívül az egyik legjelentősebb japánkert, ahol Kengo Kuma új látogatóközpontot hozott létre. Múzeum a hegy előtt, felette erdő és szentély.

__A kongresszuson a következő 10 cég termékbemutatóit láthatta a közönség: Reynaers Aluminium főtámogató, Aluprof, Brustor Magyarország, Fischer Hungária, Hörmann Hungária, Wienerberger, Saint-Gobain Magyarország, Esal Hungária, Terrán Tetőcserépgyártó. Mellettük a Terc könyvkiadó könyveit és a MÉSZ kiadványait vásárolhatták meg a résztvevők. A Tondach esztétikai és fenntarthatósági építészeti pályázatára érkezett pályázatokat kamarakiállítás mutatta be. A pályázat I. helyezettje Bálint Zoltán.

BALATONI ÉPÍTÉSZET

SZERZŐ |
Perényi Flóra

STRATÉGIAKERESÉS A HUSZADIK SZÁZADBAN

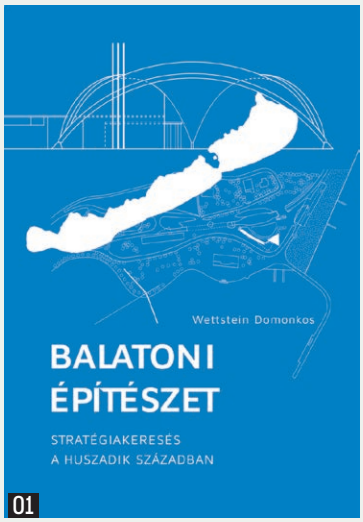

01

02

A Balaton-parti építkezések körül zajló viták nemcsak a mai közbeszédben váltanak ki élénk érdeklődést, hasonlóan volt ez már száz évvel ezelőtt is.

__Az I. világháborút követően a társadalmi létformák átrendeződése miatt egyre nagyobb szerepet kapott a szabadidő; a nyaralás kiemelt hazai helyszínévé a Balaton vált. Wettstein Domonkos könyve a múlt század első harmadától egészen a rendszerváltásig követi a Balaton-parti építészet alakulását, az intézményesített stratégiakeresésre fókuszálva. Bár a könyv az építészetet állítja a középpontba, az nem választható el a mindenkori társadalmi folyamatoktól; a kettő egymásra hatása és huszadik századi kronologikus bemutatása nyomán épül fel a könyv.

__Az 1920-as években kapcsolódunk be a történetbe, amikor a nyaralóházak egyre nagyobb tempóban kezdtek el épülni, a helyi őslakos közösségek és az üdülők közti ellentétet elmélyítve. A problémákra az 1929-ben megalakult Balatoni Intéző Bizottság kezdte el keresni a megoldást tervpályázatokkal, mintatervekkel, egységes arculat kialakításával. A sikeres indulást a II. világháború megszakította, az azt követő politikai berendezkedés az alulról jövő folyamatot megfordította, a felülről irányított stratégiakeresés az egész Balaton-partot centrálisan kezelte, figyelmen kívül hagyva az eltérő karakter- és táji jegyekkel rendelkező régiókat. Az országra jellemző szocialista realista szemlélet itt is irányadóvá vált. Ezt a korszakot az '56-os forradalom és az azt követő konszolidáció oldotta fel, ami az építészetben is jól látható változásokat hozott: az ideológiai kényszertől szabadult szakma újra nyitott a modern felé, a kísérletező hozzáállás a máig ikonikus vasbeton héjszerkezetű épületek mellett a szerves építészethez kapcsolódó irányzatok alkotásaiban is manifesztálódott. Ez a korszak volt a legsikeresebb a stratégiakeresés szempontjából is, az 1958-ban felállított Balatonkörnyéki Regionális Terv összekapcsolta a táji, településképi és épületszintű léptéket, a helyi karaktert előtérbe helyezve. A terv egyediségét és eredményességét mutatja, hogy azt 1965-ben a Nemzetközi Építészszövetség (UIA) Abercrombie-díjjal tüntette ki. A hetvenes évek elejétől a politikai és gazdasági átrendeződés tömeges magánépítkezéseket indított el, a máig tartó túlépítés visszafordíthatatlan folyamata lassan az egységes stratégia gyengítését és végül megszűnését eredményezte. A rendszerváltás az egyébként is óriási léptékű építési hullámot még inkább felerősítette, ezzel párhuzamosan a táji léptékű stratégiát a településszintű rendeletek vették át.

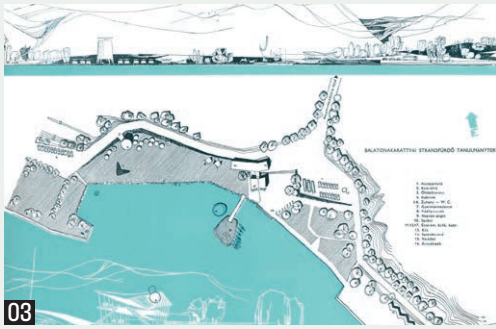
03

__A könyv jól szerkesztett, átfogó tanulmány a Balaton építészettörténeti múltjáról, ami az eddig fel nem dolgozott archív írásos anyagok mellett a fent említett típus- és mintaterveket, pályázati anyagokat, nyaralók és középületek rajzait, fényképeit gyűjt össze és rendeli egymást követő szakmatörténeti korszakokba, ezáltal segít megérteni a tó ma látható arculatát, éreztetve egy egységes mai stratégia hiányát.

A Balatoni építészet - Stratégiakeresés a huszadik században című könyv (Tarsoly Kiadó, Budapest 2022) megvásárolható a Fugában, illetve a Libri, a Líra és a Bookline boltjaiban.

01 A könyv címlapja
02 Szántódi rév hajóállomás, Dianóczki János, 1963–67 (kép: Fortepan / UVATERV)
03 Balatonakarattyai strandfürdő tanulmányterve, Hofer Miklós (ábra: Magyar Építőművészet 1958/4–5)

A klímasemlegesség és a biztonság tökéletes összjátéka

- Garázskapu kapumeghajtással

- Házbejárati ajtó, RC2 / RC3 biztonsági alapkivitel

- Fa beltéri ajtó rendkívül ütésálló felülettel

www.hormann.hu

HÖRMANN
kapuk • ajtók • ipari kapurendszerek

ABSTRACTS

Szűcs, Imre Ferenc: TAUT APARTMENTS IN THE IX. DISTRICT

Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 14-27, DOI: 10.33268/Met.2023.2.1

APARTMENTS, BUDAPEST, HUNGARY | Architect: **TAMÁS ABOU-ABDO**

Budapest has many recent instances of infill projects being undertaken, often the only motive being to turn a profit. The form and function of this development is well adjusted to its surroundings in terms of architectural and urban planning. Beyond this the development has encompassed a truly sustainable approach considering appropriate use of materials, maintenance issues and longevity. Creating comfortable spaces for its future residents.

Csanády, Pál: WOODEN APARTMENTS

Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 14-27, DOI: 10.33268/Met.2023.2.2

APARTMENTS, PARIS, FRANCE | Architect: **FABIEN BRISSUAD**

Mass timber buildings are increasing in popularity as a method for construction despite the fact that are more expensive than their traditional counterparts. CLT panels have been employed to build this infill project in Paris. Apart from questions of reducing the carbon footprint, this development method can be faster in execution allowing for earlier occupancy. Moving towards environmentally friendly methods can now be viewed as a solution to urban development problems.

Móré, Levente: QUARRY HOUSE

Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 28-33, DOI: 10.33268/Met.2023.2.3

HOME, MONTECITO, CALIFORNIA, USA | Architect: **AB ARCHITECTS**

Working to modernize a 1950s wood cabin located at a quarry near the foothills of the Santa Ynez Mountain range. Wooden decks link the homes' parts to its landscape and pool, bordered by boulders. The restored house remembers its past qualities, connection to social history and the locally quarried stone. The composition of its windows informed possibly by Frank Lloyd Wright or the modernism of Mies van de Rohe, always connecting to the immediate landscape. Speaking of location in both place and time.

Monory, Rebeka-Szabó, Árpád: LIVING IN TEHRAN

Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 34-39, DOI: 10.33268/Met.2023.2.4

LIVING HOUSE, IRAN | Architect: **AMIR HOSSEIN SIRJANI**

Working to modernize a 1950s wood cabin located at a quarry near the foothills of the Santa Ynez Mountain range. Wooden decks link the homes parts to its landscape and pool, bordered by boulders. The restored house remembers its past qualities, connection to social history and the locally quarried stone. The composition of its windows informed possibly by Frank Lloyd Wright or the modernism of Mies van de Rohe, always connecting to the immediate landscape. Speaking of location in both place and time.

Módly, Emőke: NOT JUST VOLUMES

Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 40-45, DOI: 10.33268/Met.2023.2.5

VILLA, NAGYKOVÁCSI, HUNGARY| Architect: **LÁSZLÓ FÖLDES**

A home executed in two volumes creates an interesting spatial composite when placed on a small, hillside plot. Surrounded by more traditional homes the impact created by this spatial game and choice of materials establishes an elegant way of living. The limited use of colour is well balanced against the garden and choice of furnishings. The upper volume being rotated at right angles to the ground floor forms a sheltered terrace, linking the internal and external areas of this home.

Váncza, Márk: GARDEN CITY MICROCOSMOS

Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 46-51, DOI: 10.33268/Met.2023.2.6

RESTORATION OF A WEEKEND HOME, GÖD, HUNGARY | Architects: **PÉTER KLOBUSZOVSKI DLA AND BALÁZS ROSE**

The house in Göd project presents the case that the preservation of existing buildings does not necessarily have to be based on the external appearance. Importance was placed upon increasing comfort and quality of space. The materials of choice, brickwork, timber, and fine metalwork details create a home where every space is logically interlinked offering views in all directions. In addition, a garden pavilion offsets the main composition, whilst providing further accommodation.

Kalmár, László: OCKHAM'S RAZOR

Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 40-45, DOI: 10.33268/Met.2023.2.7

FAMILY HOME, BUDAÖRS, HUNGARY | Architects: **MIKLÓS OROSZLÁNY, LEVENTE GULYÁS AND JÚLIA LOSONCZI**

A home executed in two volumes creates an interesting spatial composite when placed on a small, hillside plot. Surrounded by more traditional homes the impact created by this spatial game and choice of materials establishes an elegant way of living. The limited use of colour is well balanced against the garden and choice of furnishings. The upper volume rotated at right angles to the ground floor forms a sheltered terrace, links the internal and external areas of this home.

„Képtelen vagyok követni, hogy mikor milyen építési jogszabály változik...”

„Bizonytalan vagyok, hogy milyen jogszabályra hivatkozzam építési jogi vitámban...”

„Rengeteg időm elmegy azzal, hogy megtaláljam a választ építési jogi problémáimra...”

„Tartok tőle, hogy egyszer bírságot kapok vagy nem fizetik ki a munkámat, mert nem ismerek valamilyen jogszabályt...”

ITT A SEGÍTSÉG: ÉPÍTÉSI § JOG

PONTOSAN, EGYSZERŰEN, KÖZÉRTHETŐEN

- értesítés minden fontos építési jogi változásról
- közérthető, gyakorlatias magyarázatok a jogszabályok értelmezéséhez
- pontos hivatkozások a hatályos jogszabályokra
- szerződésminták és szerződéskötési útmutatók
- a bírósági és hatósági gyakorlat bemutatása
- konkrét, gyakorlati kérdések-válaszok

§ **www.epitesijog.hu**

A PORTÁL HASZNÁLATÁVAL

✓ naprakészen tájékozódhat az építési jog dzsungelében
✓ értékes mérnökórákat takarít meg a gyors információszerzéssel
✓ elkerülheti a fölösleges jogvitákat és bírságokat

Időben értesítjük Önt a jogszabályváltozásokról – iratkozzon fel az **INGYENES változásértesítőre!**

Tájékozódjon az **ELŐFIZETÉS lehetőségéről és előnyeiről** az **epitesijog.hu** oldalon!

AB DESIGN STUDIO

ABOU-ABDO TAMÁS

BRISSAUD, FABIEN

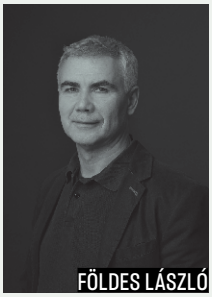
FÖLDES LÁSZLÓ

GULYÁS LEVENTE

KLOBUSOVSZKI PÉTER

LOSONCZI JÚLIA

OROSZLÁNY MIKLÓS

ROSE BALÁZS

SIRJANI, A. HOSSEIN

TERVEZŐK

AB design studio
Clay Aurell és Josh Blumer vezette építészeti iroda Santa Barbarában, Kaliforniában. 2005-ben alapították, több kereskedelmi és lakóépületük nyert díjat, 2022-ben az Architizer A+Awards díját nyerte a Quarry-ház.

Abou-Abdo Tamás
2004-ben a BME Építészmérnöki karán végzett. 2010-ben védte meg doktori disszertációját a BME építőművészeti doktori iskolájában. 2010 és 2011 között az MIT-n Fulbright-ösztöndíjjal kutatja a városi energiafogyasztás szimulálásának lehetőségeit. Aktív tervező, számos minősített passzívháza épült meg, az ipari építészet területén a paksi beruházáson hatósági és tervezői, projektmenedzseri tapasztalatra is szert tett. A Passzívház Magyarország Egyesület korábbi és a Magyar Környezettudatos Építés Egyesület (HuGBC) jelenlegi tagja.

Brissaud, Fabien
2007-ben végezte el a ÉAV&T (Paris-Est Város és Területek Építészeti Iskola, korábban Marne-la-Vallée Város és Területek Építészeti Iskola) építész szakát. 2012-ben alapította irodáját Mobil Architectural Office néven Párizsban. 2015-ben az Europan 15 pályázatán dicséretet nyert. 2020-ban ADC díjat nyert.

Földes László
Építész, 1989-től a Järvinen-Airas építészirodában dolgozott Helsinkiben. 1994-ben megalapította saját építészirodáját. 2005-ben Média Építészeti Díjban, 2006-ban Ybl-díjban részesült. 2008-ban és 2011-ben az Építészek Nemzetközi Szövetsége (UIA) tanácsának tagjává választották. Munkáit kiállították egyebek közt Londonban (2004), Berlinben (2005), Velencében (2006) és Piranban (2014).

Gulyás Levente
A BME Építészmérnöki Karán diplomázott. 2014-től 2018-ig a GINKGO-Zöld Építész Irodában dolgozott. Azóta szabadúszóként dolgozik. 2022-ben elvégezte a Mesteriskola XXVI. ciklusát. Két éve az alkotói praxis mellett az ELTE szabadbölcsész szakán filozófiát és esztétikát hallgat.

Klobusovszki Péter
A BME építészkarán diplomázott 1997-ben. Ezt követően elvégezte MÉSZ Mesteriskoláját és a BME Mesterképző Posztgraduális Programját, majd 2008-ban szerzett mesterfokozatot (DLA). Gyakorló építész tervezői tevékenysége mellett 2000-től főállású oktatóként dolgozik a BME Középülettervezési Tanszékén, jelenleg docensi beosztásban. A veszprémi Dubniczay-palota rekonstrukciójáért 2007-ben Pro Architectura díjjal és a nemzetközi Piranesi díj dicsérő fokozatával jutalmazták. 2008-ban Szendrői Jenő és Molnár Péter-emlékdíjjal tüntették ki. 2019 óta a Közösségi Építészetért Alapítvány kuratóriumának elnöke. A Klobusovszki Építészet Kft.-t 2016-ban hozta létre.

Losonczi Júlia
A BME Építészmérnöki Karának Középülettervezési Tanszékén diplomázott, diplomatervét MÉK-MÉSZ Diplomadíjjal jutalmazták. Az egyetemet elvégezve Kis Péter építész műtermében szerzett tapasztalatot, majd a GINKGO-Zöld Építész Irodával közösen dolgozik. 2019-ben Gyökér Andrással megalapítja a BIS Építész Irodát.

Oroszlány Miklós
Okleveles építészmérnök, 2014-ben Losonczi Annával megalapította a GINKGO-Zöld Építész Irodát. 2009-ben Junior Prima díjat nyert. 2011-2012 között az Egyesült Államokban kutatott Fulbright-ösztöndíjjal. A BME DLA-képzésében szerzett abszolutóriumot.

Rose Balázs
2006-ban diplomázott a BME építészkarán, 2020-tól DLA-képzésen vesz részt. Több építészirodában dolgozik, 2009-2013 között a Zsuffa és Kalmár Építész Műterem tervezője, majd három évig Chilében tervez. Több családi háza nyert Év Háza oklevelet, illetve különdíjat.

Sirjani, Amir Hossein
2014-ben diplomázott a BME Építészmérnöki Karán, 2017-ben szerez építészmérnöki kivitelezői és felügyeleti jogosultságot az Iráni Útügyi és Városfejlesztési Minisztériumtól. 2019-től a BME-n DLA-tanulmányokat folytat.

SZERZŐK

Csanády Pál PhD
1994-ben végzett a BME építészkarán, 1997-ben ugyanott a Rajzi és Formaismereti Tanszék PhD-képzésén, Török Ferenc témavezetésével. 1997-2009 között az Alaprajz felelős szerkesztője, magántervező, 2010-től a Metszet és a Tervlap.hu főszerkesztője. 2019-ben Magyar Arany Érdemkereszttel tüntették ki. 2022-ben doktorált a PTE-n.

Kalmár László
Építész, 1993-ban diplomázott az Ybl Miklós Műszaki Főiskolán, ugyanott végezte a tervező szakmérnöki képzést 1996-ban. Először Kapy Jenő, majd Turányi Gábor építészirodájában dolgozott. 2000-ben, a MÉSZ Mesteriskolájának elvégzése után alapított közös céget Zsuffa Zsolttal. Azóta rendszeresen indulnak országos tervpályázatokon, számos családi házat és középületet terveztek közösen, melyek rangos szakmai díjakat nyertek el. 2002 óta tanít a Mesteriskolán. 2010-ben Ybl Miklós-díjjal tüntették ki.

Módly Emőke
Építészhallgató, a 2019-től a BME Építészmérnöki Karán, építőművész specializáción tanul. Egyetemi évei alatt különböző felmérési és rajzolási munkákat végzett, 2023 februárban a Földes és Társai Építésziroda gyakornokaként dolgozott.

Monory Rebeka
2015-ben végzett a BME Építészmérnöki Karán, majd a MÉSZ Mesteriskola XXIV. ciklusának hallgatója, 2019 óta a BME-n DLA-tanulmányokat folytat. 2017-ig a T1 Stúdió, majd 2019-ig a hetedik Műterem tervezője.

Móré Levente
Építészeti szakíró; több építészeti, építészetelméleti kiadvány és dokumentáció szerkesztője. Esztétika, valamint történelem szakos diplomáinak (2015) megszerzését követően releváns építészeti folyóiratoknál látott el szerkesztői, máig aktív szerzői tevékenységet. Számos ösztöndíj nyertese, művészeti íróként tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. Jelenleg kortárs építészeti kutatásokat folytat a Károli Gáspár Református Egyetem számára.

Szabó Árpád DLA
1999-ben diplomázott a BME Építészmérnöki Karán. 1999-2002 között DLA-ösztöndíjas a BME Urbanisztika Tanszékén. 2003 óta ugyanott főállású oktató, 2011-től egyetemi docens, 2019 óta a BME Urbanisztika Tanszék vezetője. A MÉSZ Mesteriskola XVII. ciklusának hallgatója. DLA-fokozatát 2007-ben szerezte, 2008 és 2012 között az EUROPAN Magyarországi Titkárságának Nemzeti Koordinátora, az MTA köztestületének tagja, 2012 és 2018 között a Településtudományi Állandó Bizottság titkára. 2008 óta a Czirják Szabó Kft. tervezője és ügyvezetője.

Szűcs Imre Ferenc
2018-ban végzett a BME Építészmérnöki Karán. Jelenleg az FBIS Építészműterem munkatársa. A BME építőművészeti doktori iskolájának hallgatója 2022 óta. Kutatási területe a budapesti bérlakásépítés jelenlegi körülményei és lehetséges jövője.

Váncza Márk
2012-ben végzett a BME Építészmérnöki Karán, majd a Váncza Művek Építészeti Műterem tervezője. 2020-tól DLA-képzésen vesz részt a BME Építőművészeti Doktori Iskolában, a Középülettervezési Tanszéken.

– Főnök úr! Kész a négy redőny!
– Négy? Hát nem két ablakunk van a déli falon? Micsoda?! Tényleg redőnyt tettek a padláslyukra?!
– Hát megígértük, megvan mind a négy ablakra a redőny, tessék szíves kifizetni darabárba!
– De minek a padláslyukra redőny?
– Sokkal jobb lesz, higgye el! Most már nem lesz olyan meleg a padláson, felraktuk a redőnyt, nem fog betűzni a nap! Télen meg felhúzza, és fog látni a padláson, ha van fent dolga.
– A padláson?
– Hát azt mondták, hogy felvitte az Isten a dolgát!

FOTÓ | GYŰJTÉS | SZÖVEG | **Csépé**

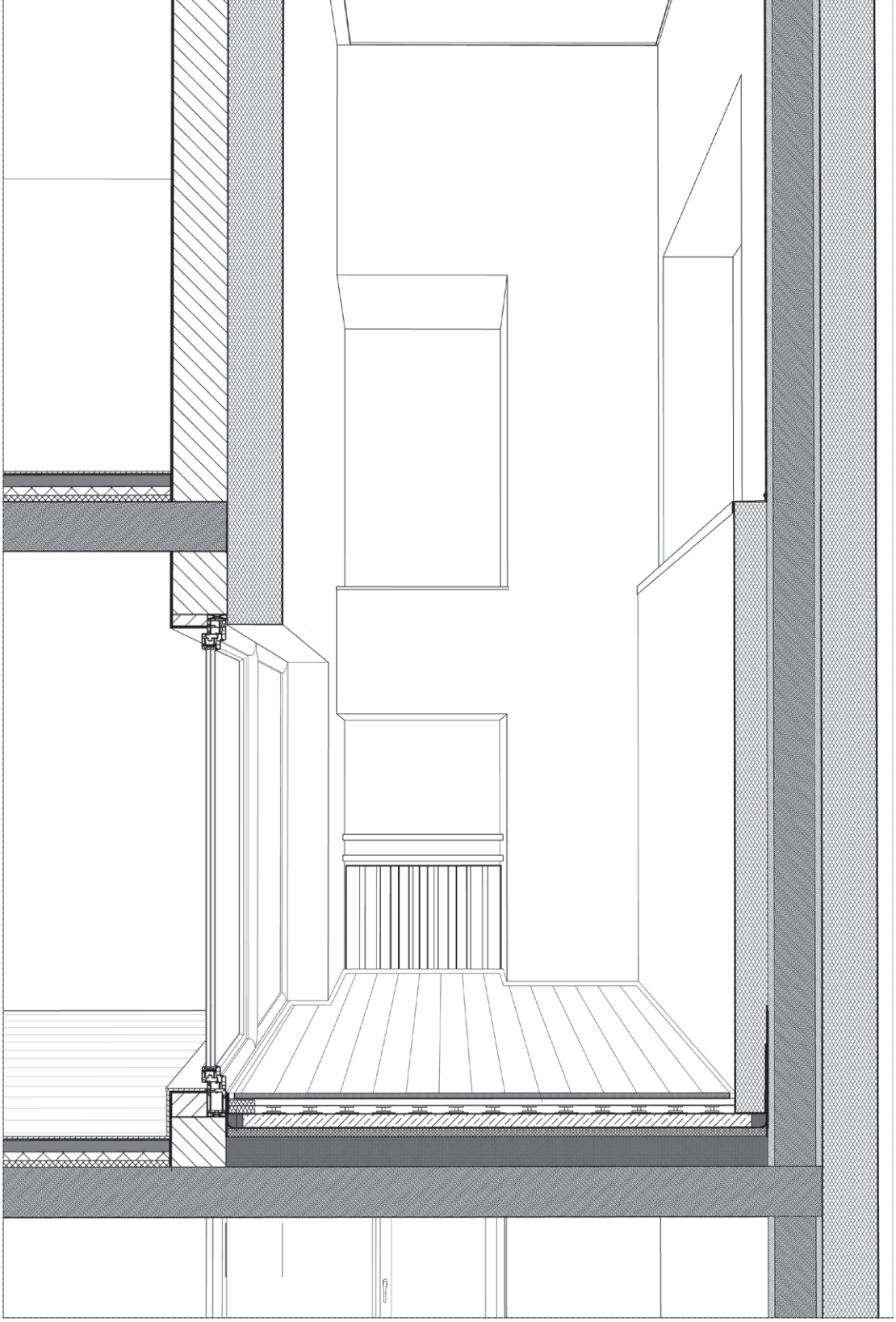

Budapesten a bérlakások aránya (15-20%) a jellemző európai nagyvárosok (Bécs, Berlin, Brüsszel, München, Stockholm stb.) átlagának kevesebb, mint egyharmada, és a bérlakások 80-85%-a drágán üzemeltethető társasházas épületekben található. A város egészséges fejlődése szempontjából nagy szükség van olyan gazdaságosan üzemeltethető, korszerű, jó elhelyezkedésű bérlakásokra, amelyek a pályakezdő, komolyabb családi támogatással nem rendelkező fiatalok számára is megfizethetők. | **Hegedüs József közgazdász, szociológus**

Porotherm

A házépítés tudománya

Innovatív megoldás az otthon megálmodóinak

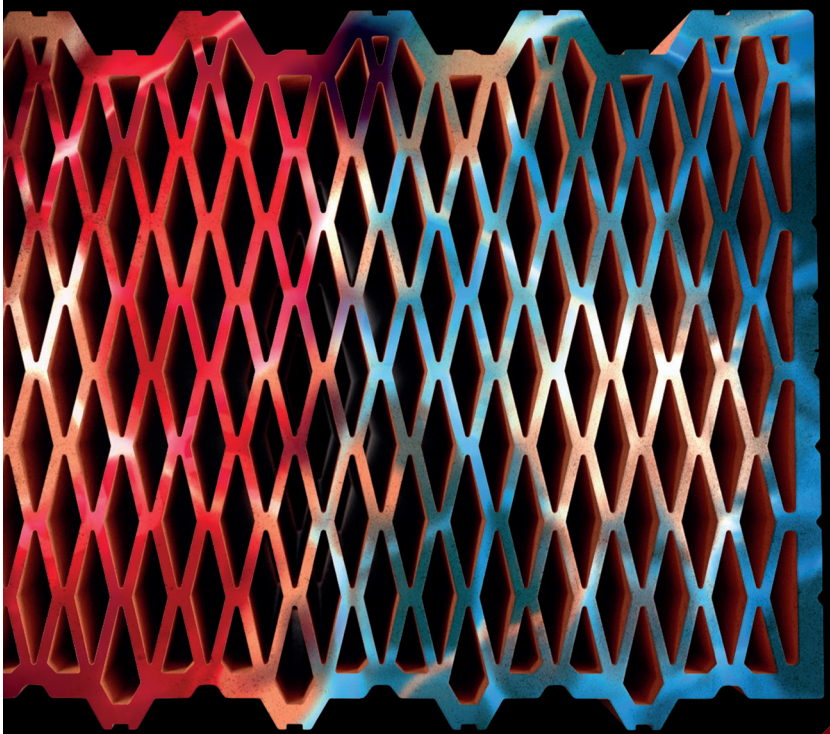

A Porotherm X-therm téglák hőszigetelésre születtek.

- Speciális üregszerkezet
- Akár 50%-kal jobb hőszigetelés a hagyományos tégláinkhoz képest
- Megerősített bordaszilárdság

www.wienerberger.hu

Wienerberger

Szigetelés egy jobb holnapért

Energiaköltség megtakarítás födémszigetelésekkel

A házak energiafelhasználása jelentős mértékben csökkenthető energiatudatos felújítással.

A **padlásfödém** és a **pincefödém vagy lakószint alatti garázsfödém** együttes szigetelésének komoly hővédelmi szerepe van, ráadásul költséghatékony, így gyorsan megtérül.

A legkorszerűbb szigetelési módszereket kínálja az Ön szigetelési szakértője: az URSA.

www.ursa.hu

URSA